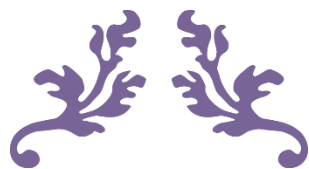

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BODZANÓW NA LATA 2017-2027

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Bodzanów

na lata 2017-2027

Zamawiający:

Gmina Bodzanów
ul. Bankowa 7
09-470 Bodzanów

Wykonawca:

EU-Consult Sp. z o.o.
ul. Toruńska 18C lokal D
80-747 Gdańsk

Gdańsk, 2017

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	6
2. Cele projektu.....	7
2.1 Zakres badania	8
2.1.1 Zakres podmiotowy	8
2.1.2 Zakres przedmiotowy	8
2.1.3 Zakres terytorialny	9
3. Rozwój strategiczny w latach 2007-2017	9
4. Diagnoza społeczno– gospodarcza gminy Bodzanów	19
4.1 Przestrzeń i środowisko	19
4.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne.....	19
4.1.2 Położenie komunikacyjne.....	25
4.1.3 Walory przyrodnicze	28
4.1.4 Walory kulturowe	41
4.1.5 Planowanie przestrzenne	45
4.2 Społeczeństwo i gospodarka.....	49
4.2.1 Demografia	49
4.2.2 Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców	54
4.2.3 Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania	57
4.2.4 Mieszkalnictwo	59
4.2.5 Rynek pracy i struktura bezrobocia	63
4.2.6 Gospodarka.....	68
4.3 Infrastruktura techniczna	79
4.3.1 Gospodarka wodno-ściekowa	79
4.3.2 Gospodarka odpadami	80

4.3.3 Infrastruktura elektroenergetyczna	82
4.3.4 Gazownictwo	83
4.3.5 Telekomunikacja	84
4.4 Infrastruktura społeczna	86
4.4.1 Edukacja	86
4.4.2 Kultura i sport	94
4.4.4 Turystyka	107
4.4.5 Ochrona zdrowia i opieka społeczna.....	112
4.4.6 Bezpieczeństwo publiczne	117
4.5 Możliwości inwestycyjne gminy	118
4.6 Jakość rządzenia i kapitału społecznego	123
5. Identyfikacja problemów Gminy Bodzanów	127
6. Obszary wzrostu oraz obszary wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji	130
7. Analiza SWOT	133
8. Rozwój strategiczny w latach 2017-2027	138
8.1 Wizja i misja Gminy Bodzanów	138
8.2 Cele strategiczne oraz operacyjne	139
8.3 Zadania w ramach poszczególnych celów strategicznych oraz operacyjnych	141
8.4 Zgodność z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu	154
8.5 Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	156
9. System wdrażania i finansowania Strategii Rozwoju	157
9.1 Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii.....	157
9.2 Główne Źródła finansowania Strategii.....	157
10. System monitorowania Strategii Rozwoju	162
11. Ewaluacja Strategii Rozwoju	163

12. Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2017-2027	165
13. Opis konsultacji społecznych.....	175
14. Spis tabel, wykresów i rysunków.....	178

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju jest podstawowym dokumentem planistycznym, który określa obszary priorytetowe oraz zadania, realizacja których wpłynąć ma na zrównoważony rozwój gminy i osiągnięcie jej pożądanego stanu. Dokument ten jest instrumentem polityki długofalowej, mającym charakter otwarty, tj. zapewniającym możliwość reakcji na zmiany otoczenia zewnętrznego. Opracowanie strategii pozwala ponadto na identyfikację najbardziej efektywnych działań zapewniających dynamiczny rozwój gminy (przy jednoczesnym skutecznym wykorzystaniu zewnętrznych źródeł finansowania), wspieranie rozwoju lokalnego w celu stworzenia przyjaznych warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego, a także efektywne wykorzystanie własnych zasobów finansowych, kulturowych i społecznych oraz przeciwdziałanie i zapobieżenie negatywnym zjawiskom.

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027 została opracowana z uwzględnieniem dokumentu strategicznego obowiązującego w latach 2007-2017. Treść niniejszego opracowania podzielona jest na trzy części:

- ❖ część diagnostyczno-informacyjna – dotyczy kluczowych danych na temat charakterystyki obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Bodzanów, jak również szans, zagrożeń oraz słabych i mocnych stron,
- ❖ część strategiczna – definiuje wizję i obszary wsparcia, w ramach których wyznaczono priorytety, cele strategiczne, cele szczegółowe i kierunki działań,
- ❖ część podsumowująca – zapisy dotyczące wdrażania oraz monitorowania dokumentu.

Konieczność posiadania aktualnej strategii determinowana jest przez uregulowania prawne, zawarte między innymi w ustawach o samorządzie gminnym oraz o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Strategia rozwoju gminy, wraz ze strategiami rozwoju kraju, strategiami sektorowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi, została zaliczona w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju do kluczowych dokumentów planistycznych, na podstawie których powinna być prowadzona polityka rozwoju kraju.

2. CELE PROJEKTU

Przedmiotem niniejszego projektu było opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027, wraz ze sporządzeniem prognozy oddziaływania na środowisko (na podstawie art. 46 oraz art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz.1227). Przy opracowaniu dokumentu pod uwagę wzięto obowiązujące normy prawne, dane zastane, aktualne dane statystyczne, zapisy unijnych i krajowych dokumentów strategicznych wyższego szczebla oraz zapisy dokumentów planistycznych i strategicznych na poziomie lokalnym, w tym „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Bodzanów na lata 2016-2031”, „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Bodzanów”, plany miejscowe oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bodzanów”. Głównym źródłem informacji na podstawie których opracowano diagnozę strategiczną Gminy Bodzanów był Główny Urząd Statystyczny i Bank Danych Lokalnych.

Niniejsza Strategia Rozwoju zgodna jest z aktualnymi unijnymi i krajowymi dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, w tym m.in. z:

- Strategią Europa 2020,
- Strategią Rozwoju Kraju do roku 2020,
- Strategią Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Dynamiczna Polska 2020,
- Strategiami Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 i Społecznego 2020,
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR),
- Krajowymi Programami Operacyjnymi na lata 2012-2020, w szczególności z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020,
- Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030,
- Strategią Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2014-2020.

Cele sformułowane w niniejszej strategii są: proste, jednoznaczne, konkretne oraz mierzalne (w celu weryfikacji stopnia realizacji celu), osiągalne, realistyczne, istotne oraz terminowe (określają czas ich realizacji).

W proces opracowania Strategii Rozwoju zostali zaangażowani m.in. przedstawiciele samorządu gminnego, organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, lokalni liderzy oraz przedstawiciele innych instytucji.

2.1 ZAKRES BADANIA

Dokument został przeprowadzony w oparciu o zakres podmiotowy, przedmiotowy oraz terytorialny.

2.1.1 ZAKRES PODMIOTOWY

W celu zapewnienia rzetelności i miarodajności wyników prac, częścią procesu powstawania Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów były konsultacje społeczne kierowane do różnorodnych grup mających rzeczywisty wpływ na opracowywany dokument. Grupy te stanowili;

- Przedstawiciele samorządu Gminy Bodzanów;
- Przedstawiciele organizacji pozarządowych;
- Przedsiębiorcy;
- Lokalni liderzy;
- Przedstawiciele innych instytucji;
- Mieszkańcy Gminy Bodzanów.

2.1.2 ZAKRES PRZEDMIOTOWY

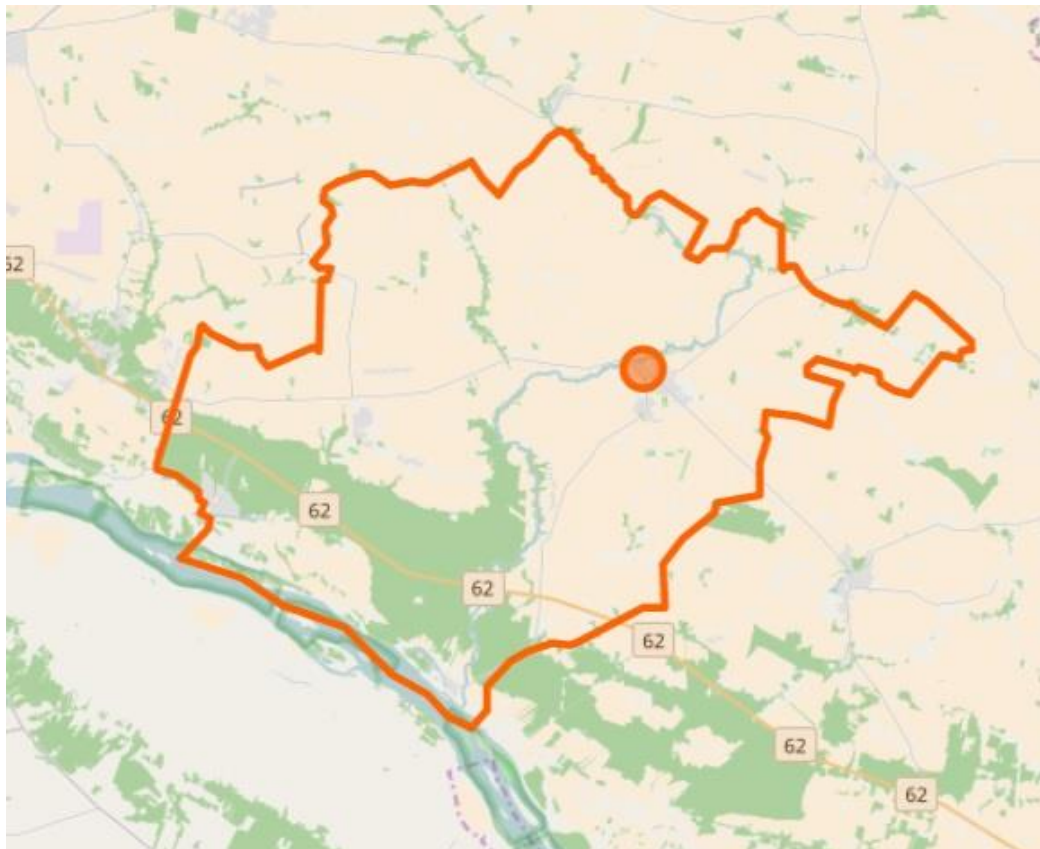
Projekt dotyczy opracowania nowej koncepcji rozwoju Gminy Bodzanów. Opracowanie zawierało w szczególności diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej, analizę bieżącej i prognozowanej sytuacji, identyfikację najważniejszych problemów wymagających rozwiązania, wyznaczoną wizję i misję gminy, zidentyfikowane cele, wyznaczone działania i zadania do wykonania, procedurę wdrażania strategii oraz dobrane narzędzia monitorowania realizacji strategii.

2.1.3 ZAKRES TERYTORIALNY

Badanie obejmowało swoim zasięgiem teren Gminy Bodzanów.

RYSUNEK 1 ZASIĘG TERYTORIALNY GMINY BODZANÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE NA PODSTAWIE OPENSTREETMAP

3. ROZWÓJ STRATEGICZNY W LATACH 2007-2017

Dotychczasowa Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów, stanowiąca spójną koncepcję działań na rzecz długotrwałego i skutecznego rozwoju gminy, została uchwalona w 2007 roku. Dokument ten kompleksowo określał kierunki i założenia rozwoju Gminy w perspektywie 10 lat. Na przestrzeni lat na terenie tym zaszły zasadnicze zmiany zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy, związane również ze zmianami zachodzącymi w polityce regionalnej kraju i województwa. w kontekście powyższych uwarunkowań, potrzeba aktualizacji strategii gminnej stała się działaniem koniecznym.

Konieczność posiadania aktualnej strategii wynika również z uregulowań prawnych, zawartych między innymi w ustawie o samorządzie gminnym czy też ustawie o zasadach

prowadzenia polityki rozwoju, w której strategię gmin i powiatów zostały zaliczone (wraz ze strategiami rozwoju kraju, strategiami sektorowymi oraz wojewódzkimi) do kluczowych dokumentów planistycznych, na podstawie których powinna być prowadzona polityka rozwoju kraju.

PRZEDMIOT OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU DO ROKU 2017

Przedmiot opracowania niniejszego dokumentu nie odbiega od założeń przedmiotowych dokumentu obowiązującego do roku 2017. Zakres prac wykonanych w celu opracowania Strategii Rozwoju do roku 2017 obejmował:

- Ogólną charakterystykę Gminy Bodzanów;
- Diagnozę zastanego potencjału gminy;
- Zidentyfikowanie perspektyw rozwoju, wynikających z przewidywanego kształtowania się sytuacji społeczno-gospodarczej na tym terenie;
- Opracowanie misji oraz wizji gminy obowiązujących do roku 2017;
- Wyodrębnienie celów strategicznych rozwoju oraz zaproponowanie programów operacyjnych i kluczowych przedsięwzięć do realizacji;
- Badanie komplementarności celów strategicznych Gminy Bodzanów ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego;
- Wypracowanie listy wskaźników monitoringu realizacji strategii rozwoju gminy.

WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEJ DIAGNOZY

Jak wynikało z przeprowadzonej na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów do roku 2017 diagnozy, za najistotniejszy atut tego obszaru uznano dobry stan rolnictwa i znaczny udział terenów rolniczych w powierzchni gminy. Rolnictwo warunkowane było przez występowanie żyznych gleb, wysoką jakość produkcji rolnej oraz efektywna partycypacja mieszkańców w omawianym sektorze. W analizowanych latach gmina posiadała wolne tereny inwestycyjne pod zabudowę mieszkalną, przemysł oraz infrastrukturę służącą rekreacji. Na atuty związane z sektorem turystycznym wpływały walory przyrodnicze tego terenu, poblizkie koryta Wisły oraz występowanie kompleksów leśnych. Tradycje miejskie oraz tradycje rzemieślnicze gminy również zakwalifikowane zostały do mocnych stron.

Obszary problemowe natomiast zidentyfikowano w szczególności w obszarze przemysłu. Przeprowadzona diagnoza wykazała niedostatecznie rozwinięty sektor małych oraz średnich przedsiębiorstw, jak również brak przetwórstwa o charakterze rolno-spożywczym. Aspekty te negatywnie determinowały wysoki poziom bezrobocia oraz wpływały na niski poziom życia mieszkańców tego terenu, w związku z czym uwagę zwrócono na możliwość natężenia zjawiska patologii społecznych oraz wykluczenia. Problemem był także stan infrastruktury technicznej w gminie. Zły stan infrastruktury tej przypadał w szczególności na jakość dróg, poziom skanalizowania i gazociągu, brak oczyszczalni. Pomimo potencjałów sektora turystycznego i rekreacji zidentyfikowano również problemy w tym zakresie. Dotyczyły one braku odpowiedniej infrastruktury oraz oferty agroturystycznej. Inne obszary problemowe zidentyfikowane zostały w kwestii niedostatecznej promocji gminy, przypadkowego zagospodarowania przestrzennego, niskiej dbałości o środowisko przyrodnicze oraz braku małej retencji.

POTENCJAŁY I ZAGROŻENIA W LATACH 2007-2017

Potencjał Gminy Bodzanów zauważony został w jej położeniu geograficznym (poblizie Wisły, warunkujące również możliwości transportowe oraz turystyczne, oraz niedaleka odległość od stolicy państwa) oraz komunikacyjnym, wynikającym z przebiegu odcinka drogi krajowej nr 62 przez teren gminy. Szanse rozwojowe związane były również z atrakcyjnością inwestycyjną, osadniczą i turystyczną całego regionu.

W analizowanym w Strategii okresie zagrożenia warunkowane były przez niski rozwój przedsiębiorczości (a w związku z czym- niedostateczną liczbą inwestorów), oraz wysoki poziom bezrobocia. Zagrożenie dla rozwoju gminy zauważono w emigracji młodych, wykształconych osób, oraz w postępującym procesie starzenia się społeczeństwa. Pomimo atutu gminy, jakim było dobrze rozwinięte rolnictwo, problem wiązał się ze zbytem płodów rolnych, pływającym na niską opłacalność produkcji rolnej. Zagrożenie dla Gminy Bodzanów stanowił także niski poziom współpracy pomiędzy gminą, powiatem oraz województwem.

WIZJA I MISJA W LATACH 2007-2017

W wizji Gminy Bodzanów zawartej w Strategii Rozwoju do roku 2017 przewidywano, że do roku 2017 na terenie tym nastąpi:

- ❖ Wzrost liczby ludności do ok. 10 000 mieszkańców oraz wzrost poziomu wykształcenia (dominować miało wykształcenie średnie);
- ❖ Znaczne polepszenie stanu środowiska przyrodniczego oraz stanu świadomości ekologicznej mieszkańców;
- ❖ Rozwój przetwórstwa rolo-spożywczego, zalesienie gleb o niskiej żyzności, zapewnienie miejsc pracy poza rolnictwem;
- ❖ Poprawa sieci szkolnej i rozbudowa bazy oświatowej, zapewnienie zróżnicowanej oferty w zakresie szkolnictwa średniego. Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług medycznych. Posiadanie bogatej oferty usług kulturalnych oraz sportowych, w tym dla młodzieży;
- ❖ Zapewnienie dobrej kondycji finansowej Gminy Bodzanów;
- ❖ Dochody mieszkańców zbliżone do średnich dochodów w powiecie;
- ❖ Pełne rozwiązanie problemów infrastrukturalnych;
- ❖ Rozwój Gminy Bodzanów w kierunku rolniczo-turystycznym, z dobrze rozwiniętym sektorem małych i średnich przedsiębiorstw.

Wizja Gminy Bodzanów sformułowana przy przystąpieniu do prac nad Strategią Rozwoju do roku 2017 obejmowała szereg działań i założeń, które przyczynić się miały do osiągnięcia przewidywanego stanu gminy w przyszłości. Pośród działań tych znajdowały się:

- ❖ Restrukturyzacja rolnictwa;
- ❖ Wykorzystanie potencjału związanego z atrakcyjnością turystyczną oraz ruchem tranzytowym na terenie gminy;
- ❖ Ukształtowanie wizerunku gminy przyjaznej mieszkańcom, atrakcyjnej dla zamieszkiwania i spędzania czasu wolnego i turystyki;
- ❖ Rozwinięcie wielu funkcji, takich jak uatrakcyjnienie oferty w zakresie kultury, oświaty i rekreacji;
- ❖ Zmiany zaprowadzone w przemyśle, w szczególności w sektorze małych

i średnich przedsiębiorstw;

- ❖ Zaangażowanie inwestora strategicznego, który miał stać się głównym partnerem gospodarczym gminy;
- ❖ Skuteczne generowanie lokalnych miejsc pracy poprzez wprowadzenie systemu ulg dla małych przedsiębiorstw;
- ❖ Przystąpienie do działań w sektorze rolniczym, w tym ograniczenie liczby gospodarstw rolnych, zwiększenie ich produktywności i areału;
- ❖ Poprawa skuteczności ochrony środowiska przyrodniczego;
- ❖ Rozwój infrastruktury technicznej poprzez pełne skanalizowanie gminy, doprowadzenie sieci wodociągowej i gazu przewodowego, a także poprawę jakości dróg i chodników;
- ❖ Wypracowanie rozwiązań komunikacyjnych w pobliżu regionalnego targowiska;
- ❖ Rozwiązanie problematyki funkcji społecznych na terenie gminy;
- ❖ Rozwój turystyki i wzmożenie promocji gminy.

Misja Gminy Bodzanów, zawarta w dokumencie, brzmiała:

BODZANÓW TO NOWOCZESNA GMINA KIERUJĄCA SIĘ ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ROZWOJU ROLNICTWA, TURYSTYKI I MSP, WYKORZYSTUJĄCA WALORY KRAJOBRAZOWO-KOMUNIKACYJNE DO POLEPSZENIA ŻYCIA MIESZKAŃCÓW A SZCZEGÓLNIE MŁODZIEŻY.

CELE STRATEGII ROZWOJU DO ROKU 2017

W Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów do roku 2017 wyodrębnionych zostało 5 celów strategicznych. Ponadto, każdemu z nich przydzielony został szereg celów operacyjnych. Dotyczyły one obszarów takich jak jakość życia mieszkańców, przemiany w rolnictwie, turystyka i rekreacja, przedsiębiorczość, oraz infrastruktura techniczna. Celami wyznaczającymi kierunek rozwoju Gminy Bodzanów do roku 2017 były:

Cel strategiczny I: Wzrost poziomu życia mieszkańców Bodzanowa, ich integracja i samorealizacja.

Cele operacyjne:

- Rozwój bazy oświatowej;
- Sanacja sieci szkolnej wraz z podniesieniem poziomu kadry pedagogicznej;
- Powołanie do życia nowego ośrodka nauczania ponadgimnazjalnego;
- Utworzenie gminnego ośrodka kultury;
- Zwiększenie zakresu usług specjalistycznych służby zdrowia;
- Podniesienie samoświadomości i aktywności społecznej mieszkańców;
- Wprowadzenie systemu konsultacji społecznych z mieszkańcami;
- Inicjowanie powstawania organizacji pozarządowych;
- Opracowanie nowego planu zagospodarowania przestrzennego Bodzanowa;
- Zapewnienie możliwości aktywnego wypoczynku i rekreacji mieszkańcom gminy i przyjezdnym;
- Umiejętna selekcja osób- kandydatów na stanowiska publiczne w gminie;
- Zaprojektowanie i wdrożenie szerokiego zakresu imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych w gminie;
- Zaprojektowanie i wykonanie urządzeń małej architektury;
- Prewencja zjawisk patologicznych w gminie;
- Stworzenie atrakcyjnej oferty oświatowej, zagospodarowania wolnego czasu i pracy dla zdolnej młodzieży;
- Dbłość o tworzenie dobrego prawa lokalnego;
- Stworzenie systemu informacyjnego dla mieszkańców gminy;
- Wykorzystanie możliwości akwizycji zewnętrznych środków finansowych (powiatowych, krajowych, unijnych itp.).

Cel strategiczny II: Rozwój i restrukturyzacja rolnictwa.

Cele operacyjne:

- Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego na terenie gminy;
- Poprawa współpracy ze służbami doradztwa rolniczego;
- Stworzenie bazy lokalowej dla doradztwa rolniczego;
- Stworzenie własnych kanałów dystrybucji produktów rolnych w sąsiednich dużych miastach (Płock, Ciechanów, Toruń, Warszawa);
- Stymulowanie organizowania grup producenckich;
- Stworzenie dogodnych warunków dla przetwórstwa rolno-spożywczego na

terenie gminy;

- Akwizycja środków na program zalesień;
- Wdrożenie programu przeszkalania rolników do pracy poza rolnictwem;
- Stworzenie rolniczego systemu informacji o środkach pomocowych i Unii Europejskiej;
- Wdrożenie cyklu szkoleń dotyczących produkcji zdrowej żywności;
- Rozwój gospodarstw agroturystycznych.

Cel strategiczny III: Rozwój turystyki i rekreacji przy zachowaniu europejskich norm ekologicznych.

Cele operacyjne:

- Opracowanie lokalnej AGENDY 21;
- Dokończenie budowy sieci kanalizacyjnej wraz z oczyszczalnią ścieków;
- Wprowadzenie powszechnego systemu zbiórki i segregacji odpadów;
- Kształcenie świadomości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych;
- Likwidacja dzikich wysypisk śmieci;
- Poprawa stanu środowiska przyrodniczego- eliminacja lub zadośćuczynienie ze strony trucicieli (ORLEN, Miasto Warszawa);
- Opracowanie koncepcji rozwoju turystyki, w tym punktu informacji turystycznej;
- Organizowanie imprez masowych o zasięgu lokalnym;
- Utworzenie centrów usług turystycznych nad Wisłą;
- Przygotowanie oferty turystyki kwalifikowanej (kajakarstwo, jeździectwo, plenery malarskie itp.),
- Wykorzystanie potencjału krajobrazowego i przyrodniczego doliny Motławy i Wisły w celach turystycznych;
- Opracowanie i wdrożenie gminnego programu promocji gminy;
- Wykreowanie imprezy turystycznej o zasięgu krajowym;
- Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju szlaków pieszych, rowerowych itp.

Cel strategiczny IV: Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości oraz osadnictwa na terenie gminy.

Cele operacyjne:

- Stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości;
- Zagospodarowanie gospodarcze terenów wzdłuż trasy Warszawa- Włocławek (gastronomia, hotelarstwo, MSP itp.);
- Opracowanie strategii gospodarczej gminy dla pozyskania inwestorów;
- Uzbrojenie terenów inwestycyjnych;
- Powołanie Gminnego Centrum Informacji Gospodarczej;
- Przedstawienie bogatej oferty szkoleniowo- informacyjnej dla przedsiębiorców;
- Utworzenie programu osadnictwa na terenie gminy.

Cel strategiczny V: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej na terenie gminy.

Cele operacyjne:

- Modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci drogowej na terenie gminy;
- Budowa parkingów przy istniejących drogach przelotowych;
- Wprowadzenie przyjaznych mieszkańcom połączeń komunikacyjnych z okolicznymi gminami i miastami;
- Wykonanie sieci gazu przewodowego na terenie gminy;
- Tworzenie zbiorników wodnych (małej retencji) dla celów gospodarczych i turystycznych;
- Poprawa systemu komunikacyjnego związanego z targowiskiem gminnym;
- Utrzymywanie wałów ochronnych i koryta Wisły w należytym stanie.

SYSTEM MONITOROWANIA

Monitoring Strategii służyć powinien uzyskaniu odpowiedzi na pytania o to czy założenia zawarte w dokumencie są planowo realizowane i czy przynoszą one zamierzone skutki. Monitoringowi podlegają zarówno przebieg wdrożenia Strategii, realizacja poszczególnych zadań, jak i ich efekty. Monitoring do roku 2017 prowadzony

był w oparciu o wybrane wskaźniki na poziomie celów strategicznych. Zostały one przedstawione w poniższym zestawieniu.

TABELA 1 WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII ROZWOJU DO ROKU 2017

Wskaźniki monitoringu		
Wzrost poziomu życia mieszkańców Bodzanowa, ich integracja i samorealizacja		
1. Liczba młodzieży uczęszczająca do szkół średnich;	2. Liczba skarg na służbę zdrowia;	3. Parametry jakości wody pitnej;
4. Procent budżetu przeznaczany na inwestycje oświatowe;	5. Ilość organizacji pozarządowych na terenie miasta;	6. Ilość imprez kulturalnych i sportowych w roku;
7. Liczba organizacji pozarządowych;	8. Procent budżetu gminy uzyskany z funduszy europejskich.	
Rozwój i restrukturyzacja rolnictwa		
1. Ilość gospodarstw rolnych powyżej 20 ha;	2. Zatrudnienie w sektorze przetwórstwa rolnospożywczego;	3. Wielkość nakładów na szkolenia rolników;
4. Ilość gminnych punktów sprzedaży produktów rolnych poza gminą;	5. Ilość gospodarstw agroturystycznych;	6. Ilość rolników produkujących zdrową żywność;
7. Procent ludności gminy utrzymującej się z rolnictwa;	8. Roczna ilość gruntów poddana zalesieniu.	
Rozwój turystyki i rekreacji przy zachowaniu europejskich norm ekologicznych		
1. Procentowy wskaźnik śmieci segregowanych;	2. Procentowy stopień skanalizowania gminy;	3. Środki budżetu gminy wydane na turystykę;
4. Ilość dzikich wysypisk śmieci na terenie gminy;	5. Ilość imprez o zasięgu ponadgminnym;	6. Procent budżetu gminy wykorzystany na ochronę środowiska;

7. Łączna długość tras turystycznych na terenie gminy;

8. Łączny nakład druków promocji gospodarczej i turystycznej.

Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości oraz osadnictwa na terenie gminy

1. Procent budżetu przeznaczony na promocję inwestycyjną;

2. Środki wydane na uzbrojenie terenów inwestycyjnych;

3. Średni czas uzyskania pozwolenia na budowę;

4. ilość porad udzielonych przez Gminne Centrum Informacji Gospodarczej;

5. Ilość podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy;

6. Roczna ilość osób osiedlających się na terenie gminy.

Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej na terenie gminy

1. Czas dojazdu w dni powszednie oraz w weekendy do i z Płocka;

2. Ilość połączeń autobusowych wychodzących z Bodzanowa;

3. Ilość strzeżonych miejsc parkingowych;

4. Ilość miejsc parkingowych na terenie gminy wzdłuż drogi nr 62;

5. Ilość gospodarstw domowych przyłączonych do sieci gazowej;

6. Ilość wystawców na targowisku w Bodzanowie.

ŹRÓDŁO: STRATEGIA ROZWOJU GMINY BODZANÓW DO ROKU 2017

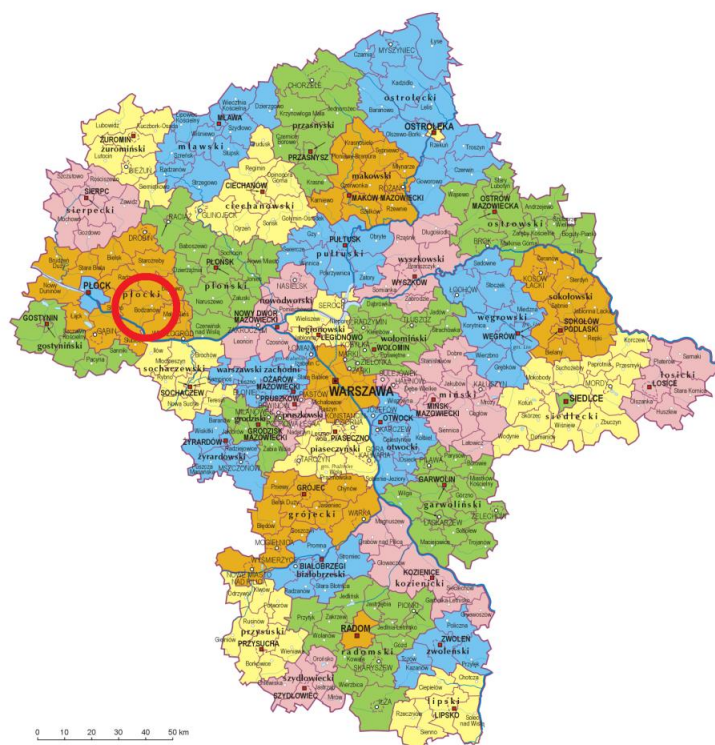
4. DIAGNOZA SPOŁECZNO- GOSPODARCZA GMINY BODZANÓW

4.1 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

4.1.1 POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE

Gmina wiejska Bodzanów położona jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego oraz w południowo-wschodniej części powiatu płockiego. Graniczy ona z gminami Radzanowo i Bulkowo od północy, Mała Wieś od wschodu, Słubice od południa oraz z gminą Słupno od wschodu. Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym, gmina położona jest w dwóch mezoregionach. Południowa część Gminy Bodzanów stanowi część Kotliny Płockiej, pozostały zaś obszar to Wysoczyzna Płomska. Tereny te należą do makroregionu Pradolina Toruńsko- Eberswaldzka, podprowincji Pojezierze Południowobałtyckie, Prowincji Niż Środkowoeuropejski, oraz makroregionu Pozaalpejska Europa Środkowa.

RYSUNEK 2 WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE- PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

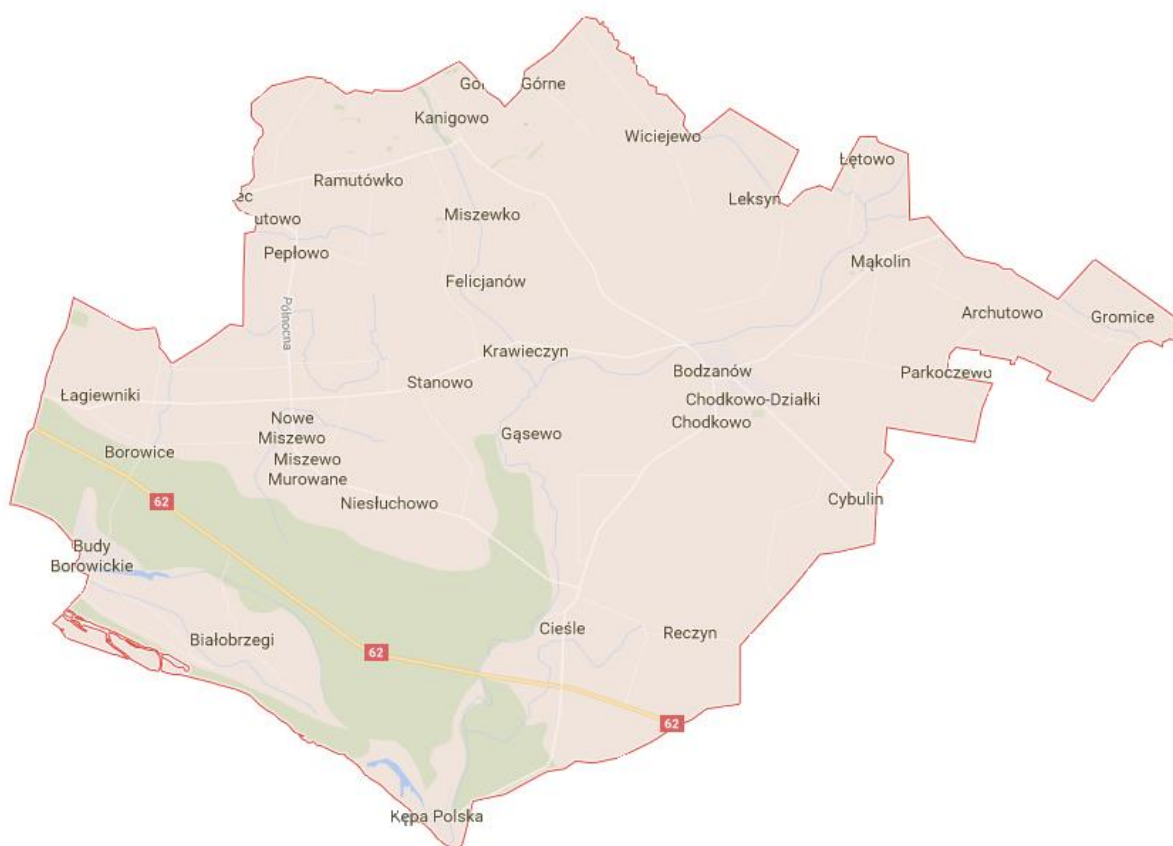
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE

WWW.ARIMR.GOV.PL/FILEADMIN/_PROCESSED/_CSM_MAPA_F05A40BA0F.JPG

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

W skład Gminy Bodzanów wchodzi 34 sołectwa: Gromice i Archutowo, Archutówko, Łętowo, Bodzanów, Mąkolin, Mąkolin Kolonia, Chodkowo-Działki, Chodkowo, Parkoczewo, Cybulin, Karwowo Duchowne, Karwowo Szlacheckie, Cieśle, Gąsewo, Peplowo, Miszewo Murowane, Borowice i Łagiewniki, Kępa Polska, Niesłuchowo, Nowe Miszewo, Stanowo, Białobrzegi, Osmolinek, Kłaczkowo, Miszewko i Felicjanów, Krawieczyn, Leksyn, Wiciejewo, Garwacz, Reczyn i Nowy Reczyn.

RYSUNEK 3 SOŁECTWA GMINY BODZAŃÓW

ŹRÓDŁO: GOOGLE MAPS, [HTTPS://MAPS.GOOGLE.COM/](https://maps.google.com/)

Gmina Bodzanów zajmuje 5 miejsce w powiecie plockim pod względem wielkości. Powierzchnia gminy równa jest 13 635 ha, stanowiąc 7,59% powierzchni powiatu plockiego oraz 0,38% województwa mazowieckiego. Pod względem liczby ludności zamieszkującej ten teren, gmina również zajmuje 5 miejsce na tle pozostałych gmin powiatu. Jej populacja w 2016 roku wynosiła 8 319 osób.

TABELA 2 POWIERZCHNIA I POPULACJA GMINY BODZAŃÓW NA TLE GMIN POWIATU PŁOCKIEGO

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

Jednostka administracyjna	Powierzchnia (ha)	Procent powierzchni powiatu płockiego	Procent powierzchni woj. mazowieckiego	Ludność	Procent populacji powiatu płockiego	Procent populacji woj. mazowieckiego
Bielsk	12 517	6,97%	0,35%	9 113	8,21%	0,17%
Bodzanów	13 635	7,60%	0,38%	8 319	7,49%	0,15%
Brudzeń Duży	15 984	8,90%	0,45%	8 216	7,40%	0,15%
Bulkowo	11 693	6,51%	0,33%	5 756	5,18%	0,11%
Drobin	14 350	7,99%	0,40%	8 157	7,35%	0,15%
Gąbin	14 621	8,14%	0,41%	11 096	9,99%	0,21%
Łąck	9 399	5,23%	0,26%	5 365	4,83%	0,10%
Mała Wieś	10 878	6,05%	0,30%	6 177	5,56%	0,11%
Nowy Duninów	14 623	8,14%	0,41%	3 964	3,57%	0,07%
Radzanowo	10 445	5,81%	0,29%	8 324	7,50%	0,15%
Słubice	9 582	5,33%	0,27%	4 542	4,09%	0,08%
Słupno	7 493	4,17%	0,21%	7 259	6,54%	0,13%
Stara Biała	11 112	6,18%	0,31%	11 611	10,46%	0,22%
Staroźreby	13 766	7,66%	0,39%	7 432	6,69%	0,14%
Wyszogród	9 565	5,32%	0,27%	5 707	5,14%	0,11%
Powiat płocki	179 663	-	-	111 038	-	-
Woj. mazowieckie	3 555 847	-	-	5 349 114	-	-

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS

Pod względem ukształtowania terenu, wysoczyzna wschodnia gminy ma charakter równiny sandrowej i terasy nadzalewowej o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Wierzchnią warstwę podłoża stanowią różnorodne piaski i żwiry pochodzenia wodno-półodowcowego o miąższości do 20m¹. Pod względem kompleksów przydatności rolniczej gleb na terenie gminy wykształciły się względnie dobre warunki glebowe z przewagą gleb pszenno-żytnich.

Na terenie gminy występują zasoby kruszyw materialnych o znaczeniu lokalnym. Są to złoża kopalin pospolitych, to jest piasków i pospółtek.

¹ Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2007-2017

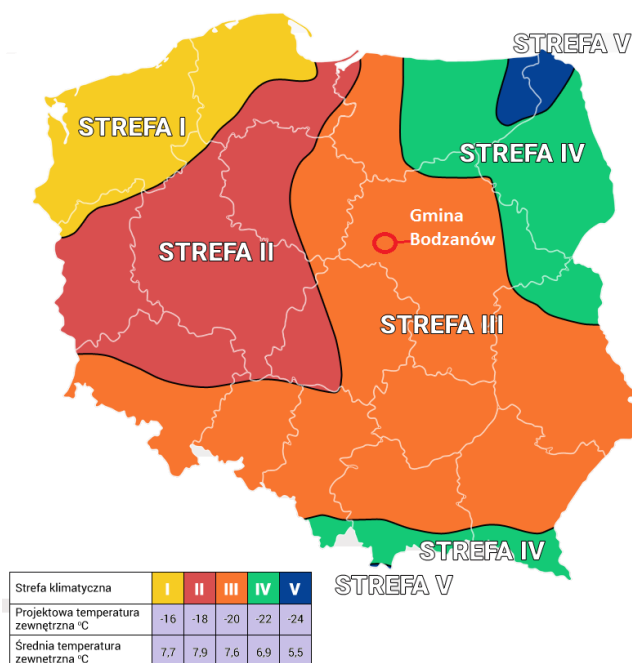

Podobnie jak większość obszaru Polski, Mazowsze ma klimat umiarkowany – pośredni między kontynentalnym a atlantyckim. Latem temperatury sięgają +20°C, zimą spadają poniżej 0°C. Teren przypadający na Gminę Bodzanów wchodzi w skład klimatycznej sfery III. Sfera ta cechuje się relatywnie dobrymi warunkami. Na klimat atmosferyczny wpływa również udział lasów w powierzchni gminy oraz pobliske rzeki Wisły. w dolinie rzeki gromadzi się chłodne powietrze, warunkując występowanie mgieł, dolina Wisły ukierunkowuje również przeważający wiatr zachodni, lasy zaś wpływają na większą zaciszość i podwyższoną wilgotność w ich pobliżu. Opady atmosferyczne są raczej niskie, nie przekraczając 500 mm.

Zgodnie z powyższym rodzajem regionalizacji, można wyodrębnić cechy klimatu właściwe tej sferze:

- Roczna amplituda temperatury powietrza przekraczać może 21,5C
- Średnia temperatura w lipcu wynosi od 17,5 do 18
- W styczniu średnia temperatura przyjmuje wartości od -4 do -2,5
- Roczna suma opadów waha się w granicach 500-600 mm².

RYСУNEK 4 STREFY KLIMATYCZNE W POLSCE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE WWW.AGROFAKT.PL/AGROKLIMAT-W-POLSCE/

² Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Bodzanów na lata 2016-2031, str. 38

W przestrzeni zagospodarowania Gminy Bodzanów dominują tereny niezabudowane (Tabela 2). w głównej mierze wykorzystywane są one przez grunty orne, kształtując w ten sposób krajobraz rolniczy charakteryzujący się uprawą roślin i hodowlą zwierząt. Te i pozostałe grunty gminy sprzyjają tworzeniu powiązań przyrodniczych pomiędzy elementami systemu przyrodniczego całego regionu.

TABELA 3 UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GMINIE WEDŁUG PSR 2010- ICH LICZBA I POWIERZCHNIA

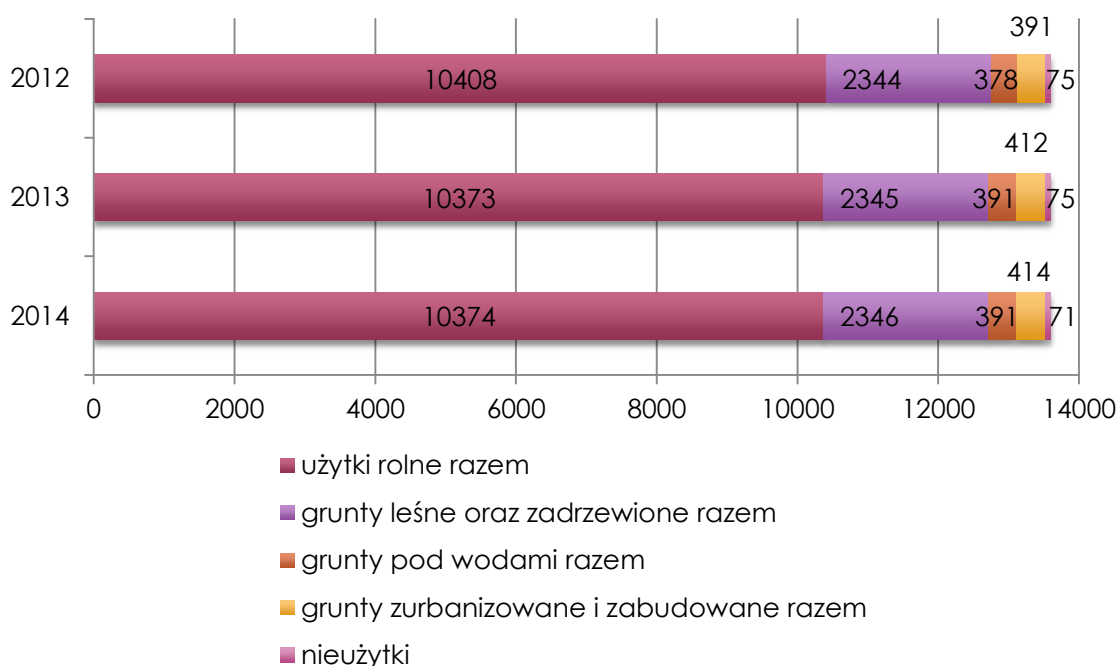
Wyszczególnienie powierzchni	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]
Użytki rolne razem, w tym m.in.:	10 374	76,08 %
– grunty orne	8 989	
– sady	314	
– łąki i pastwiska trwałe	707	
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem, w tym m.in.:	2 346	17,20 %
– lasy	2 125	
– grunty zadrzewione i zakrzewione	221	
Grunty pod wodami razem	391	2,87 %
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem, w tym m.in.:	414	3,05 %
– tereny mieszkaniowe	70	
– tereny przemysłowe	4	
Użytki ekologiczne	6	0,04 %
Nie użytki	71	0,52 %
Tereny różne	33	0,24 %
POWIERZCHNIA OGÓŁEM	13 635	100 %

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS

W latach 2012-2014 powierzchnia gminy nie uległa zmianie i pozostawała na stałym poziomie, wynosząc 13 635 ha. w analizowanym okresie nieznacznie wahała się jednakże struktura użytkowania terenów (Wykres 1). Jak wynika z danych, na

przestrzeni trzech lat zmniejszeniu uległa powierzchnia gruntów ornych (o 35 ha), przy czym w ostatnim analizowanym roku wartość zwiększyła się o jeden hektar względem roku poprzedniego. Odnotowano stały wzrost udziału gruntów leśnych, których każdego roku było o 1 ha więcej. Dane wskazały również na wzrost powierzchni gruntów pod wodami oraz gruntów zurbanizowanych, przy jednoczesnym spadku nieużytków. Szczegółowe dane zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

WYKRES 1 ZMIANA STRUKTURY UŻYTKOWANIA GRUNTÓW NA TERENIE GMINY BODZANÓW W LATACH 2012-2014

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Wnioski:

1. Regionalizacja fizycznogeograficzna warunkuje wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe terenu.
2. w przestrzeni zagospodarowania Gminy Bodzanów dominują tereny niezabudowane, wykorzystywane przede wszystkim jako użytki rolne, zajmując ponad 76% powierzchni gminy.
3. Gmina cechuje się względnie niewielkim udziałem lasów w powierzchni (17%).

4.1.2 POŁOŻENIE KOMUNIKACYJNE

Gmina Bodzanów zlokalizowana jest w zasięgu komunikacyjnym większych ośrodków urbanistycznych. Jak wynika z mapy dostępnej na portalu openstreetmap.org, odległość gminy od wybranych miast równa jest:

- Płock – 30 km, w kierunku zachodnim;
- Włocławek – 71 km, w kierunku północno-zachodnim;
- Skierniewice – 76 km, w kierunku południowym;
- Warszawa – 91 km, w kierunku południowo-wschodnim.

Główne powiązanie komunikacyjne Gminy Bodzanów z zewnętrznymi obszarami stanowi droga krajowa nr 62 relacji Płock – Warszawa. Przez obszar jednostki wiejskiej nie przechodzi żadna droga rangi wojewódzkiej, istnieją za to drogi powiatowe i gminne. Na ciągi komunikacyjne na terenie gminy składają się takie drogi jak:

- Droga krajowa
 - nr 62 relacji Płock-Warszawa;
- Drogi powiatowe:
 - nr 2941W relacji Miszewko- Pepłowo- Cieśle,
 - nr 2944W Radzanowo- Bodzanów
 - nr 2946W Golanki Dolne- Leksyn
 - nr 2947W Leksyn- Mąkolin
 - nr 2948W Dzierżanowo- Mąkolin- Gromice- Rogowo
 - nr 2952W Wilczkowo- Bodzanów- Słupno
 - nr 2955W Bodzanów- Wilkanowo
 - nr 2956W Bodzanów- Kępa Polska
 - nr 2957W Krawieczyn- Małoszewo
 - nr 2958W Pepłowo- Słupno
 - nr 2960W Cieśle- Niździn- Mała Wieś
 - nr 2963W Kępa Polska- Podgórze- Rakowo- Wyszogród
 - nr 3059W Bodzanów-Bulkowo-Kucice-Ilinek
 - nr 6817W Turowo-Bodzanów

Długość odcinków dróg krajowych przebiegających przez teren Gminy Bodzanów równa jest 11,7 km, przy czym całość charakteryzuje się utwardzoną nawierzchnią. Inaczej sytuacja prezentuje się w kontekście dróg powiatowych, gdzie na 85,7 km dróg przebiegających na tym obszarze 70,2 km jest drogami o utwardzonej nawierzchni. Około połowa całkowitej długości dróg gminnych cechuje się tym rodzajem nawierzchni (42 km z 82 km dróg), pod względem ich odsetka stawiając gminę na drugim miejscu na tle pozostałych gmin powiatu.

Gmina Bodzanów nie posiada własnej zorganizowanej komunikacji zbiorowej oraz infrastruktury kolejowej. Zadania transportu publicznego realizowane są przez Państwową Komunikację Samochodową, zapewniającą połączenie autobusowe z Płockiem oraz sąsiednimi gminami.

Na terenie gminy rozmieszczonych zostało 37 przystanków³, przy czym największa ich liczba, po trzy przystanki, przypada na miejscowości Bodzanów oraz Nowe Miszewo.

Infrastruktura transportowa i komunikacyjna stanowi jeden z ważniejszych elementów zagospodarowania przestrzennego. Wywiera ona znaczne oddziaływania na rozwój społeczno-gospodarczy i przestrzenny gminy. Co więcej, wpływa także na warunki życia mieszkańców. Dokument strategiczny Gminy Bodzanów, Studium Uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego, zakłada szereg działań oraz inwestycji w zakresie transportu i komunikacji na terenie gminy. Są to:

- ❖ racjonalizacja wykorzystania stanu istniejącego, poprawa parametrów technicznych dróg i ulic (nawierzchnie, szerokość pasów drogowych i poboczy, odwodnienia);
- ❖ adaptacja istniejących tras i urządzeń obsługi ruchu, ich uzupełnienie, modernizacja i rozbudowa w celu pełnego obsłużenia terenów istniejącego i potencjalnego rozwoju osadnictwa;
- ❖ zapewnienie dostępności komunikacyjnej;
- ❖ rozbudowa układu komunikacyjnego w obrębie wielofunkcyjnych terenów rozwojowych w miejscowościach Bodzanów z Chodkowem, Borowice, Nowe Miszewo;
- ❖ rozbudowa i modernizacja lokalnego układu komunikacyjnego w południowej części gminy służąca rozwojowi funkcji turystycznej, budowa urządzeń obsługi ruchu (parkingi, zatoki postojowe, place widokowe, inne obiekty obsługi podróży);

³ Lokalny Program Rewitalizacji gminy Bodzanów na lata 2016-2023

- ❖ modernizacja i restrukturyzacja istniejącego ciągu drogi krajowej, ważnego dla powiązań zewnętrznych gminy, której znaczenie w układzie podstawowym gminy będzie wzrastać;
- ❖ budowa nowych odcinków dróg w ciągu drogi krajowej nr 62 we wsi Łagiewniki (obręb Borowice), budowa bezkolizyjnych skrzyżowań: drogi krajowej z drogami powiatowymi węzeł „Cieśle”, „Białobrzegi”, „Borowice”;
- ❖ uzupełnienie i modernizacja dróg gminnych zapewniających powiązania wewnętrzne gminy i bezpośrednią obsługę komunikacyjną terenów istniejącego i planowanego zainwestowania;
- ❖ ograniczenie bezpośredniej obsługi terenu przyległego przez drogę krajową i powiatowe. Połączenie z drogami zapewniającymi bezpośrednią obsługę poprzez skrzyżowanie z zachowaniem odstępów wg przepisów ogólnych;
- ❖ stosowanie środków ochrony akustycznej dla terenów chronionych, np. zabudowy mieszkaniowej;
- ❖ realizacja wewnętrznych układów rowerowych i stworzenie na obszarze gminy systemu umożliwiającego wzrost ruchu rowerowego⁴.

Warto również wspomnieć o potencjale rozwoju komunikacyjnego gminy wynikającego z planów i inwestycji podejmowanych na poziomie powiatu oraz województwa- pośród szans rozwoju regionu, które potencjalnie pozytywnie wpłynąć mogą na Gminę Bodzanów wymienić należy m.in. nową linię kolejową relacji Płock-Modlin, planowaną budowę trasy S10, modernizację trasy DK nr 62, relacji Płock-Wyszogród, jak również rozbudowę infrastruktury kolejowej w regionie, zwłaszcza w kontekście budowy połączenia Kolejowego Dużych Prędkości pomiędzy Centralnym Portem Komunikacyjnym i Płockiem.

Wnioski:

- 1.** Podejmowane są inwestycje i działania mające na celu poprawę dostępności komunikacyjnej gminy.
- 2.** Gmina Bodzanów nie posiada własnej zorganizowanej komunikacji zbiorowej oraz infrastruktury kolejowej.

⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bodzanów, str. 33

4.1.3 WALORY PRZYRODNICZE

Zasoby wodne

Głównym ciekim wodnym na terenie Gminy Bodzanów jest stanowiąca zachodnią granicę gminy rzeka Wisła; sieć hydrograficzną na tym terenie stanowi również rzeka Mołtawa. Obszar Gminy Bodzanów jest zlewnią obu cieków, a południowa jego część odwadniana jest bezpośrednio przez rzekę Wisłę poprzez dolinki erozyjne.

Na terenie gminy nie występują większe naturalne zbiorniki wodne. Niewielki, znajdujący się na tym obszarze zbiornik stanowią starorzecza Wisły zlokalizowane na terenach zalewowych. w celu retencji zasobów wodnych, w gminie znajdują się także sztuczne zbiorniki wodne, pełniące funkcje przeciwpożarowe, retencyjne oraz rekreacyjne (w tym stawy rybne), umiejscowione w miejscowościach Białobrzegi, Bodzanów, Felicjanów, Kanigowo, Leksyn oraz Podleck Nowy. Zasoby wodne z terenu gminy znajdują się pod jurysdykcją Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Zgodnie z raportem za lata 2010 – 2015, udostępnianym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, stan rzek na terenie gminy został określony jako umiarkowany. Spośród trzech cieków wodnych przepływających przez granicę gminy najgorzej została sklasyfikowana Wisła. Klasa elementów biologicznych została określona negatywnie, charakteryzuje się ona najniższym potencjałem hydromorfologicznym oraz dobrym stanem fizykochemicznym. Średnioroczne stężenie substancji chemicznych przekracza normy, poprzez co stan rzeki klasyfikowany jest jako zły. Rzekom Słupiance i Motławie zostały przypisane takie same parametry:

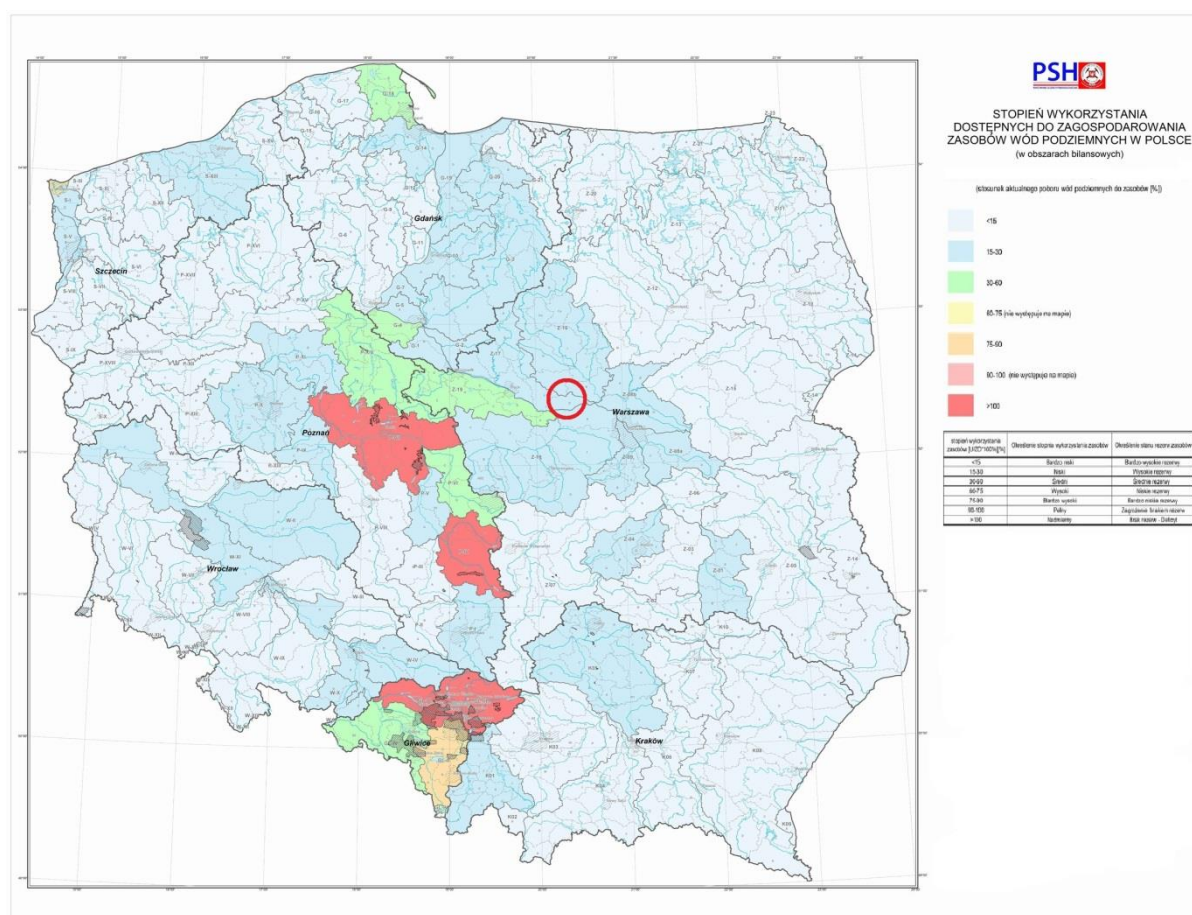
- ❖ dobry potencjał hydromorfologiczny i fizykochemiczny;
- ❖ umiarkowany potencjał elementów biologicznych.

Ujęcia wód podziemnych w gminie korzystają głównie z utworów czwartorzędowych, stanowiących główny poziom wodonośny w celach użytkowych. Według klasyfikacji „jednolitych części wód podziemnych” (pot. Hyrosomów), teren gminy został umieszczony w 48 okręgu. Stan wód podziemnych w gminie oceniono jako dobry, zarówno dla składu chemicznego, jak i dla stanu ilościowego. Ostatnie badanie w ramach monitoringu jakości wód podziemnych zostało przeprowadzone w 2012 roku. w ramach

stężień klasy II sklasyfikowano wartości następujących wskaźników: temperatury, manganu oraz wapnia. w kategorii stężenia klasy III odnotowano poziom stężenia tlenu rozpuszczonego.

W ramach danych z raportu opracowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny obszar gminy charakteryzuje się niskim stopniem wykorzystania zasobów wodnych. Relacja aktualnego poboru wód podziemnych do całkowitych zasobów wynosi obecnie od 15 do 30%, co zaprezentowane zostało na poniższym rysunku [rysunek 5]. w ramach określonego stopnia wykorzystania zasobów, rezerwy podaży wody ocenia się na średnie.

RYСУNEK 5 STOPIEŃ WYKORZYSTANIA WÓD PODZIEMNYCH

ŹRÓDŁO: PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY, [HTTP://WWW.PGI.GOV.PL/IMAGES/PSH/ARTYKULY/STAN-SRODOWISKA/STOPIEN-WYKORZYSTANIA-2012-72DPI.JPG](http://www.pgi.gov.pl/images/PSH/ARTYKULY/STAN-SRODOWISKA/STOPIEN-WYKORZYSTANIA-2012-72DPI.JPG) , DOSTĘP: 31.07.2017

Na terenie gminy zlokalizowane są trzy stacje uzdatniania wody, w miejscowościach: Reczyn, Leksyn oraz Stanowo. Na podstawie badania z dnia 8 marca 2017 roku na próbkach wody pitnej ze stacji uzdatniania wody z miejscowości Leksyn stwierdzono jej

zgodność z wymaganiami stawianymi przez rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 roku. Tożsame badania zostały przeprowadzone w dniu 31 grudnia 2016 roku w stacjach uzdatniania wody w Reczynie oraz w Stanowie. Również w przypadku dwóch kolejnych miejscowości Państwowy Inspektorat Sanitarny stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi.

Wnioski:

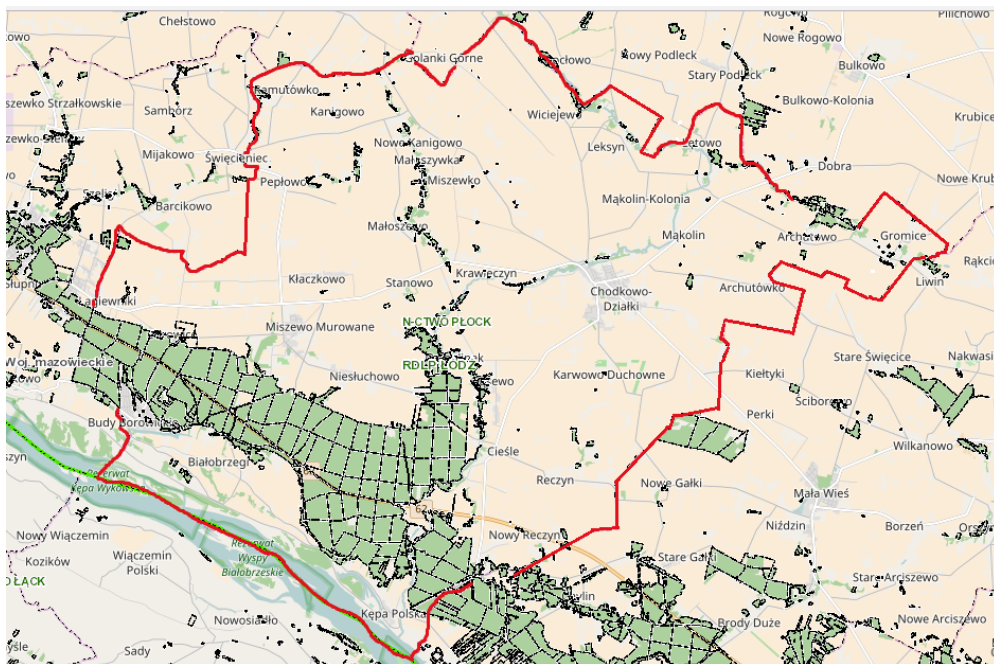
1. Stan cieków wodnych na terenie gminy został określony jako umiarkowany, zaś stan wód podziemnych w gminie oceniono jako dobry.
2. Obszar gminy charakteryzuje się niskim (od 15% do 30%) stopniem wykorzystania zasobów wodnych w relacji poboru wód podziemnych do całkowitych zasobów

Lasy

Na terenie gminy przeważają siedliska antropogeniczne obszarów rolnych oraz zabudowanych. w północnej części gminy niemal nie występują tereny lesiste. Dominują tam tereny rolne oraz nieużytki. Południowo - zachodnia część gminy charakteryzuje się występowaniem kompleksów leśnych, które wraz z ciekami wodnymi tworzą naturalne siedlisko dla wielu gatunków roślin i zwierząt.

Lokalizacja lasów na terenie Gminy Bodzanów zaprezentowana została na poniższym rysunku.

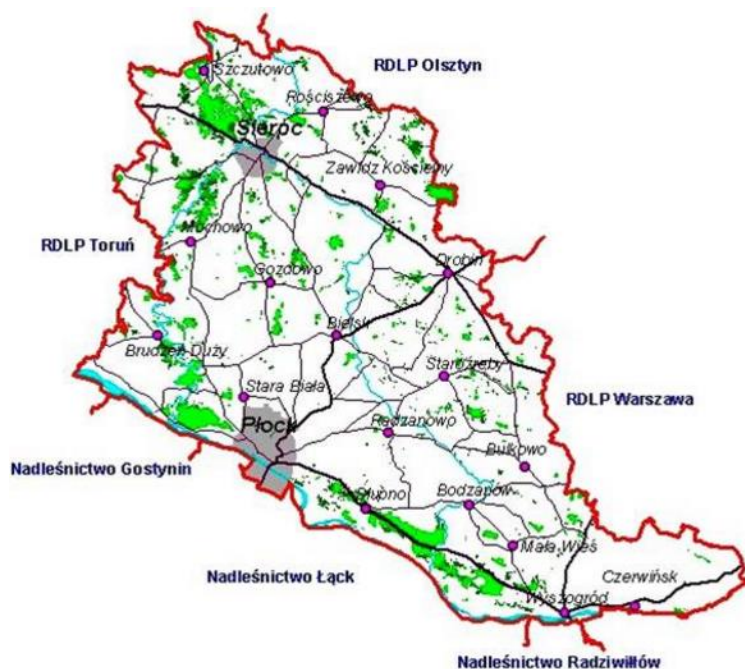
RYSUNEK 6 LASY PAŃSTWOWE NA TERENIE GMINY BODZANÓW

ŹRÓDŁO: BANK DANYCH O LASACH, [HTTPS://WWW.BDL.LASY.GOV.PL/PORTAL/MAPY](https://www.bdl.lasy.gov.pl/portale/mapy), DOSTĘP: 31.07.2017

Gmina Bodzanów zlokalizowana jest na terenie nadleśnictwa Płock. Kompleksy leśne znajdujące się na obszarze gminy stanowią jedne z większych, wchodzących w skład rzeczonoego nadleśnictwa. Nadleśnictwo obejmuje 18 gmin powiatów: płońskiego, plockiego oraz sierpeckiego.

RYSUNEK 7 POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA PŁOCK

ŹRÓDŁO: NADLEŚNICTWO PŁOCK, WWW.PLOCK.LODZ.LASY.GOV.PL/POLOZENIE, DOSTĘP: 28.07.2017

W latach 2011, 2012 oraz 2013 lasy zajmowały łączną powierzchnię równą 15,6% całkowitej powierzchni Gminy Bodzanów, w latach następnych zaś odnotowano wzrost do wartości równej 15,7%. w 2015 roku powierzchnia lasów ogółem w gminie wynosiła 2 137,71 ha. Od 2011 roku ich powierzchnia wzrosła o 0,24%. w 2015 roku w strukturze terenów zalesionych dominowały lasy publiczne (79,86% ogółu) – 1 707,24 ha. Pozostała część lasów znajdowała się we własności prywatnej – 430,47 ha.

TABELA 4 POWIERZCHNIA LASÓW GMINY BODZANÓW NA PRZESTRZENI LAT 2011-2015

2011		2012		2013		2014		2015	
Lasy ogółem									
2 132,6		2 132,4		2 132,46		2 135,13		2 137,71	
publiczne ogółem	prywatne ogółem	publiczne ogółem	prywatne ogółem	publiczne ogółem	prywatne ogółem	publiczne ogółem	prywatne ogółem	publiczne ogółem	prywatne ogółem
1704,9	427,7	1 704,7	427,7	1 704,72	427,7	1 704,66	430,47	1 707,24	430,47

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS

W latach 2010 – 2016 z lasów z obszaru gminy pozyskano łącznie 234m³ drewna. Najwięcej surowca pozyskano w 2014 roku (101m³). Należy zaznaczyć, że całość pozyskanego drewna miała miejsce na terenach prywatnych.

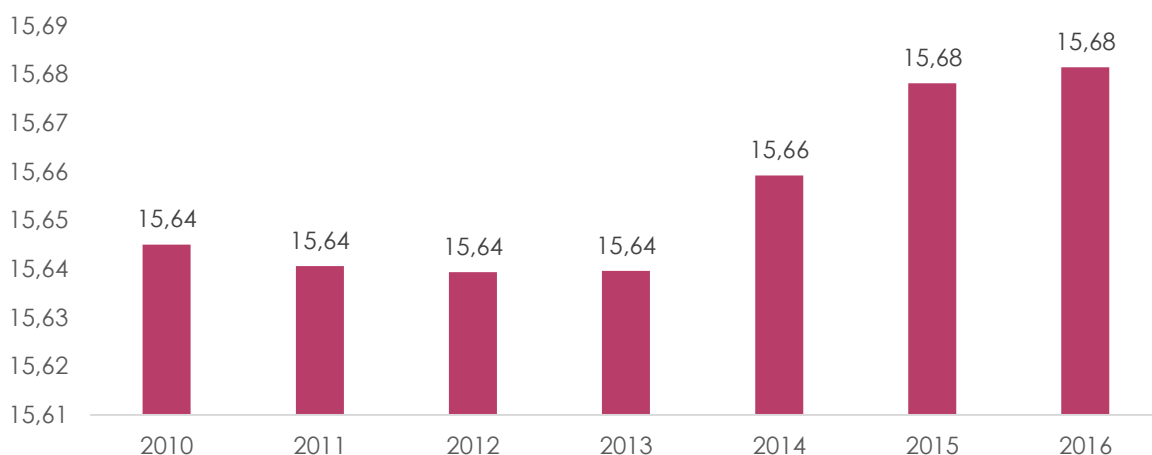
TABELA 5 POZYSKIWANIE DREWNA Z LASÓW GMINNYCH I PRYWATNYCH W LATACH 2010-2016 [M³]

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	7	11	3	0	101	61	51
las prywatne	7	11	3	0	101	61	51
las gminne	0	0	0	0	0	0	0

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS

W 2016 roku lesistość gminy wynosiła 15,68%. w latach 2010 – 2013 wskaźnik zalesienia powierzchni gminy kształtował się na poziomie 15,64%. w kolejnych latach odnotowano nieznaczny wzrost wartości wskaźnika (do 2016 roku o 0,04 punktu procentowego).

WYKRES 2 LESISTOŚĆ NA TERENIE GMINY BODZANÓW W LATACH 2010-2016 [%]

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS

W 2016 roku na terenie gminy dokonano 315 zasadzeń drzew oraz 42 zasadzeń krzewów.

Formy ochrony przyrody

Tworzenie i funkcjonowanie form ochrony przyrody jest ważnym elementem realizacji celów ochrony przyrody w Polsce. Formy ochrony przyrody funkcjonują w oparciu o podstawy naukowe i wieloletnią praktykę krajowej ochrony przyrody. Każda z form spełnia inną rolę w polskim systemie ochrony przyrody i służy innym celom, dlatego charakteryzuje się odmiennym reżimem ochronnym oraz zakresem ograniczeń w użytkowaniu⁵.

Ustawa o ochronie przyrody wyróżnia następujące formy ochrony przyrody:

- parki narodowe,
- rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,

⁵ <https://www.gdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody>

się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi⁶.

Uznanie obszaru za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Rezerwatami na terenie Gminy Bodzanów są:

- Wyspy Zakrzewskie;

Rezerwat został założony dnia 2.12.1994 r., a jego całkowita powierzchnia równa jest 310 ha. Rezerwat rozciąga się na terenie powiatów płockiego i sochaczewskiego, przebiegając przez gminy Bodzanów, Słubice, Mała Wieś, Hłów. Otulina rezerwatu sięga powierzchni równej 93,0000 ha. Głównym celem ochrony w rezerwach przyrody jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi lęgowych rzadkich i ginących w Polsce gatunków ptaków siewkowatych: mew, rybitw i sieweczek.

- Wyspy Białobrzeskie;

Data uznania rezerwatu to 2.12.1994 r., powierzchnia zaś równa jest 140,0000 ha, przy czym powierzchnia otuliny rezerwatu wynosi 133,0000 ha. Rezerwat rozciąga się na terenie dwóch gmin powiatu płockiego, są to Gminy Bodzanów oraz Gminy Słubice. Cel powstania tego obszaru chronionego jest taki sam jak w przypadku rezerwatu Wyspy Zakrzewskie, to jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi lęgowych rzadkich i ginących w Polsce gatunków ptaków siewkowatych: mew, rybitw i sieweczek.

- Kępa Wykowska;

Rezerwat został uznany dnia 2.12.1994 r. Jego powierzchni wynosi 248,0000 ha, a otulina rezerwatu stanowi większy teren o powierzchni 330,4100 ha. Również rezerwat przyrody Kępa Wykowska zakłada ochronę gatunków ptaków siewkowatych, tj. mew, rybitw i sieweczek.

❖ Obszar chronionego krajobrazu

Obszary te obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach oraz wartościowe ze względu na możliwość

⁶ <http://www.gdos.gov.pl/w-rezerwacie-przyrody>

zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Obszary chronionego krajobrazu, w przeciwieństwie do parków krajobrazowych, nie posiadają własnego zarządu, ani planu ochrony określającego zakres działań. Obszary te obejmują w przeważającej części tereny użytkowane gospodarczo, przy uwzględnieniu zakazów określonych w akcie ustanawiającym. Stanowią jednocześnie ważne obszary migracji organizmów żywych (w szczególności zwierząt).

Podobnie jak parki krajobrazowe powoływane są w drodze uchwały sejmiku województwa⁷.

Obszarem chronionego krajobrazu na terenie gminy jest:

- Obszar Nadwiślański;

Obszar ten wyznaczony został z dniem 1.01.1988 r. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 44 314,0 ha. Rozciąga się on na terenie województw kujawsko-pomorskiego oraz mazowieckiego, przebiegając przez powiaty lipnowski, nowodworski, płoński, Płock, sochaczewski i płocki, w tym przez gminy Brudzeń Duży, Czerwińsk nad Wisłą, Stara Biała, Gąbin, Wyszogród, Słubice, Leoncin, Iłów, Zakroczym, Bodzanów, Młodzieszyn, Brochów, Dobrzyń nad Wisłą, Radzanowo, Słupno, Płock, Mała Wieś oraz Łąck. Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu II obejmuje ochroną obszar w obrębie Kotliny Warszawskiej. Zaznaczają się tu dwa typy krajobrazu: tarasów zalewowych, przeważnie łąkowo-rolnych oraz nadzalewowych tarasów piaszczystych z wydrami, przeważnie zalesione. w obrębie Kotliny Płockiej leży Jezioro Włocławskie, którego powstanie w zasadniczy sposób zmieniło środowisko przyrodnicze. Podpiętrzenie Wisły kończy się nieco powyżej Płocka. Na wysokim prawym brzegu doliny wystąpiły procesy abrazyjne, które uruchomiły osuwiska⁸.

⁷ <https://www.gdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody>

⁸

<http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewobszarchronionegokrajobrazu.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.OCHK>.
353

❖ **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy**

Zespoły te to fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. Tymi formami przyrody obejmowane są zarówno obszary niewielkie (np. pozostałości parków i założeń przypałacowych), jak i rozległe tereny zróżnicowane pod względem krajobrazowym i przyrodniczym (np. fragmenty dolin rzecznych). Te formy ochrony przyrody znajdują się w kompetencji samorządu gminnego⁹.

Na terenie gminy zespołem przyrodniczo-krajobrazowym jest:

- Jezioro Białobrzeskie.

Zespół ten utworzony został dnia 1.01.1998 r., znajduje się wyłącznie na terenie Gminy Bodzanów. Jego powierzchnia równa jest 37,9000 ha.

❖ **Obszary Natura 2000**

Natura 2000, jest to najmłodsza z form ochrony przyrody wprowadzona w 2004 r. w Polsce jako jeden z obowiązków związanych z przystąpieniem do Unii Europejskiej. Obszary te powstają we wszystkich państwach członkowskich tworząc Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000. Celem jest objęcie ochroną około 200 najcenniejszych i zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz ponad tysiąca rzadkich i zagrożonych gatunków. Unikalność tej formy ochrony przyrody polega na tym, że kraje członkowskie tworzą sieć na podstawie jednakowych założeń określonych w prawie oraz wytycznych Unii Europejskiej, zarządzają nią przy zastosowaniu podobnych instrumentów, wspólnie troszczą się o odpowiednie środki finansowe i jej promocję¹⁰.

Obszarami zakwalifikowanymi do tej formy ochrony są:

- Dolina Środkowej Wisły (PLB140004), której powierzchnia całkowita wynosi 30 777,88 ha;

Obszar ten został zakwalifikowany jako obszar chroniony w listopadzie 2004 roku. Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina środkowej Wisły PLB140004 obejmuje fragment doliny rzecznej o długości ok. 250 km położony pomiędzy

⁹ <https://www.gdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody>

¹⁰ Ibidem.

Puławami a Płockiem (od 379 do 631 km szlaku wodnego). Zajmuje on powierzchnię 30 778 ha, z których 27 411 ha zlokalizowanych jest na terenie województwa mazowieckiego, a pozostałe 3 367 ha na terenie województwa lubelskiego. Dolina Środkowej Wisły stanowi ważny zestaw krajobrazów roślinnych, których odrębność wynika ze specyfiki siedlisk powstałych w wyniku procesów geologicznych, geomorfologicznych i hydrologicznych, związanych z działalnością akumulacyjną i erozyjną wody. Pierwotny układ siedlisk uwarunkował również sposób wykorzystania tego terenu przez człowieka, którego działalność przekształciła krajobraz przyrodniczy doliny Wisły. Ostoja obejmuje odcinek rzeki pomiędzy Dęblinem a Płockiem. w Dolinie Środkowej Wisły gniazduje około 50 gatunków ptaków wodno-błotnych. Występują tu co najmniej 23 gatunki ptaków ważne w skali europejskiej. Występuje tu również 9 gatunków wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt m.in. ostrygojad, podgorzałka i podróżniczek. Obszar ma bardzo duże znaczenie jako szlak wędrówkowy dla ptaków migrujących. Spośród roślin cennych w skali Europy rośnie tu lipiennik Loesela¹¹.

- Kampinowska Dolina Wisły (PLH140029), powierzchnia równa jest 20 659,1 ha. Obszar Kampinowska Dolina Wisły został objęty tą formą ochrony w marcu 2011 roku. Obszar ten obejmuje odcinek doliny Wisły pomiędzy Warszawą a Płockiem. Pod względem fizjograficznym położony jest w obrębie Kotliny Warszawskiej (318.73) i częściowo w Kotlinie Płockiej (315.36). Wisła na tym odcinku płynie swoim naturalnym korytem o charakterze roztokowym z licznymi łachami i namuliskami. Koryto kształtowane jest dynamicznymi procesami erozyjno-akumulacyjnymi, warunkującymi powstawanie naturalnych fitocenoz leśnych i nieleśnych w swoistym układzie przestrzennym. w dolinie zachowały się liczne starorzecza tworzące charakterystyczna ciągi otoczone mozaiką zarośli wierzbowych, lasów łągowych oraz ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk. Północna krawędź doliny jest wyraźnie zarysowana i osiąga wysokość względną dochodzącą do

¹¹ <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=23>

ok. 35m. Od strony południowej rozciąga się szeroki taras zalewowy.. z działalnością dużej nieuregulowanej rzeki nizinnej nierozzerwalnie związane są starorzecza, zwane wiśliskami. Największe i najcenniejsze zbiorniki to: Jeziorko Kiełpińskie będące jednocześnie rezerwatem przyrody, Jeziorko Secymińskie oraz starorzecza w okolicy Nowosiadła, Kępy Polskiej i Bód Borowickich. Różnorodność siedlisk warunkuje znaczne bogactwo gatunkowe zwierząt i roślin, w tym wielu chronionych i zagrożonych wymarciem. Obszar pełni kluczową rolę dla ptaków zarówno w okresie lęgowym, jak i podczas sezonowych migracji. Znaczna część gatunków wymienionych jest w i Załączniku Dyrektywy Ptasiej¹².

❖ Pomniki przyrody

Są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów. Są to na przykład okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody ustanowienie lub zniesienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy, po uzgodnieniu z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska¹³.

Na terenie Gminy Bodzanów znajdują się liczne pomniki przyrody, poza nienazwanymi pomnikami wymienić można również pomniki:

- Chrobry
- Ostatnia
- Tomek

¹² <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=936>

¹³ <https://www.gdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody>

Jak wynika z danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, na terenie Gminy Bodzanów znajduje się 18 pomników przyrody. Poszczególne okazy zostały ustanowione w dniach 9.04.1955 r., 10.06.1974 r., 19.07.1974 r., 9.01.1987 r., 15.01.1991 r., 23.06.1992 r., 3.03.2004 r. Do pomników przyrody na terenie gminy zaliczają się skupiska drzew, pojedyncze drzewa oraz głazy narzutowe (w tym granit średnioziarnisty). Znajdują się one przede wszystkim na terenach prywatnych, ale także w Leśnictwie Słupno (Nadleśnictwo Płock), w parku w Borowicach, na terenie szkoły podstawowej, przy drodze prowadzącej do kościoła w Bodzanowie.

❖ **Użytki ekologiczne**

Użytki ekologiczne to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Wśród nich są: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania¹⁴.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody ustanowienie lub zniesienie użytku ekologicznego następuje w drodze uchwały rady gminy, po uzgodnieniu z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

Na terenie gminy zlokalizowane są:

- Użytki numer 637, 638, 639, 640, 641, 643.

Wszystkie użytki ekologiczne zostały ustanowione dnia 21.05.2003 r. Użytki od numeru 637 do 641 włącznie stanowią tereny zabagnione na siedlisku BMb, o zróżnicowanej powierzchni. Wielkość użytku nr 637 wynosi 2,2900 ha. Użytek nr 638 to 0,4800 ha, nr 639 - 0,2600 ha, nr 640- 0,6800 ha, zaś powierzchnia użytku nr 641 równa jest 0,2500 ha. Wartość przyrodnicza użytku ekologicznego nr 643 opisuje ten teren jako obszar zalewowy wzdłuż leśnego cieku. Jego powierzchnia równa jest 1,8900 ha.

Wnioski:

1. Na terenie Gminy Bodzanów występują zróżnicowane formy ochrony przyrody, wpływające na wysoką atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazową tego obszaru. Formami tymi są rezerваты, obszar chronionego krajobrazu, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, obszary Natura 2000, oraz pomniki przyrody.

¹⁴ Ibidem.

4.1.4 WALORY KULTUROWE

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, *zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową* (art. 3 pkt. 1).

Gromadzenie i zarządzanie zasobem dokumentacji krajowej ewidencji zabytków jest statutowym zadaniem Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Ewidencję stanowi zbiór opracowań zgodnych z ustalonym wzorem, zawierających dane dotyczące każdego zabytku uwzględnionego w ewidencji. Rejestr zabytków, stale uaktualniany i publikowany na stronie internetowej Narodowego Instytutu Dziedzictwa, jest zaś najbardziej powszechną formą ochrony zabytków w Polsce. Księgi rejestru prowadzone są w trzech kategoriach, tj. zabytki nieruchome, zabytki ruchome oraz zabytki archeologiczne. Informacje dotyczące obiektów zabytkowych gromadzone są zaś w ewidencjach zabytków- w imieniu Generalnego Konserwatora Zabytków Narodowy Instytut Dziedzictwa gromadzi i zarządza zasobem krajowej ewidencji zabytków, na którą składają się zasoby ewidencji zabytków poszczególnych województw.

Teren Gminy Bodzanów należy do obszaru o atrakcyjnych walorach krajobrazowych i kulturowych ukształtowanych historycznie (układy ruralistyczne, zabytkowe panoramy wsi). Na terenie Gminy Bodzanów znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa Mazowieckiego, jak również obiekty zabytkowe wpisane do gminnej ewidencji zabytków, a także stanowiska archeologiczne.

Obiekty zabytkowe wpisane do rejestrów zabytków znajdujące się w poszczególnych sołectwach Gminy Bodzanów zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

TABELA 6 OBIEKTY ZABYTKOWE WPISANE DO REJESTRÓW ZABYTKÓW W SOŁECTWACH GMINY BODZANÓW

Lp.	Sołectwo	Adres	Zabytek	Chronologia	Data wpisu do rejestru
1	Bodzanów	Bodzanów	Kościół	XIV-XV, XVIII, XIX w.	05.05.1962
2	Borowice	Borowice 16	Dwór	Przełom XIX-XX w.	01.07.1987
3	Borowice	Borowice 16	Zespół dworski	Przełom XIX-XX w.	01.07.1987
4	Felicjanów	Bodzanów 6	Zespół dworski, ob. klasztor mariawitów	XIX-XX w.	1.09.1980
5	Gąsewo	Gąsewo 25	Młyn	1919 r.	29.03.1993
6	Gąsewo	Gąsewo 25	Inny budynek mieszkalny	1922 r.	29.03.1993
7	Gąsewo	Gąsewo 25	Zagroda	1885-1922 r.	29.03.1993
8	Gąsewo	Gąsewo 25	Obora	1885 r.	29.03.1993
9	Kępa Polska	Kępa Polska 43	Dzwonnica	Koniec XVIII w.	30.03.1962
10	Kępa Polska	Kępa Polska 43	Kościół	Koniec XVIII w.	30.03.1962
11	Kępa Polska	Kępa Polska 43	Kostnica	Koniec XVIII w.	30.03.1962
12	Łętowo	Łętowo	Kościół	Poł. XVIII w.	30.03.1962
13	Małoszywka	Małoszywka st.1	Cmentarzysko	Epoka kamienia	20.11.1968
14	Miszewko	Miszewko 6	Dwór	4 ćw. XIX w.	01.09.1980
15	Miszewko	Miszewko 6	Klasztor	1905 r.	01.09.1980
16	Miszewko	Miszewko 6	Rządcówka	Początek XX w.	01.09.1980
17	Miszewko	Miszewko	Park	Koniec XIX w.	01.09.1980
18	Miszewo Murowane	Pałacowa 2a	Dwór	II poł. XVIII w.	23.02.1988

19	Miszewo Murowane	Pałacowa 2a	Zespół Dworski	II poł. XVIII w.	23.02.1988
20	Miszewo Murowane	Południowa 2a	Kościół	XV w.	16.11.1959
21	Miszewo Murowane	Miszewo Murowane st.4	Grodzisko	średniowiecze	06.12.1967
22	Pepłowo	Pepłowo 32	Dwór	Koniec XIX w.	22.05.1975
23	Pepłowo	Pepłowo	Park	1906 r.	21.01.1980
24	Pepłowo	Pepłowo	Kościół	1907 r.	27.04.2016
25	Reczyn	Reczyn 9	Dwór	Koniec XIX w.	01.08.1991
26	Stanowo	Stanowo	Park	II poł. XIX w.	19.03.1986

ŹRÓDŁO: NARODOWY INSTYTUT DZIEDZICTWA, REJESTR ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH. OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE [HTTPS://MAPY.ZABYTEK.GOV.PL/NID/](https://mapy.zabytek.gov.pl/NID/), DOSTĘP: 3.07.2017

Serwis administrowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, www.zabytek.pl, prezentuje dwa obiekty zabytkowe z terenu gminy, są to zabudowania dworskie w miejscowościach Miszewko oraz Miszewo Murowane.

TABELA 7 Obiekty zabytkowe wyszczególnione przez Narodowy Instytut Dziedzictwa Narodowego.

Dwór
4. ćw. XIX w., adres: Miszewko 6

Dwór
2. poł. XVIII w., adres: Pałacowa 2a,
Miszewo Murowane

Źródło: <https://zabytek.pl>, dostęp: 1.08.2017

Zgodnie z danymi zawartymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bodzanów, na terenie tym znajdowało się 215 stanowisk archeologicznych, spośród których wyodrębniono 66 osad, 13 cmentarzysk, 2 grodziska, oraz jedno obozowisko. Wszystkie stanowiska podlegają ochronie konserwatorskiej, a jako najważniejsze wymieniono 31 stanowisk archeologicznych z terenu gminy, tj. dwie osady w Bodzanowie, ślad osadniczy w Borowicach, 6 stanowisk w Cieślach (osady i cmentarzyska), ślad osadniczy i osadę w Cybulinie, 7 stanowisk w Gromicach (w tym 3 cmentarzyska, 2 osady, 2 ślady osadnicze oraz obozowisko), 3 osady w Gąsewie, 2 w Kanigowie, 1 w Łętowie, obozowisko w Małoszywce, 3 osady w Mąkolinie, grodzisko i cmentarz przykościelny w Miszewku, grodzisko w Miszewku Murowanym oraz po osadzie w Niesłuchowie oraz Wiciejowie.

Wnioski:

- 1.** Układy ruralistyczne oraz zabytkowe panoramy wsi wpływają na atrakcyjność walorów krajobrazowych i historycznych gminy.
- 2.** Największa liczba obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków znajduje się w Miszewie Murowanym.

4.1.5 PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Polityka przestrzenna Gminy Bodzanów determinowana jest dokumentem pn. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bodzanów. Powyższy dokument nie stanowi aktu prawa miejscowego. Kierunki w rozwoju przestrzennym gminy zostały opracowane również w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Kępa Polska, Borowice, Nowe Miszewo, Reczyn – Cieśle oraz Białobrzegi. w niniejszych dokumentach zostało opracowane przeznaczenie terenów oraz sposób ich wykorzystania i zabudowy.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bodzanów zostało przyjęte uchwałą nr 75/XI/03 Rady Gminy w Bodzanowie z dnia 30 sierpnia 2003 roku. Na podstawie uchwały nr 121/XIX/08 Rady Gminy Bodzanów z dnia 11 września 2008 roku przystąpiono do opracowania zmian w dokumencie planistycznym z 2003 roku. Obecny kształt Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bodzanów został przyjęty uchwałą nr 116/XIV/11 Rady Gminy Bodzanów z dnia 29 grudnia 2011 roku. Zmiany wynikające z ostatniej aktualizacji dokumentu dotyczą określenia nowych przestrzeni do urbanizacji, zlokalizowanych głównie w centralnej części gminy.

W ramach opracowywania zmian w uwarunkowaniach i kierunkach rozwoju poszczególnych terenów gminy zostało przyjętych wiele uchwał. Ich zestawienie znajduje się w poniższej tabeli.

TABELA 8 ZESTAWIENIE UCHWAŁ RADY GMINY BODZANÓW, ZMIENIAJĄCYCH KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Nr uchwały	Nazwa
1 Uchwała nr 31/V/11 Rady Gminy Bodzanów z dnia 24 lutego 2011 roku	W sprawie: zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Bodzanów obejmującego teren wsi Kępa Polska
2 Uchwała nr 32/IV/02 Rady Gminy Bodzanów z dnia 21 grudnia 2002 roku	W sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy usługowej we wsi Borowice, gm. Bodzanów – działka o nr ew. 174/6
3 Uchwała nr 77/XI/03 Rady Gminy Bodzanów z dnia 30 sierpnia 2003 roku	W sprawie: zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Bodzanów obejmującego teren wsi Kępa Polska

4	Uchwała nr 119/XIX/08 Rady Gminy Bodzanów z dnia 11 września 2008 roku	W sprawie: uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, obejmującego tereny wsi Nowe Miszewo i Miszewo Murowane w gminie Bodzanów
5	Uchwała nr 131/XVIII/04 Rady Gminy Bodzanów z dnia 23 czerwca 2004 roku	W sprawie: uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru lokalizacji rurociągu paliwowego w gminie Bodzanów
6	Uchwała nr 224/XXVIII/13 Rady Gminy Bodzanów z dnia 13 marca 2013 roku	W sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów aktywizacji gospodarczej w miejscowościach Cieśle, Nowy Reczyn, Reczyn
7	Uchwała nr 302/XLV/2014 Rady Gminy Bodzanów z dnia 26 maja 2014 roku	W sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki nr ew. 114/2 w miejscowości Borowice
8	Uchwała nr 321/XVLI/2014 Rady Gminy Bodzanów z dnia 29 września 2014 roku	W sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Bodzanów obejmującego obszar wsi Kępa Polska – dz. nr ew. 261/1 – 261/9, 264/1 – 264/9
9	Uchwała nr 328/L/2014 Rady Gminy Bodzanów z dnia 11 października 2014 roku	W sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Bodzanów obejmującego teren wsi Białobrzegi – część wschodnia

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BIULETYNU INFORMACJI PUBLICZNEJ.

Studium odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu kierunków w rozwoju przestrzennym gminy. w niniejszym dokumencie zostały zawarte informacje dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów. Na tej podstawie wyznaczono zasady ochrony środowiska i jej zasobów. Opracowana została również koncepcja rozwoju przestrzeni publicznej. Została ona dostosowana do miejscowych uwarunkowań oraz do spełnienia celów publicznych o znaczenia lokalnym i ponadlokalnym.

W ramach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bodzanów zostały opracowane lokalne potencjały, które stanowią szansę dla rozwoju jednostki wiejskiej¹⁵:

- ❖ Czynniki tworzące zaplecze ekologiczne, turystyczne i rekreacyjne. Są to tereny o walorach przyrodniczo – krajobrazowych, również te objęte prawną formą ochrony środowiska naturalnego. Wśród nich należy wymienić: Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszary Specjalnej Ochrony „Dolina Środkowej Wisły” i „Kampinowska Dolina Wisły” oraz rezerваты przyrody.

¹⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bodzanów, str. 5

- ❖ Zasoby dziedzictwa kulturowego, które korzystnie wpływają na rozwój turystyki oraz utrzymanie lokalnej tożsamości. Są to zespoły parkowo – folwarczne, historyczne układy urbanistyczne oraz kościoły.
- ❖ Korzystne wskaźniki jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz przemysł rolny – spożywczy, który determinuje dalszą możliwość rozwoju funkcji rolniczej terenów.
- ❖ Atrakcyjność południowych terenów gminy pod kątem wykorzystania ich w rozwoju agroturystyki. Wielofunkcyjny rozwój rolnictwa może przyczynić się do dywersyfikowania źródeł uzyskiwania dochodu przez gospodarstwa rolne.
- ❖ Zasoby złóż kopalnych, zlokalizowane na terenie miejscowości: Bodzanów, Garwacz, Borowice, Niesłuchowo, Pepłowo, Małoszywka, Gromice i Wiciejewo.
- ❖ Korzystna struktura działalności podmiotów gospodarczych, wśród których większość stanowi sektor prywatny.
- ❖ Systematycznie podnoszona jakość infrastruktury technicznej.
- ❖ Położenie gminy przy trasie komunikacyjnej na linii: Warszawa – Płock. Korzystna lokalizacja wraz z ciągłą poprawą stanu infrastruktury drogowej pozytywnie wpływa na rozwój funkcji gospodarczej gminy.
- ❖ Wydzielone tereny gminne pod potencjalne inwestycje.
- ❖ Wielofunkcyjne ośrodki wiejskie (Miszewo Murowane, Białobrzegi, Kępa Polska, Bodzanów) pełniące funkcje: rekreacyjne, usługowe, mieszkalne i gospodarcze.

Zdiagnozowane potencjały zostały wykorzystane do opracowania kierunków w rozwoju przestrzennym gminy. Zostały one wydzielone na 5 kategorii dotyczących: jakości życia mieszkańców, przemian w rolnictwie, turystyki i rekreacji, przedsiębiorczości oraz infrastruktury technicznej. w ramach poprawy jakości życia mieszkańców zdefiniowano cele dotyczące rozwoju bazy oświatowej oraz porządkowania struktury przestrzennej. Wszelkie działania powinny być podporządkowane wielofunkcyjnej rozbudowy wsi, mającej umożliwiać wspieranie rozwoju lokalnych społeczności. Wzmacnianie funkcji rolniczej powinno opierać się na rozwoju podmiotów zajmujących się obsługą rolnictwa i przetwórstwa. Działania uzupełniające wspieranie funkcji rolniczej gminy powinny dotyczyć wzmacniania sektora agroturystyki. Czynności związane z wspieraniem rozwoju turystyki są komplementarne do wskazanych powyżej. Powinno się je uzupełnić o działania dotyczące: powstania infrastruktury turystycznej (ścieżki, szlaki turystyczne), ochronę zasobów środowiska naturalnego oraz opracowania strategii rozwoju funkcji turystycznej. Wspieranie przedsiębiorczości dotyczy wykorzystania

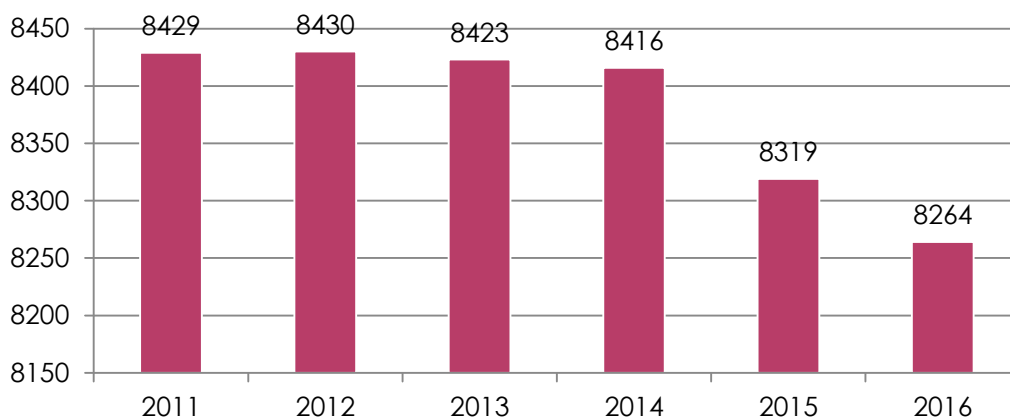
powiązań zewnętrznych z ośrodkiem o podwyższonej aktywności gospodarczej (miasto Płock) oraz wykorzystania zasobów złóż kopalnych. Bliskość drogi krajowej nr 62 powinna być wykorzystana w celu aktywizacji gospodarczej regionu. Wzdłuż trasy należy zagospodarować gospodarczo tereny, wykorzystując potencjał, jaki stwarza bliskość drogi krajowej. Rozwój infrastruktury technicznej stanowi działanie komplementarne względem czterech wyżej opracowanych dziedzin. w ramach tej sfery należy modernizować sieć komunikacyjną, zwiększając atrakcyjność gospodarczą oraz turystyczną regionu. w stosunku do rozwoju turystyki niezbędne jest również zagospodarowanie terenów pod budowę zbiorników retencyjnych. Dodatkowe działania powinny dotyczyć poprawy stanu infrastruktury technicznej, zwiększającej jakość życia mieszkańców.

4.2 SPOŁECZEŃSTWO I GOSPODARKA

4.2.1 DEMOGRAFIA

Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych, w roku 2016 liczba ludności w Gminie Bodzanów wyniosła 8 264 osób, stanowiąc 7,43% ludności powiatu płockiego, liczącego 111 170 mieszkańców, i 0,15% ogólnej populacji województwa mazowieckiego. w latach 2011-2014 populacja Gminy Bodzanów utrzymywała się na względnie wyrównanym poziomie, na przestrzeni lat 2015-2016 odnotowano natomiast znaczący spadek liczby ludności na tym terenie. w ostatnim analizowanym roku względem roku 2011 liczba ta spadła o 2% początkowej wartości.

WYKRES 3 LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE BODZANÓW W LATACH 2011-2016

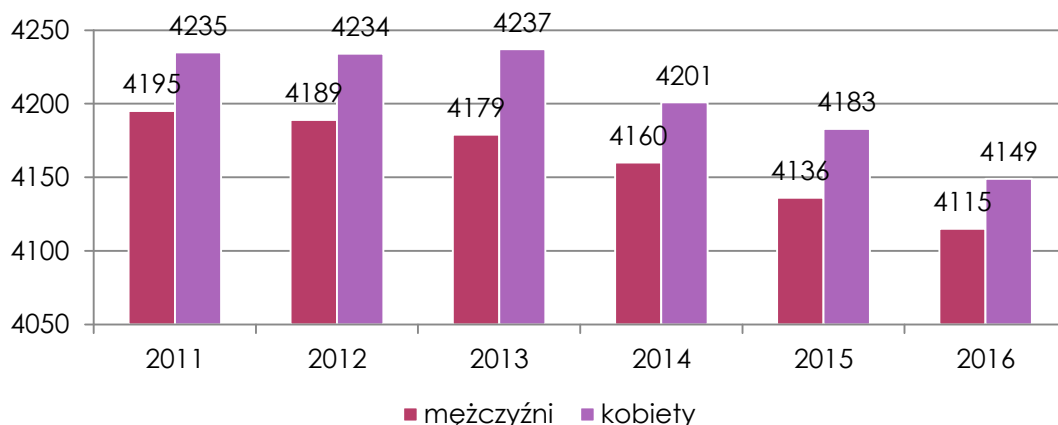

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Jak wynika z danych, w każdym analizowanym okresie kobiet więcej było od mężczyzn. Największa dysproporcja w udziale płci mieszkańców przypadła na rok 2013, kiedy kobiet było o 58 więcej, wysoką różnicę odnotowano również w roku 2015 (o 47 kobiet więcej). Liczba ta najbardziej wyrównała się w roku ostatnim, 2016, kiedy mężczyzn było o 38 mniej niż kobiet.

WYKRES 4 LICZBA I PŁEĆ MIESZKAŃCÓW GMINY BODZANÓW W LATACH 2011-2016

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

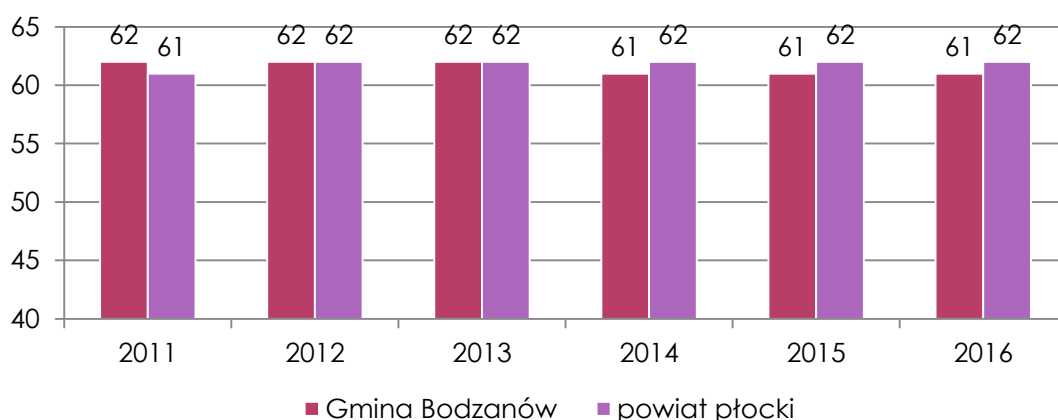

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Należy jednakże dodać, iż współczynnik feminizacji określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczbą kobiet przypadającą na 100 mężczyzn, w ostatnich latach osiągał taką samą wartość, jak współczynnik feminizacji powiatu płockiego (101), toteż sytuacja na terenie Gminy Bodzanów odzwierciedla sytuację obserwowaną w skali regionu. Współczynnik ten na terenie województwa mazowieckiego jest wyższy, kształtując się na poziomie 109.

Gęstość zaludnienia w Gminie Bodzanów w każdym analizowanym roku osiągała wartość porównywalną do wskaźnika całego powiatu płockiego. Na koniec 2016 r. gęstość zaludnienia według faktycznego miejsca zamieszkania wyniosła 61 osób/km². Jak wynika z wykresu poniżej, wskaźnik gęstości zaludnienia nie jest wysoki, na co wpływ mają rozległe użytki rolne na terenie gminy.

WYKRES 5 GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W GMINIE BODZANÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Liczba ludności na danym terenie administracyjnym ma bezpośredni wpływ na kierunek rozwoju i zapotrzebowanie na usługi, a także na podejmowane inwestycje, z tego powodu zarówno przyrost naturalny jak i saldo migracji są istotnymi wskaźnikami w procesie analizy demograficznej, jako że oba znacząco determinują zmiany populacji na badanym terenie i pozwalają na oszacowanie sytuacji demograficznej w przyszłości.

Na przestrzeni lat w Gminie Bodzanów odnotowano wyłącznie ujemny przyrost naturalny, co w każdym roku oznaczało liczbę zgonów przewyższającą liczbę urodzeń żywych. Trend ten odzwierciedla sytuację zarówno na terenie powiatu, jaki kraju- wyjątek stanowi zaś województwo mazowieckie, cechujące się dodatnim przyrostem naturalnym w każdym analizowanym roku.

WYKRES 6 PRZYROST NATURALNY W GMINIE, POWIECIE, WOJEWÓDZTWIE I KRAJU

Jednostka terytorialna	2013	2014	2015	2016
Gmina Bodzanów	-37	-42	-14	-20
W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców:				
Powiat płocki	-1,13	-1,25	-1,70	-0,99
Województwo mazowieckie	0,21	0,68	0,45	0,88
Polska	-0,46	-0,03	-0,67	-0,15

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

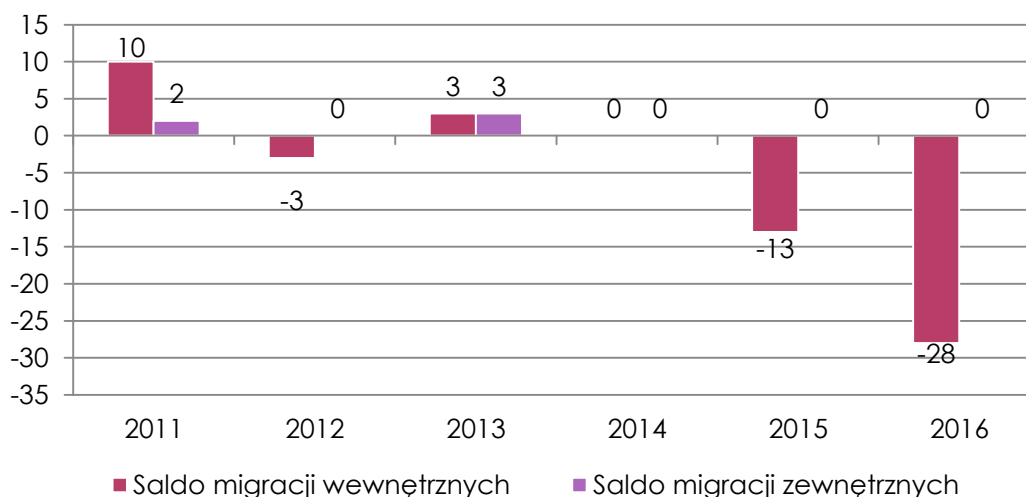
Saldo migracji, czyli różnica pomiędzy napływem i odpływem mieszkańców, było w roku 2016 ujemne. Na przestrzeni analizowanych lat 2011-2016 było ono rokrocznie dodatnie bądź równe zero, z wyjątkiem roku 2012, kiedy odnotowano nieznacznie ujemną wartość (-3). w ostatnim analizowanym roku zaś saldo migracji zdecydowanie spadło, kształtując się na poziomie -28. Dane statystyczne odzwierciedlają sytuację gminy, z terenu której co roku więcej osób wyjeżdża niż się do niego wprowadza.

Gmina Bodzanów usytuowana jest w pobliżu licznych dużych miast oraz w obrębie aglomeracji. Świadczy to o potencjale gminy, która pełnić mogłaby funkcję „satelicką”, potocznie nazywaną „sypialnią” pobliskich miast. Mieszkańcy większych miejscowości coraz częściej decydują się na przeprowadzkę poza miasto, a trend ten obserwowany jest w skali kraju. Dane statystyczne wskazują na odwrotną sytuację na terenie Gminy Bodzanów- dodatnie saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zewnętrznym przypada

wyłącznie na rok 2013, z gwałtownym wzrostem emigracji zagranicznych w roku 2016.

Saldo migracji zewnętrzne oraz wewnętrzne zaprezentowane zostało na poniższym wykresie.

WYKRES 7 SALDO MIGRACJI NA TERENIE GMINY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Strukturę mieszkańców ze względu na ekonomiczne grupy wieku prezentują poniższe wykresy. Jak wynika z danych statystycznych, w każdym analizowanym okresie w przedziale lat 2011-2016 największą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, tj. mieszkańcy gminy w wieku 17-64 lat. w 2016 roku wskaźnik ten równy był 63%, kształtując się na takim samym poziomie również w latach poprzednich. Wyjątek stanowił jedynie rok 2011, kiedy udział osób w wieku produkcyjnym był o jeden procent niższy. Inaczej sytuacja przedstawia się w kontekście grup wieku przedprodukcyjnego oraz produkcyjnego- na przestrzeni lat odnotowano progresywne obniżenie się liczby osób młodych (17 lat i mniej), przy rosnącym udziale osób po 65 roku życia. Różnica pomiędzy liczbą osób, które wchodzi na rynek pracy a liczbą osób wieku poprodukcyjnym wynosi 3%. Jest to sytuacja zdecydowanie niekorzystna- Taka struktura wskazuje na wysoki zasób ludzi zdolnych do pracy, ale również na fakt zachodzącego procesu starzenia się społeczeństwa Gminy.

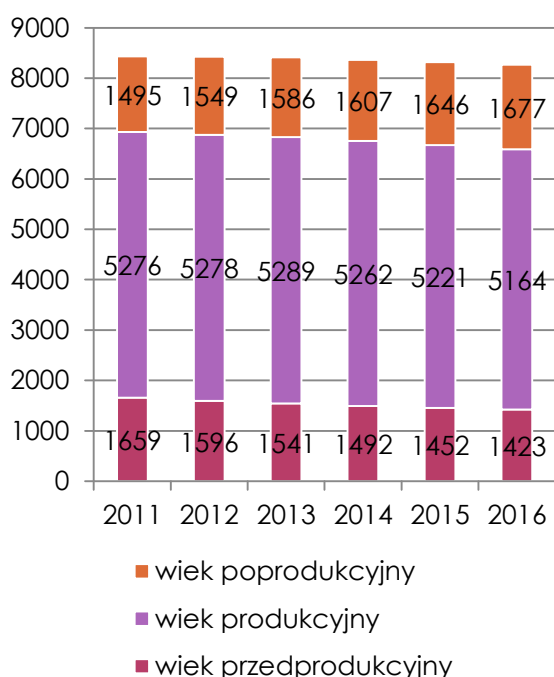
Korzystną sytuacją jest gdy populacja osób w wieku przedprodukcyjnym przewyższa liczebność grupy wieku poprodukcyjnego, mając przełożenie na zmniejszenie obciążenia demograficznego- prognozuje się, że rosnąca liczba ludzi starszych przy

niewystarczającej dynamice wzrostu liczby osób młodych spowoduje duże obciążenie demograficzne związane z opieką nad osobami starszymi oraz ich utrzymaniem. Miałyby to konsekwencje nie tylko ekonomiczne, ale również społeczne. Przykładem takich konsekwencji może być malejący popyt na zawody pedagogiczne, a wzrost popytu na zawody związane z opieką nad osobami starszymi.

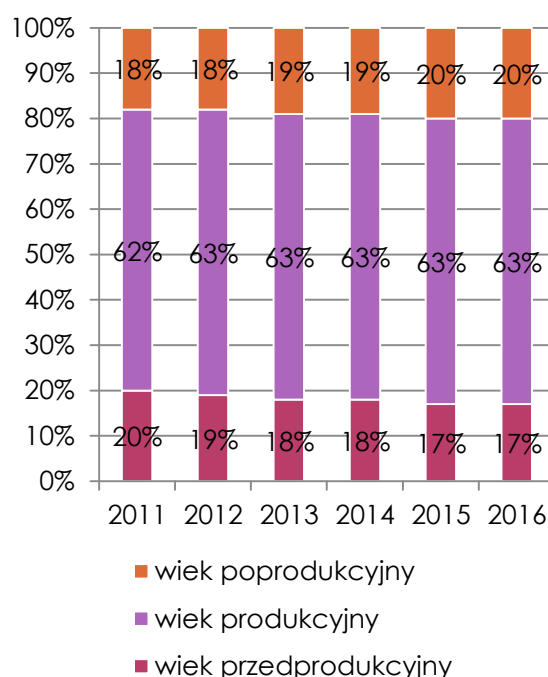
W 2016 roku wskaźnik obciążenia demograficznego (wskaźnik obrazujący relacje liczebności ludności w grupach wieku wynikających z ustawowej zdolności do pracy: ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Wartość podawana w przeliczeniu na 100 osób¹⁶⁾ dla poszczególnych grup kształtował się następująco:

- 60 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym;
- 117,8 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym;
- 32,5 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

RYSUNEK 9 LICZBA MIESZKAŃCÓW WG GRUPY EKONOMICZNEJ

RYSUNEK 10 PROCENTOWY UDZIAŁ MIESZKAŃCÓW WG GRUPY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

¹⁶ http://wskaznikizrp.stat.gov.pl/komponenty/export/005001001289R_wskazniki_obciazenia_demograficznego_pl.pdf;jsessionid=eocy0UldGcPs0em2HHq7cxqCeyZFM8r88oEJp9W3.veadmz40

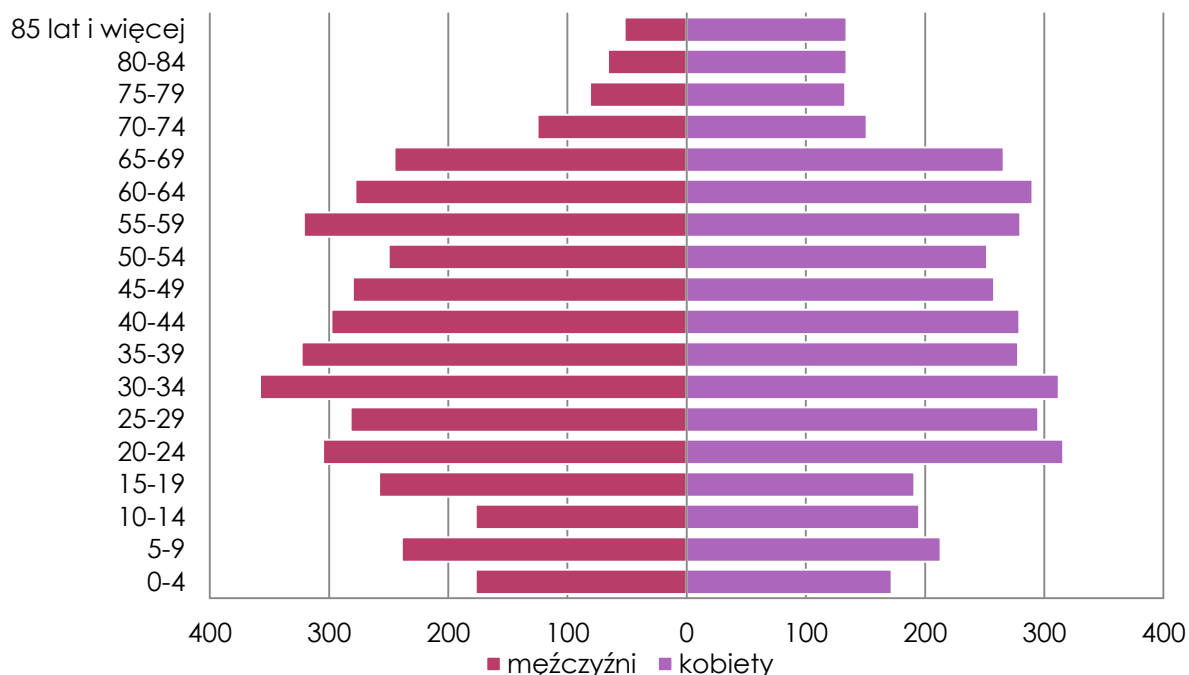
Wnioski:

1. Od roku 2012 stale zmniejsza się populacja gminy.
2. w każdym roku kobiet było nieznacznie więcej niż mężczyzn.
3. Względnie niska gęstość zaludnienia w Gminie Bodzanów w każdym analizowanym roku osiągała wartość porównywalną do wskaźnika całego powiatu płockiego.
4. Przyrost naturalny na terenie gminy jest stale ujemny.
5. Odpływ ludności z terenu gminy.
6. Zmniejszająca się liczba osób młodych przy zwiększającej się populacji osób w wieku poprodukcyjnym.

4.2.2 WIEK I STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Dane z roku 2016, dotyczące struktury funkcjonalnych grup wiekowych, pokazują udział mieszkańców Gminy Bodzanów w podziale na płeć w poszczególnych grupach wiekowych. Pomimo analizowanej wcześniej przewagi liczebnej kobiet, zauważyć można, że w niektórych przedziałach wiekowych mężczyźni stanowili większość- osiągnęli oni liczebną przewagę we wszystkich przedziałach grupy wieku przedprodukcyjnego, z wyłączeniem dzieci w wieku 10-14 lat, gdzie odnotowano większą liczbę dziewcząt. Mężczyźni dominowali również pośród osób w wieku 30-49 lat, oraz 55-59 lat. Mężczyźni w wieku 30-34 lat stanowili jednocześnie najbardziej liczną grupę w gminie w roku 2016. Ogólna przewaga liczebna kobiet na terenie gminy koncentruje się w przedziale wieku przypadającym na grupę wieku poprodukcyjnego. Pośród mieszkańców po 60 roku życia obserwuje się progresywny wzrost przewagi liczebności kobiet- w grupie wieku 60-64 lat było o 12 kobiet więcej, a pośród osób po 65 roku życia przewaga ta wzrosła do 82 kobiet. Najmniejsza dysproporcja płci przypadła zaś na wiek 50-54 lata- pośród mieszkańców w tym wieku było 250 mężczyzn oraz 252 kobiety.

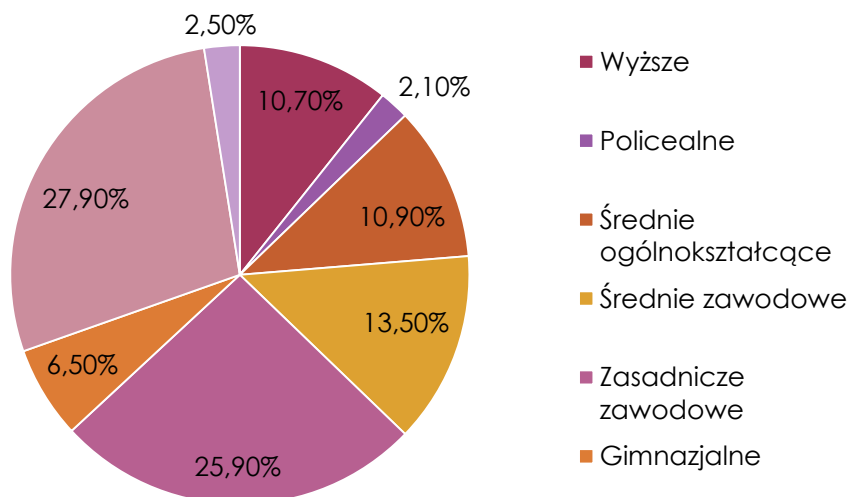
WYKRES 8 PIRAMIDA WIEKU MIESZKAŃCÓW GMINY BODZANÓW W 2016 R.

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Dane dotyczące poziomu wykształcenia mieszkańców gmin nie są dostępne w Banku Danych Lokalnych. Analizie poddać można dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku. Jak wynika z danych, największy odsetek mieszkańców Gminy Bodzanów cechuje się wykształceniem podstawowym (27,90% populacji). Drugą największą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (25,90%). 13,50% przypada na wykształcenie średnie zawodowe, a 10,90% na średnie ogólnokształcące. 10,7% wszystkich mieszkańców ma wykształcenie wyższe, policealne to zaś 2,1%. Wykształcenie gimnazjalne kształtuje się na poziomie 6,50%. Brak wykształcenia (podstawowe niepełne) przypada na 2,50% ludności Gminy Bodzanów.

WYKRES 9 POZIOM WYKSZTAŁCENIA W GMINIE BODZANÓW

ŹRÓDŁO: NARODOWY SPIS POWSZECHNY 2011, ORAZ WWW.POLSKAWLICZBACH.PL/GMINA_BODZANOW

Wnioski:

- 1.** w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe, największą grupę stanowią mężczyźni w wieku 30-34 lata.
- 2.** Kobiety stanowią zdecydowaną większość populacji w grupie wieku poprodukcyjnego.
- 3.** Poziom wykształcenia mieszkańców gminy jest stosunkowo niski- mieszkańcy z wykształceniem wyższym stanowią 10,7%, zaś procent populacji z wykształceniem podstawowym ukończonym oraz podstawowym nieukończonym kształtuje się na poziomie 30,4%.

4.2.3 GOSPODARSTWA DOMOWE ORAZ ŹRÓDŁA ICH UTRZYMANIA

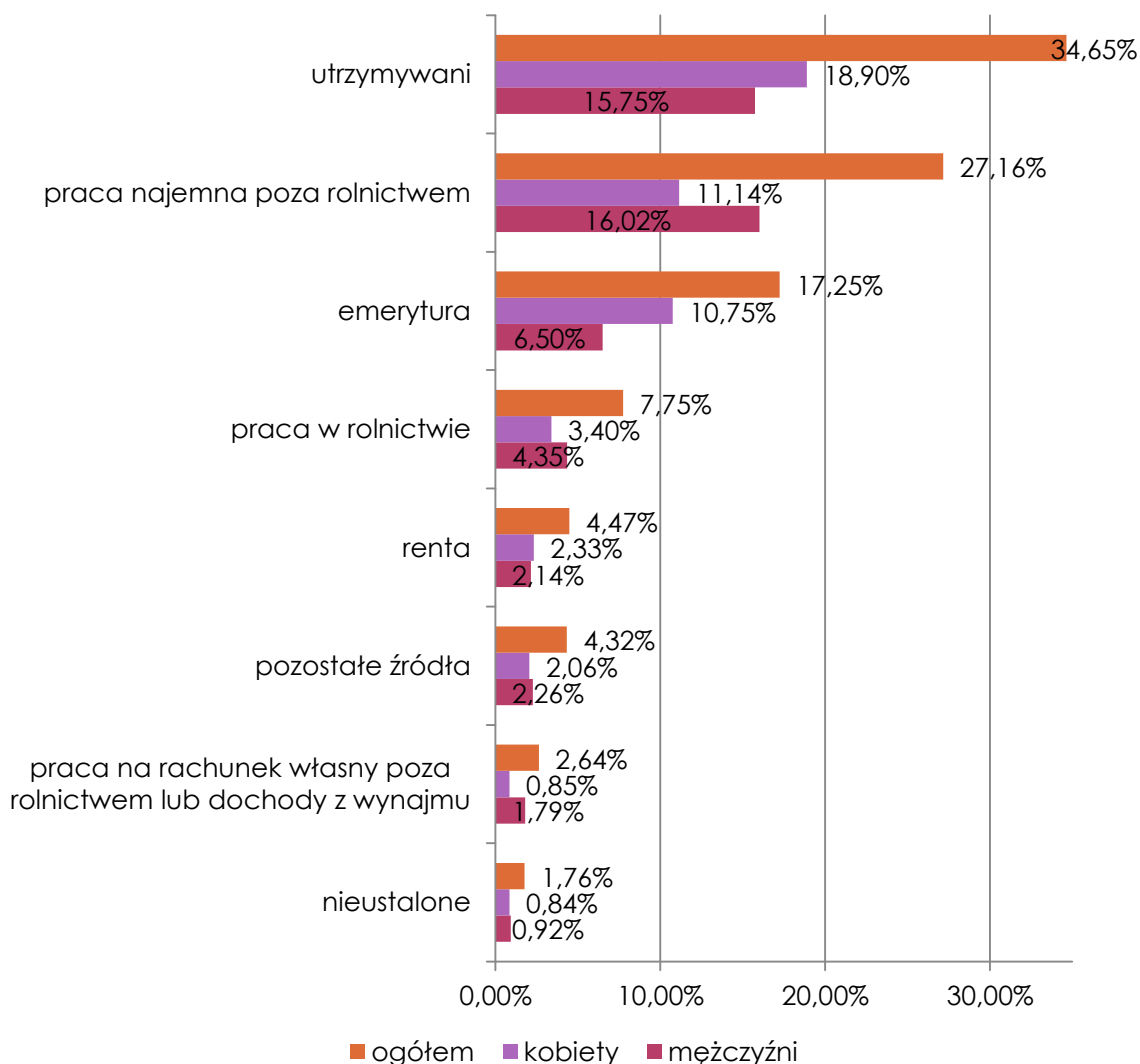
Jedną z lepszych metod oceny zamożności danego społeczeństwa jest przeprowadzenie analizy danych na temat źródeł utrzymania. Jednakże, z uwagi na agregację danych dostępnych w ramach publikacji Głównego Urzędu Statystycznego, analizie poddano dane dla powiatu płockiego.

Jak wynika z pozyskanych danych, największy udział osób stanowią osoby „utrzymywane” (34,6%). Praca najemna poza rolnictwem jest drugim najczęstszym źródłem utrzymania na tym terenie (27,1%), następnie- emerytura (17,2%). Praca w rolnictwie stanowi źródło dochodu dla 7,75% spośród wszystkich mieszkańców powiatu. Pozostałe źródła wyszczególnione w analizowanym zestawieniu uzyskały zdecydowanie niższe wskaźniki udziału.

Przeważający odsetek kobiet przypada na osoby utrzymywane oraz na niezarobkowe źródła dochodów (w tym emerytura, renta), mężczyźni zaś stanowią zdecydowaną większość w przypadku pracy najemnej poza rolnictwem oraz pracy w rolnictwie.

Poniżej przedstawiono zestawienie dot. źródeł utrzymania ludności w powiecie płockim wg Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r.

WYKRES 10 LUDNOŚĆ WG GŁÓWNEGO ŹRÓDŁA UTRZYMANIA W POWIECIE PŁOCKIM WG NARODOWEGO SPISU POWSZECHNEGO 2011

ŹRÓDŁO: NARODOWY SPIS POWSZECHNY 2011, DANE BDL/GUS

Na poziomie Gminy możliwa jest natomiast ocena danych dotyczących dochodów gospodarstw domowych. z analizy danych Banku Danych Lokalnych wynika, że rolnicze gospodarstwa domowe czerpią dochody z różnych źródeł, przy czym największa ich liczba utrzymywała się z działalności rolniczej (856 na 884 gospodarstwa) oraz z pracy najemnej (424). Emerytura i renta stanowi dochód dla 125 gospodarstw, natomiast na pozarolniczą działalność gospodarczą wskazało 98 gospodarstw. Na inne niezarobkowe sposoby zarabiania, poza emeryturą i rentą, wskazała najniższa liczba gospodarstw domowych- 31. Dokładne dane dotyczące źródeł dochodów gospodarstw domowych w Gminie Bodzanów zawarte zostały w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

TABELA 9 DOCHODY GOSPODARSTW DOMOWYCH

GOSPODARSTWA DOMOWE z DOCHODAMI z RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ	
ogółem	884
z dochodem z działalności rolniczej	856
z dochodem z emerytury i renty	125
z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	98
z dochodem z pracy najemnej	424
z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	31
bez dochodów z działalności rolniczej	28
bez dochodów z emerytury i renty	759
bez dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej	786
bez dochodów z pracy najemnej	460
bez dochodów z innych niezarobkowych źródeł poza emerytura i rentą	853

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Wnioski:

1. w kontekście źródeł utrzymania na terenie powiatu płockiego największy odsetek stanowią osoby utrzymywane, drugim najpopularniejszym źródłem utrzymania jest dochód związany z pracą najemną poza rolnictwem.

2. Na terenie Gminy Bodzanów największa liczba gospodarstw domowych wskazuje na dochody związane z działalnością rolniczą (niemal 97% wszystkich gospodarstw rolnych na tym terenie), niemal połowa gospodarstw domowych jako źródło utrzymania wskazała także pracę najemną (48%).

4.2.4 MIESZKALNICTWO

Obiekty budowlane znajdujące się na terenie Gminy Bodzanów różnią się rokiem budowy, technologią wykonania i przeznaczeniem oraz wynikającą z powyższych parametrów – energochłonnością. Wśród istniejących obiektów budowlanych występują:

- budynki mieszkalne,
- obiekty użyteczności publicznej,
- obiekty handlowe, usługowe i przemysłowe – podmioty gospodarcze.

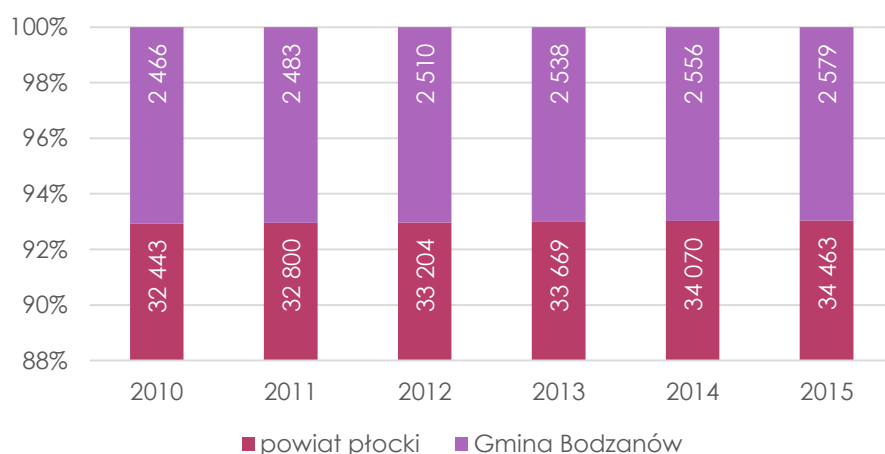
W powyżej wymienionych budynkach i obiektach, energia użytkowana jest przede wszystkim do: ogrzewania i wentylacji, podgrzewania wody, gotowania, oświetlenia,

zasilania urządzeń elektrycznych, biurowych i sprzętu AGD. Zasadniczymi wielkościami, od których zależy wielkość zużycia energii jest: temperatura zewnętrzna i temperatura wewnętrzna pomieszczeń ogrzewanych, a także przeznaczenie funkcji budynku.

Rozwój budownictwa, zwłaszcza mieszkaniowego, w Gminie Bodzanów na przestrzeni pięciu lat (2010-2015 r.) wzrósł o 4,38%. w 2015 r. zasób mieszkań gminy stanowił 7,48% zasobu mieszkań w całym powiecie płockim (**Błąd! Nie można odnaleźć źródła dwołania.**). Wraz z zwiększeniem liczby mieszkań zwiększyła się także ich powierzchnia użytkowa: z 218 372 m² w 2010 r. do 230 369 m² w 2015 r.

WYKRES 11 ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY BODZANÓW NA TLE POWIATU PŁOCKIEGO

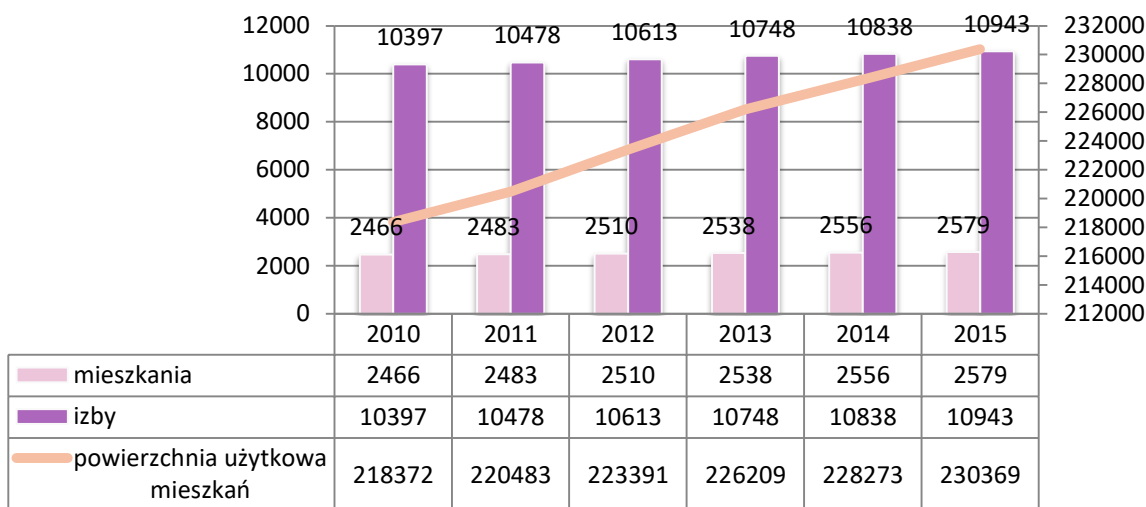

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

W Gminie Bodzanów przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę w 2010 r. wynosiła 25,9 m² i w 2015 r. wzrosła o 6,5% (tj. 27,7 m²). Następstwem tego jest spadek średniej liczby osób przypadających na 1 mieszkanie: z 3,42 (2010 r.) na 3,23 (2015 r.). Szczegółowe dane dotyczące zasobów mieszkaniowych na terenie gminy przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

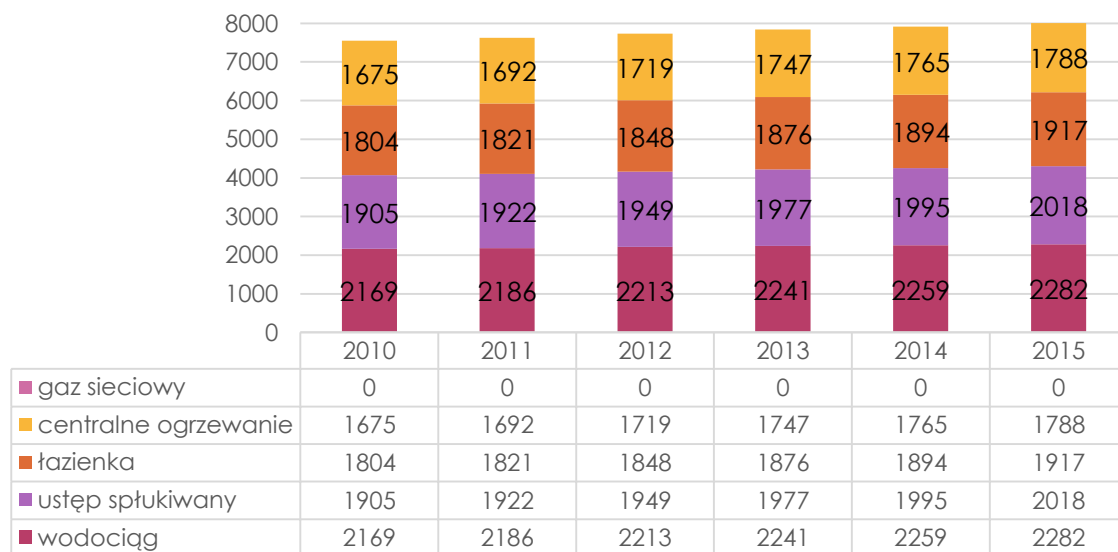
WYKRES 12 ZASOBY MIESZKANIOWE W GMINIE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Stan i jakość mieszkalnictwa ocenić można także na podstawie wyposażenia danego mieszkania w instalacje techniczne. Warunki sanitarne mieszkań zlokalizowanych w przedmiotowej jednostce wiejskiej w przeciągu pięciu lat poprawiły się. Wśród urządzeń infrastruktury technicznej w mieszkaniach najbardziej rozwinęła się sieć centralnego ogrzewania. w latach 2010-2015 zarejestrowano wzrost liczby mieszkań wyposażonych w CO o 6,32%. z kolei, najmniejszy odsetek odnotowano w przypadku mieszkań nowo podłączonych do sieci wodociągowej, tj. o 4.95%. Co istotne, w Gminie Bodzanów nadal nie powstał układ gazu sieciowego (**Błąd! Nie można odnaleźć źródła dwołania.**).

WYKRES 13 LICZBA MIESZKAŃ WYPOSAŻONYCH W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE W GMINIE BODZANÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Bodzanów zaspokajają potrzeby ludności, nie odnotowano bowiem większego problemu związanego z brakiem mieszkań. Potrzeby mieszkaniowe są głównie zaspokajane przez rozwój budownictwa prywatnego (mieszkania jednorodzinne). Oprócz mieszkań oraz obiektów mieszkaniowych będących własnością osób fizycznych, na obszarze Gminy zlokalizowane są także mieszkania komunalne¹⁷. Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, na przestrzeni analizowanego okresu liczba mieszkań socjalnych nie uległa zmianie, wynosząc 20. Ich łączna powierzchnia użytkowa równa jest 600 m².

Analizując sytuację mieszkaniową Gminy Bodzanów, analizie poddać należy również wypłacone dodatki mieszkaniowe. w latach 2011-2015 liczba dodatków oraz ich kwota wahały się rokrocznie. w 2015 roku wypłacono większą liczbę dodatków niż na początku analizowanego okresu, przy czym wzrost zanotowano w kontekście zasobu gminnego- odwrotna sytuacja przypadła na zasoby prywatne, gdzie w roku 2010 wykazano większą liczbę dodatków mieszkaniowych niż w roku 2015.

W 2015 r. z zasobów gminnych wypłacone zostały 54 dodatki mieszkaniowe o łącznej kwocie równej 18 321 zł. z zasobów prywatnych wypłacono natomiast 77 dodatków o łącznej kwocie wynoszącej 11 300 zł.

TABELA 10 LICZBA I KWOTY WYPŁACONYCH DODATKÓW MIESZKANIOWYCH

		2011	2012	2013	2014	2015
OGÓŁEM						
liczba	szt.	116	106	125	111	127
kwota	zł	16 943	19 493	19 617	20 486	29 621
W ZASOBIE GMINNYM						
liczba	szt.	33	27	24	35	54
kwota	zł	7 203	9 206	6 253	11 124	18 321
W ZASOBIE PRYWATNYM						
liczba	szt.	83	79	101	76	73
kwota	zł	9 740	10 287	13 364	9 362	11 300

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

¹⁷ „Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów do 2017 roku”

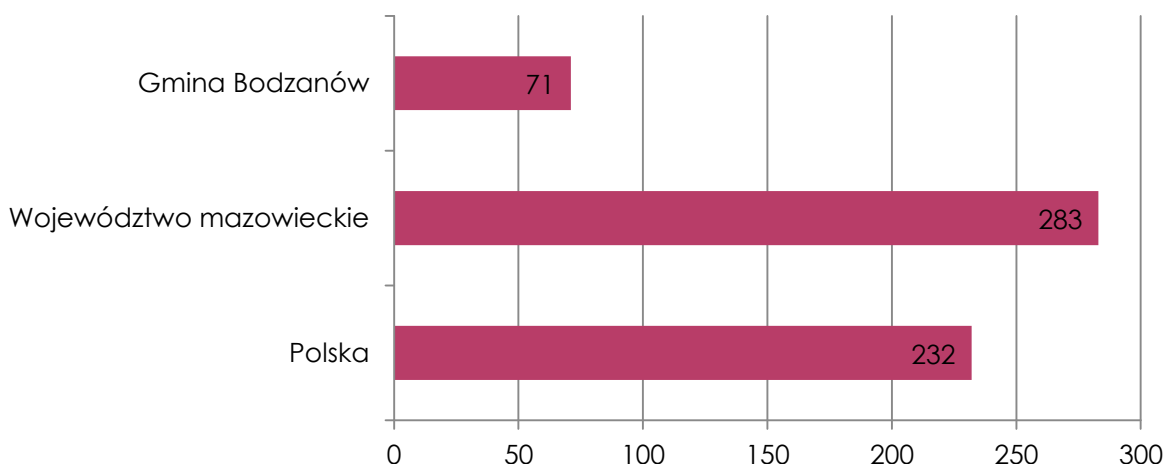
Wnioski:

1. Stały wzrost liczby budynków mieszkalnych na terenie gminy.
2. Wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań.
3. Poprawa warunków sanitarnych mieszkań-wzrost mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie, łazienkę, sieć wodociągową, ustęp spłukiwany.
4. Brak układu gazu sieciowego na terenie gminy.
5. Zwiększający się komfort życia mieszkańców.
6. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Bodzanów zaspokajają potrzeby ludności.
7. Istniejące zasoby socjalne i komunalne.

4.2.5 RYNEK PRACY I STRUKTURA BEZROBOCIA

Jak wynika z danych na 2016 rok, na 1000 mieszkańców Gminy Bodzanów pracuje 71 osób, przy czym 49,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 50,6% mężczyźni. Wartości te są znacznie niższe od wartości dla województwa i kraju w przeliczeniu na 1 000 osób.

WYKRES 14 LICZBA PRACUJĄCYCH OSÓB W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

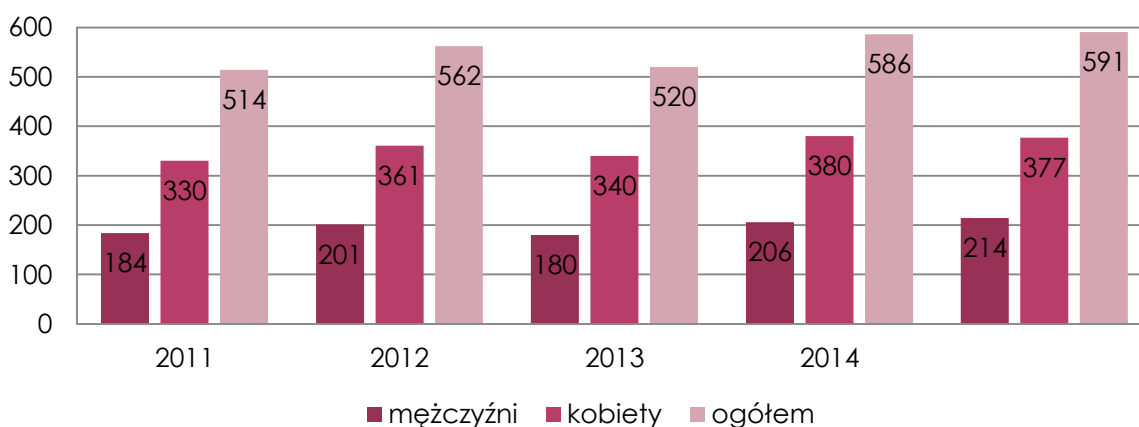
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w analizowanym okresie lat 2011-2015 zauważyć można, że liczba pracujących mieszkańców charakteryzowała się

tendencją rosnącą, rokrocznie zwiększając swą wartość (z wyjątkiem roku 2013, kiedy odnotowano spadek o 42 osoby). w 2015 roku pracujących osób było 591, tj. o 15% więcej względem roku 2011. Zaznaczyć należy, że znacznie wyższe zatrudnienie dotyczyło kobiet niż mężczyzn.

Liczba pracujących w podziale na płeć wahała się- najwyższy odsetek pracujących kobiet przypadł na rok 2014, podczas gdy dla mężczyzn był to rok 2015. w ostatnim analizowanym roku, 2015, pracowało 377 mieszkank Gminy Bodzanów (o 14% więcej niż w roku 2011), oraz 214 mieszkańców (notując szesnastoprocentowy wzrost względem roku 2011).

WYKRES 15 PRACUJĄCY WG PŁCI NA TERENIE GMINY BODZANÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

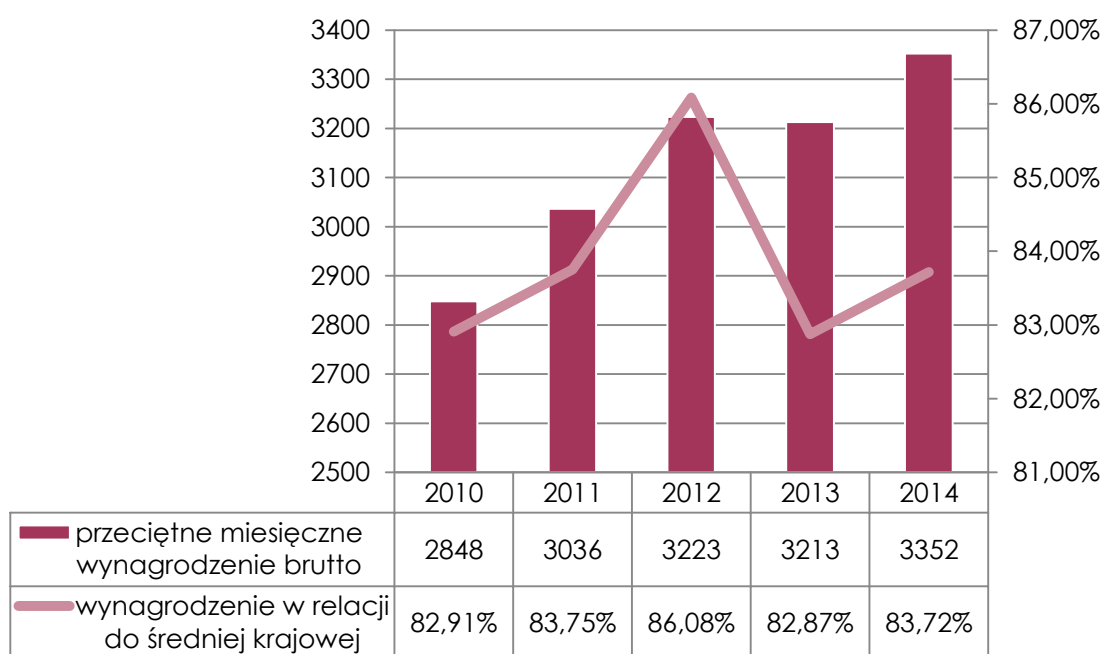
Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego (zawartych w roczniku „Polska w liczbach”), 56,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Bodzanów pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 14,7% w przemyśle i budownictwie, a 8,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 8,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Istotne w kontekście zatrudnienia są również informacje dotyczące wyjazdów oraz przyjazdów do pracy. z danych wynika, że liczba mieszkańców wyjeżdżających poza gminę do pracy kształtowała się na poziomie 555 osób, natomiast przyjeżdżających 83. Saldo przyjazdów i wyjazdów wynosiło wówczas -472, co oznacza, iż mieszkańcy byli zatrudniani przede wszystkim w innych ośrodkach położonych w pobliżu Gminy

Bodzanów.

Na przestrzeni lat 2010-2015 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto rocznie zwiększało się (z wyjątkiem roku 2013), w ostatnim analizowanym roku osiągając wartość wyższą o 504 zł niż w roku 2011. Jest to 83,7% średniego krajowego wynagrodzenia. Wzrost wynagrodzenia w regionie spowodował wzrost jego udziału w relacji do średniej krajowej (w 2010 r. 82,9%). Oznacza to, że pensje w regionie rosną nieznacznie szybciej niż średnia wartość dla wszystkich jednostek administracyjnych kraju.

WYKRES 16 PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO (W ZŁ) W GMINIE BODZANÓW

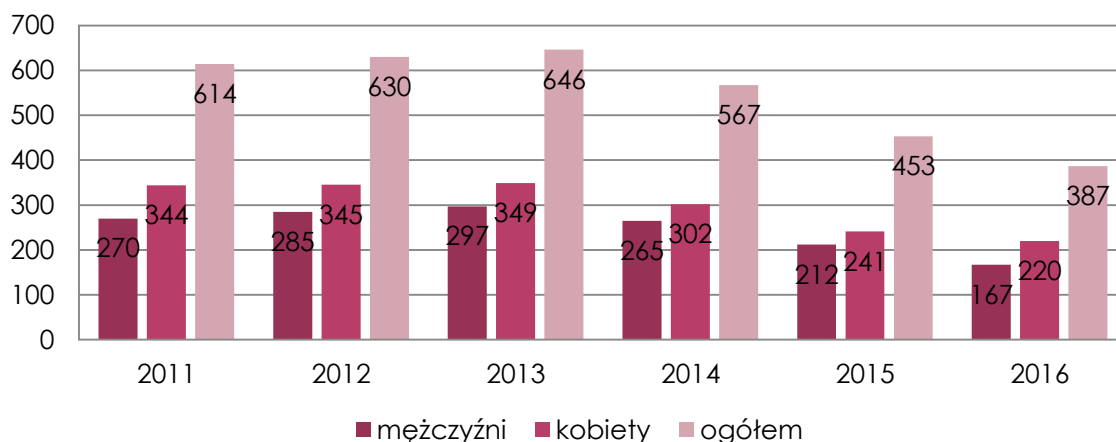

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE ROCZNIKA POLSKA W LICZBACH, [HTTP://WWW.POLSKAWLICZBACH.PL/GABIN#PRZECI%4%99TNE-MIESI%4%99CZNE-WYNAGRODZENIE](http://www.polskawliczbach.pl/GABIN#PRZECI%4%99TNE-MIESI%4%99CZNE-WYNAGRODZENIE) [DATA DOSTĘPU: 24.07.2017 R.]

Liczba zarejestrowanych osób pozostających bez pracy na terenie Gminy Bodzanów w 2016 roku równa była 387 osób, co względem roku 2010 stanowiło spadek o 37%. Między 2011 a 2016 rokiem liczba zarejestrowanych bezrobotnych wahała się, stale malejąc od roku 2013, przyjmując wartości od 614 osób bezrobotnych w pierwszym analizowanym roku do 387 osób w roku ostatnim. Sytuacja pozostawania bez pracy pośród kobiet i mężczyzn różniła się- w każdym roku kobiety stanowiły większy odsetek osób bezrobotnych. Liczba bezrobotnych mężczyzn na przestrzeni analizowanego

okresu zmniejszyła się o 38%, natomiast kobiet o 36%.

WYKRES 17 BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI Z TERENU GMINY BODZANÓW W LATACH 2011-2016

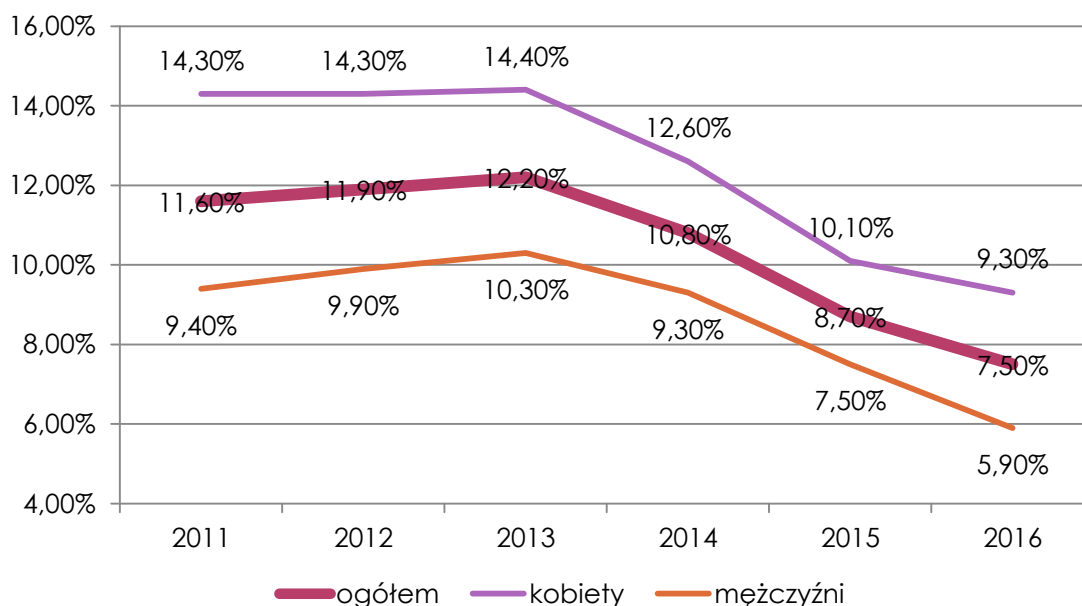

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Udział osób bezrobotnych spośród mieszkańców Gminy Bodzanów rozpatrzyć można również pod względem liczby ludności w wieku produkcyjnym. Pośród osób w wieku produkcyjnym w 2016 roku odsetek osób bezrobotnych równy był 7,50%, co stanowiło znaczący spadek względem lat poprzednich. Największą różnicę odnotowano między 2013 a 2016 rokiem, kiedy liczba bezrobotnych spadła o 38% (4,7 punktu procentowego).

Agregacja omawianych danych pozwala na ocenę udziału bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Bodzanów w podziale na płeć. Jak wynika z poniższego wykresu, kobiety stanowiły większy odsetek w analizowanej grupie, charakteryzując się również większym spadkiem wartości w roku 2016 względem roku 2015- 5 punktów procentowych, podczas gdy udział bezrobotnych mężczyzn zmalał o 3,5 punktu.

WYKRES 18 UDZIAŁ BEZROBOTNYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM NA TERENIE GMINY BODZANÓW W LATACH 2011-2016

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Warto uwagę zwrócić na fakt, że w Centralnej Bazie Ofert Pracy zarządzanej przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie znajdują się żadne oferty pracy na terenie Gminy Bodzanów (stan na dzień: 24.07.2017r.)¹⁸ Również portal internetowy Gminy Bodzanów nie zawiera informacji bądź odnośników, które pomóc mogłyby osobom bezrobotnym w podjęciu zatrudnienia- Gmina Bodzanów jednakże planuje działania w kierunku dalszego rozwoju e-usług.

Wnioski:

1. Udział osób pracujących w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców na terenie Gminy Bodzanów jest znacznie niższy, niż wartości dla województwa oraz kraju.
2. Udział pracujących mieszkańców gminy stale wzrasta.
3. Zdecydowanie większy odsetek osób pracujących znalazło zatrudnienie poza terenem gminy, niż odsetek mieszkańców pozostałych gmin, podejmujących zatrudnienie na terenie Gminy Bodzanów- saldo wyjazdów i przyjazdów kształtuje się na poziomie - 472, co oznacza, iż mieszkańcy byli zatrudniani przede wszystkim w większych ośrodkach położonych w pobliżu Gminy Bodzanów.

¹⁸ <http://oferty.praca.gov.pl/>, dostęp: 24.07.2017 r.

4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto stale wzrasta, stanowiąc 84% średniego wynagrodzenia w kraju.
5. Odnotowano spadek bezrobocia na przestrzeni lat 2010-2016.
6. Pośród osób w wieku produkcyjnym w 2016 roku odsetek osób bezrobotnych równy był 7,50%, co stanowiło znaczący spadek względem lat poprzednich.

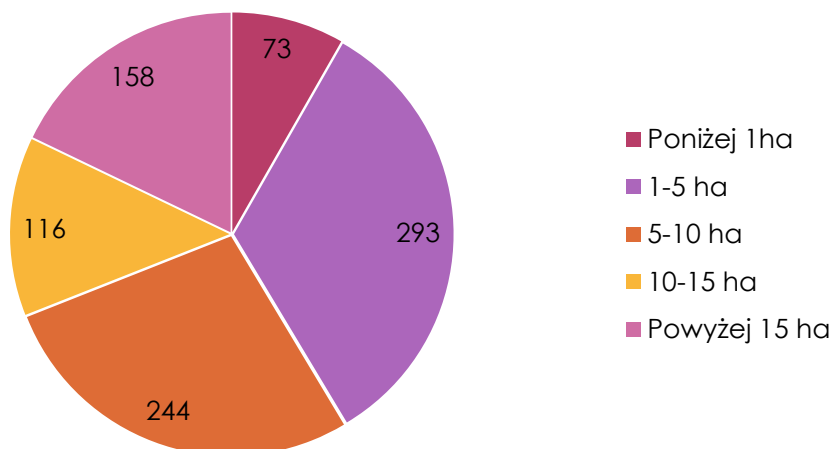
4.2.6 GOSPODARKA

ROLNICTWO

Gmina Bodzanów charakteryzuje się względnie korzystnymi warunkami glebowymi dla produkcji rolniczej, w szczególności na południu gminy w sąsiedztwie rzeki Wisły, użyźnianymi okresowymi wylewami. Na terenie gminy znajdują się gleby cechujące się oznaczeniem od II do VI. Gleby orne bardzo dobre, oznaczone jako II, zajmują łączną powierzchnię równą 57ha, gleby orne dobre oraz średnio dobre (IIIa, IIIb) znajdują się na powierzchni równej 3 733 ha, gleby orne lepsze i gorsze średniej jakości (IVa i IVb) to łączna powierzchnia 4 021 ha, natomiast gleby orne słabe i najslabsze (V i VI) to łącznie 1 035 ha.

Najnowsze dostępne dane dotyczące powszechnych spisów rolnych pochodzą z roku 2010. Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego, na terenie Gminy Bodzanów znajdowało się 882 gospodarstw rolnych. Największy odsetek stanowiły gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha, stanowiąc 33,2% wszystkich gospodarstw rolnych na terenie gminy. Drugą najliczniejszą grupą były gospodarstwa większe, o powierzchni od 5 do 10 ha, stanowiąc 27,7%, a następnie gospodarstwa rolne większe, niż 15 ha (17,9%). Odsetek gospodarstw rolnych o powierzchni od 10 do 15 ha równy jest 13,1%, najmniej liczną grupę stanowią zaś gospodarstwa najmniejsze, nieprzekraczające jednego hektara- na terenie Gminy Bodzanów jest ich 73, tj. 8,3%.

WYKRES 19 LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH NA TERENIE GMINY WG POWSZECHNEGO SPISU ROLNEGO 2010

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Poddając analizie dane z 2016 roku, dotyczące średniej wielkości gruntów, użytków rolnych oraz użytków rolnych w dobrej kulturze na terenie Gminy wiejskiej Bodzanów wskazać należy, że średnia powierzchnia gruntów w tych przypadkach wynosiła 10,21 ha. Gospodarstwa rolne ogółem rozpatrzono także w podziale na gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą, gospodarstwa indywidualne i gospodarstwa indywidualne prowadzące działalność rolniczą. We wszystkich tych rodzajach gospodarstw powierzchnie gruntów rolnych, użytków rolnych i użytków rolnych w dobrej kulturze pozostawały na zbliżonym poziomie, przy czym największą odnotowaną wartością było 10,97 ha średniej powierzchni gruntów gospodarstw prowadzących działalność rolniczą, najniższą zaś- 9,74 ha średniej powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze gospodarstw rolnych ogółem. Średnia powierzchnia ogółem użytków rolnych i użytków rolnych w dobrej kulturze, została przedstawiona w poniższej tabeli.

TABELA 11 ŚREDNIA POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH

GOSPODARSTWA ROLNE OGÓŁEM		
grunty ogółem	ha	10,88
użytki rolne ogółem	ha	9,83
użytki rolne w dobrej kulturze	ha	9,74
GOSPODARSTWA PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ ROLNICZĄ		
grunty ogółem	ha	10,97
użytki rolne ogółem	ha	10,13
użytki rolne w dobrej kulturze	ha	10,04
GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE		
grunty ogółem	ha	10,59
użytki rolne ogółem	ha	9,77
użytki rolne w dobrej kulturze	ha	9,68
GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ ROLNICZĄ		
grunty ogółem	ha	10,89
użytki rolne ogółem	ha	10,07
użytki rolne w dobrej kulturze	ha	9,99

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Zgodnie z danymi dotyczącymi gospodarstw rolnych według użytkowania, na terenie Gminy Bodzanów znajdowały się 883 grunty o łącznej powierzchni równej 9 349,39 ha. Powierzchnię użytków rolnych ogółem stanowią: użytki rolne utrzymywane zgodnie z normami, spełniające wymogi Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie minimalnych norm, na które składają się: łąki trwałe, pastwiska trwałe, uprawy trwałe, w tym sady, ogrody przydomowe, zasiewy, grunty ugorowane, użytki rolne pozostałe. Zdecydowaną większość stanowiły użytki rolne razem (ogółem i w dobrej kulturze). Istotny odsetek przypadł na użytki rolne w dobrej kulturze oraz na grunty pozostające pod zasiewami. Podobna sytuacja udziału powierzchni poszczególnych gruntów wystąpiła wśród gospodarstw indywidualnych. Dane dotyczące liczby i powierzchni poszczególnych gruntów przedstawione zostały w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

TABELA 12 UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

	gospodarstwa rolne ogółem		gospodarstwa indywidualne	
	liczba	powierzchnia (ha)	liczba	powierzchnia (ha)
grunty ogółem	883	9 427,73	882	9 349,39
użytki rolne ogółem	883	8 691,36	882	8 630,02
użytki rolne w dobrej kulturze	855	8 607,81	854	8 549,17
pod zasiewami	823	7 753,41	822	7 700,82
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	36	52,70	36	52,70
uprawy trwałe	95	60,64	94	59,64
sady ogółem	87	56,75	86	55,75
ogrody przydomowe	82	9,15	82	9,15
łąki trwałe	438	587,05	437	582,00
pastwiska trwałe	74	144,87	74	144,87
pozostałe użytki rolne	131	83,55	130	80,85
las i grunty leśne	389	317,63	388	313,63
pozostałe grunty	789	418,74	788	405,74

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Powierzchnia zasiewów według rodzajów ogółem wynosi 7 753,41 ha. Największy jej odsetek stanowią gospodarstwa uprawiające zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi (61% powierzchni upraw) oraz pszenica ozima (26%). Najmniejszą powierzchnię zajmują natomiast uprawy roślin strączkowych jadalnych na ziarno (0,07% powierzchni). Pod względem liczby gospodarstw, najwięcej z nich uprawia zboża, zwłaszcza zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi (uprawy te stanowią 91% wszystkich upraw na terenie gminy). 53% gospodarstw uprawia również ziemniaki, 37%- uprawy przemysłowe, a 6% buraki cukrowe. Najmniejszy odsetek gospodarstw rolnych uprawia warzywa gruntowe (2%) oraz rośliny strączkowe jadalne na ziarno (0,5%).

TABELA 14 POWIERZCHNIA ZASIEWÓW WG RODZAJU GOSPODARSTWA

TABELA 13 GOSPODARSTWA Z UPRAWĄ
WG RODZAJU

GOSPODARSTWA ROLNE OGÓŁEM	
ogółem	823
zboża razem	751
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	746
ziemniaki	435
uprawy przemysłowe	306
buraki cukrowe	50
strączkowe jadalne na ziarno razem	4
warzywa gruntowe	20

GOSPODARSTWA ROLNE OGÓŁEM (ha)	
ogółem	7 753,41
zboża razem	4 755,56
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	4 708,28
pszenica ozima	2 048,32
pszenica jara	220,45
żyto	332,87
jęczmień ozimy	105,88
jęczmień jary	441,93
owies	164,64
pszenżyto ozime	1 117,60
pszenżyto jare	23,21
mieszanki zbożowe ozime	21,67
mieszanki zbożowe jare	231,71
kukurydza na ziarno	47,28
ziemniaki	395,89
uprawy przemysłowe	1 745,09
buraki cukrowe	209,66
rzepak i rzepik razem	1 535,08
strączkowe jadalne na ziarno razem	5,25
warzywa gruntowe	28,98

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Na terenie gminy znajduje się 308 gospodarstw zajmujących się hodowlą zwierząt gospodarskich, których łączna liczba wyniosła 24 134. Jak wynika z danych zawartych w Tabeli 13, największa liczba gospodarstw utrzymywała drób (370), w tym przede wszystkim drób kurzy (355). Równoznacznie oznacza to, iż niniejszych zwierząt gospodarskich było najwięcej spośród wszystkich analizowanych hodowli (13 954 sztuk drobiu). Znaczny odsetek gospodarstw hodował również bydło- pogłowie dużych zwierząt gospodarskich liczy 4 324 sztuk, oraz trzodę chlewną- łącznie we wszystkich gospodarstwach znajduje się 5 786 sztuk pogłowia trzody. Do zwierząt gospodarskich najrzadziej hodowanych zaliczono konie oraz trzodę chlewną lochy- 572 gospodarstw utrzymuje lochy a 70 konie.

TABELA 15 POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH (BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, KONIE, DRÓB)

	LICZBA GOSPODARSTW	ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE
bydło razem	308	4 324
bydło krowy	262	2035
trzoda chlewna razem	245	5 786
trzoda chlewna lochy	219	572
konie	28	70
drób ogółem razem	370	13 954
drób ogółem drób kurzy	355	10 331

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Powszechny spis rolny obejmuje także liczbę ciągników rolniczych w Gminie Bodzanów. Jak wynika z danych Powszechnego Spisu Rolniczego, pośród gospodarstw rolnych znajdujących się na terenie gminy, 583 posiada ciągniki, których łączna liczba wynosi 866 sztuk.

TABELA 16 CIĄGNIKI ROLNICZE

GOSPODARSTWA ROLNE OGÓŁEM	
gospodarstwa rolne posiadające ciągniki	583
ciągniki w gospodarstwach rolnych	866

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

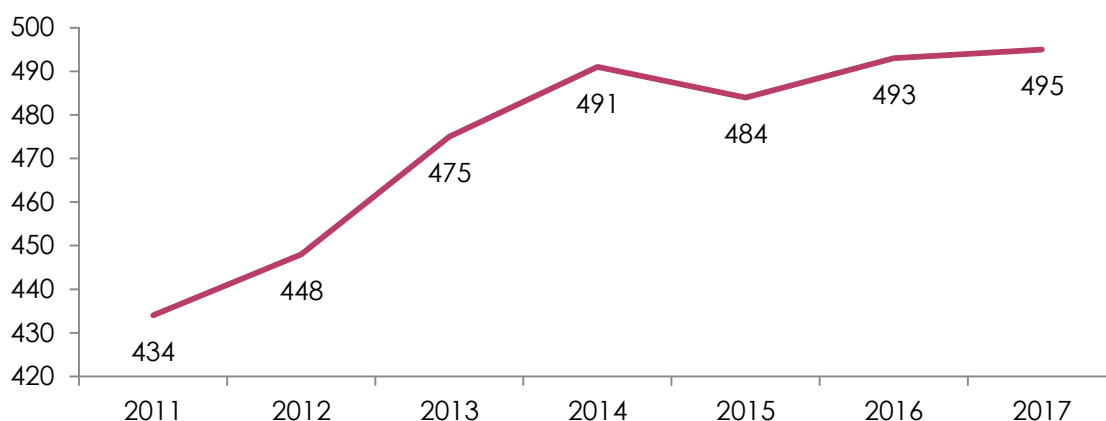
Wnioski:

1. Gmina cechuje się znacznym udziałem rolnictwa- rolniczy charakter jednostki.
2. Względnie korzystne warunki glebowe i klimatyczne.
3. Największy udział gospodarstw rolnych o powierzchni od 1 do 5 ha oraz od 5 do 10 ha.
4. Bardzo wysoki odsetek gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą.
5. Na terenie gminy dominują uprawa zbóż oraz hodowla drobiu.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Na przestrzeni analizowanego okresu 2011-2017 odnotowano stały wzrost liczby funkcjonujących podmiotów gospodarki narodowej. w ostatnim analizowanym roku było o 61 podmiotów gospodarczych więcej, niż w roku 2011, tym samym odnotowując czternastoprocentowy wzrost. Wyjątek stanowi jednakże rok 2015, kiedy odnotowano spadek względem roku poprzedniego. Warto nadmienić, że dane dla roku 2017 są za pierwsze półrocze (styczeń-czerwiec), toteż nie oddają one ostatecznej liczby funkcjonujących na tym terenie podmiotów (stan na dzień 26.07.2017).

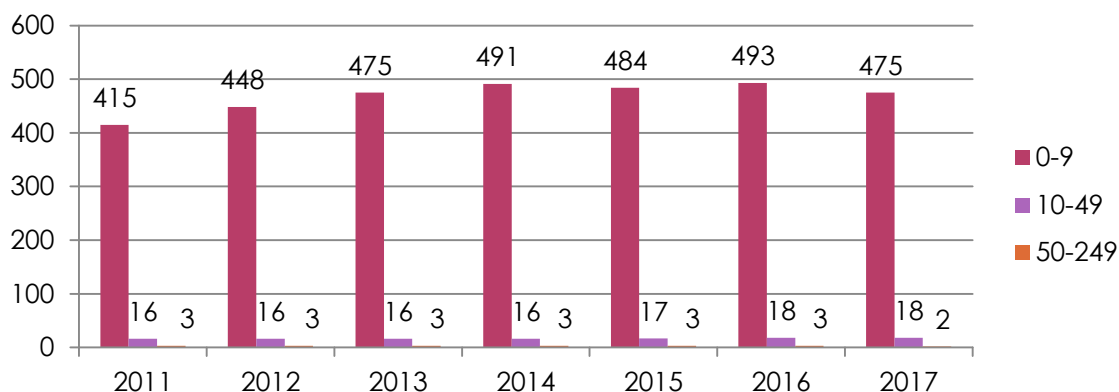
WYKRES 20 LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Pod względem klas wielkości funkcjonujących podmiotów gospodarczych, zdecydowanie przeważają mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające mniej niż 9 osób. Zauważyć można ogólny trend zwyżkowy w tej grupie, choć omówiony powyżej spadek liczby podmiotów w roku 2015 przypadł na te właśnie podmioty. Znacznie mniej licznie na terenie gminy funkcjonują małe podmioty gospodarcze zatrudniające od 10 do 49 osób, najmniej jest zaś podmiotów średnich w klasie 50-249. Należy zaznaczyć, że w regionie nie ma przedsiębiorstw większych, co znacznie ogranicza możliwości rozwoju przedsiębiorczości. Podmioty sektora publicznego stanowią zaledwie 3% (16 podmiotów gospodarczych), prywatnego zaś- 97% (474 podmioty).

WYKRES 21 LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH WG KLAS WIELKOŚCI

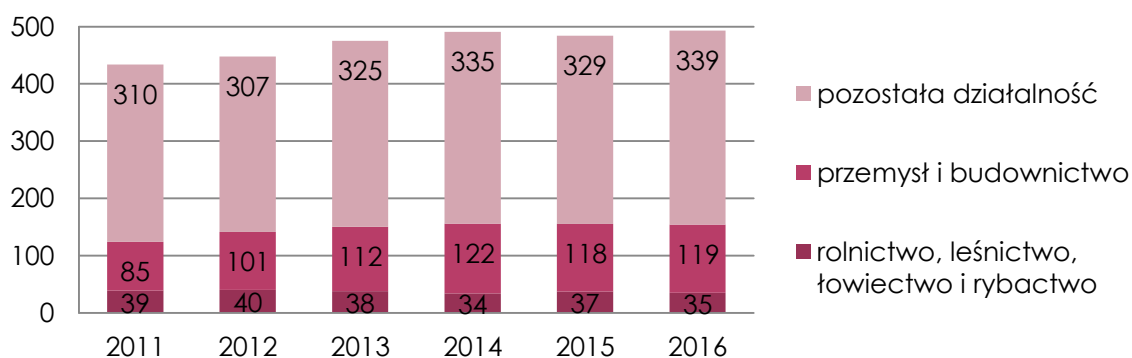

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

W 2016 r. na 10 tys. ludności w całej Gminie Bodzanów przypadło 954,7 podmiotów gospodarczych, w tym 914 wg klasy wielkości 0-9, 34,9 wg klasy 10-49, oraz 5,8 wg klasy 50-249. w roku 2016 przypadało 597 podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców. Na sto osób w wieku produkcyjnym, 7,9 prowadziło własną działalność gospodarczą, stanowiąc o wzroście względem lat poprzednich (w 2011 roku wskaźnik osiągnął wartość 6,9).

Najmniejszą część przedsiębiorstw stanowią podmioty z obszaru rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa. Ponadto, w analizowanym okresie liczba przedsiębiorstw funkcjonujących w tym obszarze zmniejszyła się o 4 podmioty względem roku 2011. Tendencję rosnącą można zauważyć w pozostałych grupach wg rodzajów działalności, w tym czterdziestoprocentowy wzrost liczby firm z obszaru przemysłu i budownictwa, co świadczy o względnie dynamicznym rozwoju rynku. o 9% wzrosła również działalność w grupie, do której zaklasyfikowano wszystkie pozostałe przedsiębiorstwa.

WYKRES 22 LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH WG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności, na terenie Gminy Bodzanów w roku 2016 najliczniej funkcjonowały podmioty w następujących sekcjach:

- G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, choć w sekcji ten odnotowano spadek w liczbie podmiotów względem roku 2010;
- F: Budownictwo, przy czym odnotowano wzrost o 19 podmiotów względem roku 2011;
- C: Przetwórstwo przemysłowe, ze wzrostem liczby funkcjonujących firm o 11 w porównaniu z rokiem 2011.

Najmniej licznie zaś na terenie Gminy Bodzanów występowały podmioty gospodarcze w sekcjach L, tj. działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, E: dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, J:, tj. informacja i komunikacja, oraz K, tj. działalność finansowa i ubezpieczeniowa.

Na przestrzeni analizowanych lat odnotowano spadek liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z sektora G oraz R, tj. działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją. w kontekście wszystkich pozostałych sekcji PKD nastąpił nieznaczny wzrost, przy czym największy przypada na sekcję F (wzrost o 19) oraz C (o 11 podmiotów).

TABELA 17 PODMIOTY GOSPODARCZE WG SEKCJI PKD 2007 W LATACH 2011 I 2016.

Sekcja	Charakterystyka podmiotów gospodarczych	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	
		2011	2016
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	34	35
C	Przetwórstwo przemysłowe	35	46
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	4
F	Budownictwo	50	69
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	148	138
H	Transport i gospodarka magazynowa	23	28
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12	15
J	Informacja i komunikacja	2	7
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7	8

Sekcja	Charakterystyka podmiotów gospodarczych	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	3
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24	28
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	11
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	11
P	Edukacja	12	16
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	19	26
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	8
S,T	Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	38	40

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL GUS.

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 roku było 47 podmiotów nowo zarejestrowanych, oraz 37 podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON, w tym wszystkie działające w sektorze prywatnym.

Na terenie gminy funkcjonuje jeden supermarket oraz dwa targowiska.

Poniżej przedstawiono największe przedsiębiorstwa na terenie Gminy Bodzanów (stan na dzień 26.07.2017), zgodnie z danymi Urzędu Gminy w Bodzanowie.

TABELA 18 WYKAZ NAJWIĘKSZYCH PRZEDSIĘBIORCÓW WG MIEJSCA WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI

Lp.	Nazwa przedsiębiorstwa	Adres
1	„Piekarnia”	Cieśle 76, 09-470 Bodzanów
2	Przychodnia weterynaryjna S.C.	Chodkowo ul. Bankowa 9, 09-470 Bodzanów
3	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ALFA-MED”	Chodkowo-Działki ul. Miodowa 17, 09-470 Bodzanów
4	Park Rozrywkowo-Grillowy „HAPPY”	Białobrzegi ul. Klonowa, 09-470 Bodzanów
5	Firma „COBRA”	ul. Ks. Józefa Poniatowskiego 12, 09-470 Bodzanów
6	Sklep wielobranżowy	ul. św. Jana Pawła II 2, 09-470 Bodzanów
7	MINI-MARKET 2000	ul. św. Jana Pawła II 19, 09-470 Bodzanów
8	Firma Usługowo-Handlowa „DOMPOL”, Sala Bankietowa, Kuchnia Lavendowy Dwór, „TRANSPOL” s.c., Lavenda	ul. św. Jana Pawła II 35, 09-470 Bodzanów

9	Ośrodek szkolenia kierowców	Chodkowo-Działki ul. Wyszogrodzka 12, 09-470 Bodzanów
10	Praktyka Lekarska Numer 1	Miszewo Murowane ul. Południowa 11B, 09-470 Bodzanów
11	PPHU Karol Rybicki	Cieśle 47, 09-470 Bodzanów
12	ROLMARKET Sp. z o.o.	Cieśle 47, 09-470 Bodzanów
13	TAURUS	Chodkowo ul. Bankowa 35, 09-470 Bodzanów
14	Firma Handlowo-Usługowa BUDOPROL	Nowe Miszewo ul. Kalinowa 1, 09-470 Bodzanów
15	FHU „ROLSTAR”	Gąsewo 21, 09-470 Bodzanów
16	Roboty ziemne i drogowe– Andrzej Kryjak	Stanowo 45, 09-470 Bodzanów
17	Przedsiębiorstwo wielobranżowe MS ORTIS PRODUKT	Nowe Miszewo ul. Pałacowa 4, 09-470 Bodzanów
18	Biuro rachunkowe	Chodkowo-Działki ul. Bankowa 18, 09-470 Bodzanów
19	AGNES Biuro rachunkowe	Reczyn 34, 09-470 Bodzanów
20	LOVEKO Sp. z o.o.	Nowe Miszewo ul. Pałacowa 18, 09-470 Bodzanów
21	Mila S.A.	Chodkowo-Działki ul. Wyszogrodzka 9, 09-470 Bodzanów
22	KRAMI Sp. z o.o.	ul. A. Mickiewicza 13, 09-470 Bodzanów
23	„SPOŁEM” PSS „Zgoda”	Nowe Miszewo ul. Południowa 9, 09-470 Bodzanów
24	Manufaktura Pieczywa	Chodkowo ul. Bankowa 33, 09-470 Bodzanów
25	Sklep wielobranżowy	Chodkowo ul. Bankowa 33, 09-470 Bodzanów
26	Przedsiębiorstwo budowlano remontowo usługowe „DŹWIG-MAR” s.c.	Miszewo Murowane ul. Starowiejska 27, 09-470 Bodzanów

ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY W BODZANOWIE, STAN NA DZIEŃ 26.07.2017

Wnioski:

1. Stale rosnąca liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy – zdecydowanie przeważający odsetek mikroprzedsiębiorstw, które zatrudniają do 9 pracowników.
2. Największa liczba podmiotów funkcjonuje w sekcjach PKD: G, tj. handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; F, tj. budownictwo; oraz C, tj. przetwórstwo przemysłowe.
3. w 2016 roku zarejestrowano 47 podmiotów gospodarczych oraz wyrejestrowano 37 podmiotów z rejestru REGON, w tym wszystkie działające w sektorze prywatnym.

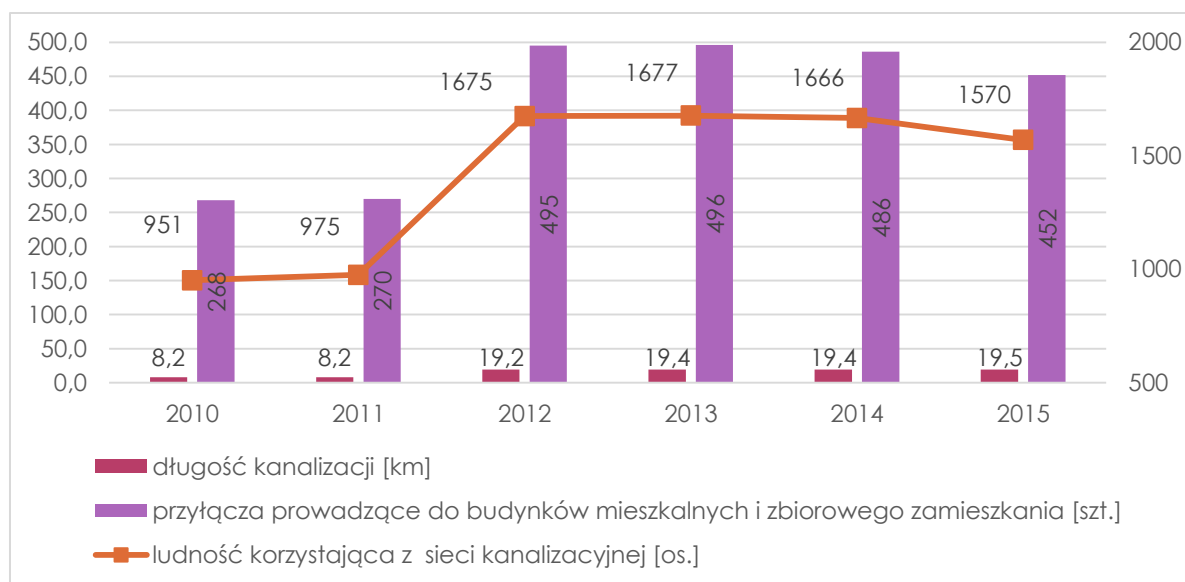
4.3 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.3.1 GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Gmina Bodzanów znajduje się w zewnętrznej strefie ochrony pośredniej ujęcia infiltracyjnego wody dla miasta Płocka z rzeki Wisły. w celu ochrony niniejszych wód, istotna była realizacja inwestycji budowy oczyszczalni ścieków dla zespołu wsi Bodzanów – Chodkowo – Chodkowo Działki, Kępa Płaska, Białobrzegi i Cieśle, a także dla wsi Miszewo Nowa.

Gmina Bodzanów posiada system kanalizacji. w przeciągu pięciu lat (2010-2015 r.) długość sieci kanalizacji wzrosła o niecałe 58%. Wzrosła także liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, tj. o 41%. Przy czym w stosunku do ich stanu z 2013 r., liczba przyłączy spadła o 9% i ostatecznie było ich 452 sztuk w 2015 r. Podobną sytuację odnotowano wśród liczby ludności korzystających z sieci kanalizacyjnej. Między 2010 a 2015 rokiem liczba osób obsługiwana przez tę sieć wzrosła o 39%. Jednakże, w 2015 r. osób korzystających z kanalizacji była niższa niż w 2013 r., kiedy to zarejestrowano największą liczbę takich osób.

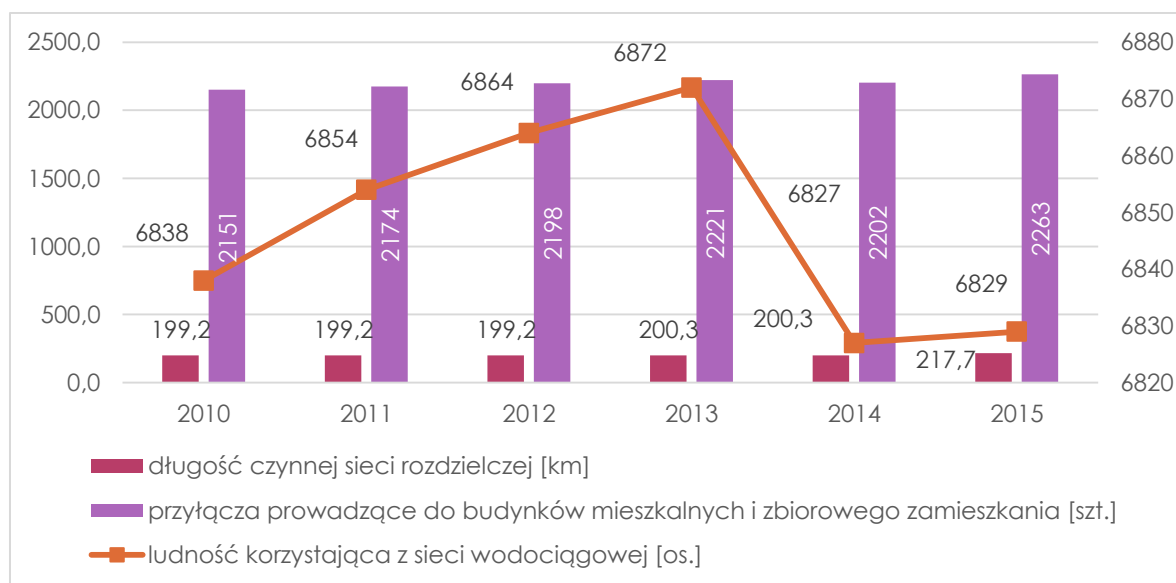
WYKRES 23 INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA W GMINIE BODZANÓW W LATACH 2010-2015

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Na terenie Gminy Bodzanów funkcjonuje także system wodociągowy. w przeciągu pięciu lat długość wodociągów zwiększyła się o 18,5 km (tj. 8,50%), co przyczyniło się także do zwielokrotnienia liczby przyłączy prowadzących wodę do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. w 2015 r. w stosunku do 2010 r. przybyło ich o 112 sztuk (tj. o 5%). w tym samym okresie odnotowano jednak spadek liczby odbiorców wody. Najwięcej ludności korzystającej z sieci wodociągowej było w 2013 r. i w porównaniu do 2015 r. ich udział zmalał, tj. o 43 osoby.

WYKRES 24 INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA W GMINIE BODZANÓW W LATACH 2010-2015

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Wnioski:

1. Na przestrzeni lat 2011-2016 sytuacja w kontekście gospodarki wodno-ściekowej uległa zdecydowanej poprawie.

4.3.2 GOSPODARKA ODPADAMI

Gospodarka odpadami na terenie Gminy Bodzanów jest unormowana przyjętą przez Radę Gminy Bodzanów Uchwałą nr 155/XXV/2016 z dnia 17 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia *Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Bodzanów*. Gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi obejmuje nieruchomości zamieszkałe w ramach zabudowy jednorodzinnej, zabudowy wielorodzinnej, zabudowy zagrodowej w zakresie odpadów komunalnych związanych z bytowaniem

(przebywaniem) ludzi.

Odpady komunalne zbierane są zgodnie z ich podziałem, tj. co najmniej na:

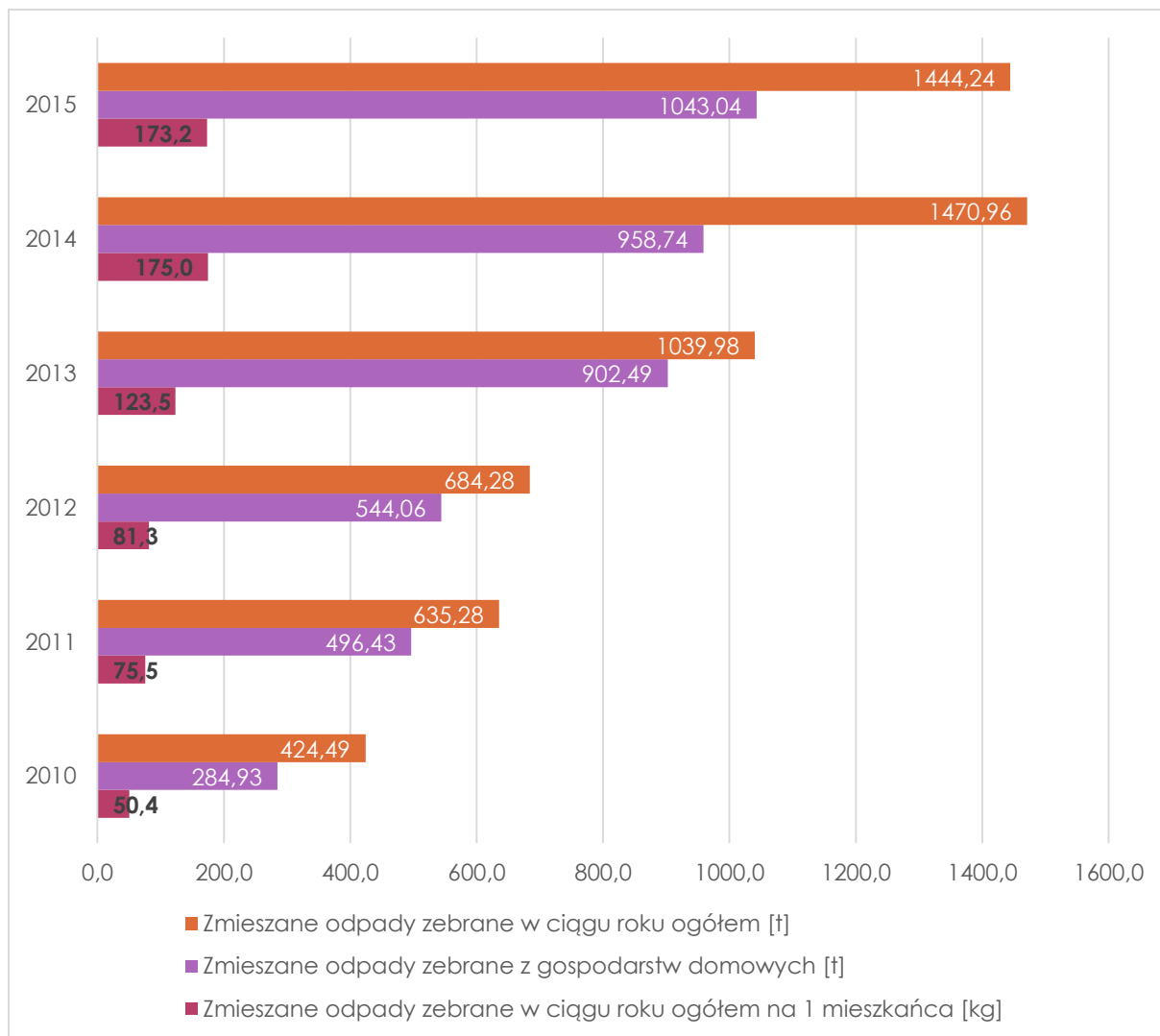
- papier i tektura,
- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- metal,
- opakowania wielomateriałowe,
- odpady zielone,
- komunalne odpady ulegające biodegradacji w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odpady budowlano-remontowe,
- zużyte baterie i akumulatory.

Odpady odbierane są od właścicieli nieruchomości w terminach określonych w harmonogramie wywozów śmieci.

W okresie 2010 - 2014, na obszarze jednostki wiejskiej zanotowano gwałtowny wzrost zebranych śmieci w ciągu roku. w 2010 r. zgromadzono 424,49 ton odpadów, a cztery lata później o 71% więcej. w 2015 r., ilość odpadów spadła, tj. o 1,8% w stosunku do roku poprzedniego.

Większość odpadów komunalnych produkowanych jest przez gospodarstwa domowe. z roku na rok ich ilość wzrastała średnio o 151,622 ton, co oznacza, że w ciągu roku wrastała również produkcja śmieci przez jednego mieszkańca w gospodarstwie domowym. Ilość zebranych zmieszanych odpadów w ciągu roku na jednego mieszkańca w latach 2010-2015, zwiększyła się o 71%.

WYKRES 25 ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE Z TERENU GMINY BODZANÓW W LATACH 2010-2015

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Wnioski:

1. w latach 2010-2016 zdecydowanie zwiększyła się ilość produkowanych przez gospodarstwa domowe odpadów, jak również ilość zebranych odpadów komunalnych, przekładając się na konieczność zwiększania nakładów finansowych.

4.3.3 INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA¹⁹

Gmina Bodzanów zasilana jest w energię elektryczną poprzez dostawcę Energa-Operator S.A., oddział w Płocku z wykorzystaniem zlokalizowanych poza terenem gminy trzech Głównych Punktów Zasilania (GPZ) 110/15kV- GPZ Gulczewo, GPZ Staroźreby

¹⁹ Źródłem zawartych danych jest dokument „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Bodzanów na lata 2016-2031”

oraz GPZ Wyszogród. Na samym terenie gminy znajduje się 6 linii średniego napięcia (SN).

Jak wykazano w Założeniach do Planu Zagospodarowania w Ciepło dla Gminy Bodzanów, posiadane zasoby wystarczające są względem obecnego zapotrzebowania mieszkańców na energię elektryczną, a także przewidują rezerwy w kontekście wzrostu zapotrzebowania gminy w przyszłości. Stan infrastruktury elektroenergetycznej określony został jako dobry. Prace konserwatorskie oraz wymiana wyeksploatowanych zasobów przeprowadzane są na bieżąco.

Wnioski:

1. Zasoby elektroenergetyczne gminy są wystarczające względem zapotrzebowania mieszkańców, zapewniając również rezerwę w razie wzrostu zapotrzebowania.

4.3.4 GAZOWNICTWO

Na terenie Gminy Bodzanów brak jest układu gazu sieciowego, toteż obszar ten nie jest zasilany gazem ziemnym. Potrzeby ciepłe w gospodarce komunalno-bytowej zaspokajane są we własnym zakresie podmiotów, instytucji i gospodarstw, za pomocą dostaw gazu płynnego LPG, dostarczanego w butlach gazowych²⁰.

Pomimo braku sieci rozdzielczej potencjał dla gazyfikacji gminy stanowi istnienie gazociągu, w szczególności gazociąg średniego ciśnienia DN 125 PE, znajdujący się w miejscowości Słupno. Miejscowościami w szczególności cechującymi się potencjalnymi możliwościami gazyfikacji są Białobrzegi, Borowice, Budy Borowickie, Łagiewniki, Miszewo Murowane oraz Nowe Miszewo.

Wnioski:

1. Na terenie gminy brak jest układu gazu sieciowego.

2. z punktu widzenia ochrony środowiska, poprawy standardów zamieszkania oraz planowanego rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej, celowe jest podjęcie działań

²⁰ „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Bodzanów na lata 2016-2031”, str. 51

mających na celu doprowadzenie gazu ziemnego oraz podłączenie do sieci gazowej zasobów mieszkaniowych gminy.

4.3.5 TELEKOMUNIKACJA

Dostawcami usług w zakresie infrastruktury telekomunikacyjnej są główni krajowi operatorzy sieciowi, tj. T-Mobile, Orange, Play oraz Plus. w gminie znajduje się 7 masztów telekomunikacyjnych nadających w standardzie GSM, przy czym żaden z nich nie wspiera sygnału przesyłu danych w standardzie LTE.

Na poniższym rysunku przedstawiona została mapa łącz światłowodowych oraz radiowych w 2017 roku. Oznaczenie białą kropką dotyczy węzłów radiowych, zieloną kropką- węzłów dostępowych, niebieską- węzłów dystrybucyjnych, żółtą- węzłów szkieletowych, niebieskie linie oznaczają relacje kablowe, żółte linie- relacje światłowodowe, różowe symbole gwiazdki przedstawiają punkty kolokacji, różowe kwadraty to zaś punkty styku. Poniższa mapa przedstawia Gminę Bodzanów oraz pobliskie tereny, w tym miasto Płock. z zawartych na niej informacji wynika, że Gmina Bodzanów jest bardzo słabo rozwiniętym obszarem biorąc pod uwagę zasoby infrastruktury telekomunikacyjnej.

RYSUNEK 11 ŁĄCZA ŚWIATŁOWODOWE I RADIOWE NATERENIE GMINY BODZANÓW W 2016 ROKU

ŹRÓDŁO: [HTTP://WWW.POLSKASZEROKOPASMOWA.PL/MAPY/INFRASTRUKTURA-TELEKOMUNIKACYJNA-NA-TERENIE-RP-2016.HTML](http://www.polskaszerokopasmowa.pl/mapy/infrastruktura-telekomunikacyjna-na-teren-rp-2016.html) , DOSTĘP: 26.07.2017

Wnioski:

1. Zaległości dotyczące wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną mają niekorzystny wpływ na rozwój gospodarczy gminy.

4.4 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

4.4.1 EDUKACJA

W Gminie Bodzanów znajdują się placówki oświatowe, które stwarzają możliwość realizacji prawa do nauki poprzez kształcenie, wychowanie i opiekę na poziomach poniżej poziomu „0”, podstawowym oraz gimnazjalnym. w roku szkolnym 2015/2016 we wszystkich typach szkół i przedszkoli uczyło się łącznie 953 dzieci i młodzieży, w ogólnej liczbie oddziałów równej 60²¹.

Wychowanie przedszkolne

Na terenie gminy funkcjonują dwa przedszkola publiczne. Są to:

- ❖ Przedszkole Samorządowe w Zespole Placówek Oświatowych w Bodzanowie, znajdujące się przy ulicy Wyszogrodzkiej 1a,
- ❖ Przedszkole Samorządowe „Tęcza” w Miszewie Murowanym, zlokalizowane pod adresem ul. Południowa 11.

Poza powyższymi placówkami, w szkołach podstawowych w Nowym Miszewie, Cieślach oraz Nowym Kanigowie znajdują się oddziały przedszkolne.

W ramach zorganizowanych placówek przedszkolnych, dzieci mogą uczestniczyć w zajęciach muzycznych, ogólnorozwojowych, logopedycznych oraz ruchowych.

Jak wynika z danych zawartych w raportach dotyczących realizacji zadań oświatowych na terenie Gminy Bodzanów w latach 2012-2016, liczba dzieci w placówkach rokrocznie malała- wyjątek stanowi jedynie Samorządowe Przedszkole w Nowym Miszewie gdzie liczba ta wahała się, przy czym w ostatnim analizowanym roku liczba wychowanków większa była niż wartości odnotowane w dwóch poprzednich latach. Szczegółowe dane zaprezentowane zostały w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

²¹ Informacja o realizacji zadań oświatowych w Gminie Bodzanów za rok 2015/2016.

TABELA 19 LICZBA ODDZIAŁÓW I WYCHOWANKÓW PRZEDSZKOLI W LATACH 2012/2016

Przedszkole	rok szkolny 2012/2013	rok szkolny 2013/2014	rok szkolny 2014/2015	rok szkolny 2015/2016
Bodzanów	6 oddziałów 129 dzieci	6 oddziałów 124 dzieci	5 oddziałów 104 dzieci	5 oddziałów 100 dzieci
Nowe Miszewo	3 oddziały 61 dzieci	3 oddziały 53 dzieci	3 oddziały 55 dzieci	3 oddziały 60 dzieci
Punkt przedszkolny w Cieślach	- 16 dzieci	- 22 dzieci	1 oddział 18 dzieci	1 oddział 13 dzieci
Punkt przedszkolny w Nowym Miszewie	- 17 dzieci	- 39 dzieci	1 oddział 21 dzieci	1 oddział 16 dzieci
Punkt przedszkolny w Nowym Kanigowie	-	-	2 oddziały 40 dzieci	2 oddziały 33 dzieci

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DOKUMENTÓW WEWNĘTRZNYCH URZĘDU GMINY

W roku szkolnym 2015/2016, w przeliczeniu na pełne etaty, w przedszkolach zatrudnianych było 12,79 nauczycieli. w placówkach oświatowych oprócz kadry pedagogicznej, zatrudniani są pracownicy obsługi- w analizowanym roku zatrudnionych było 17 pracowników obsługi.

Szkolnictwo podstawowe

W roku szkolnym 2015/2016 na terenie Gminy Bodzanów działalność prowadziły trzy publiczne szkoły podstawowe. Były to:

- ❖ Zespół Placówek Oświatowych w Bodzanowie (Publiczna Szkoła Podstawowa oraz Przedszkole), Chodkowo Działki ul. Wyszogrodzka 1,
- ❖ Zespół Placówek Oświatowych w Nowym Miszewie (Publiczna Szkoła Podstawowa oraz Przedszkole), Nowe Miszewo ul. Szkolna 2,
- ❖ Publiczna Szkoła Podstawowa w Cieślach im. Leona Szparadowskiego, Cieśle 18.

Ponadto na terenie Gminy Bodzanów funkcjonuje jedna szkoła niepubliczna:

- ❖ Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Nowym Kanigowie, prowadzona przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Nowe Kanigowo „Nasza Szkoła”.

Poniższa tabela przedstawia łączną liczbę uczniów w szkołach podstawowych w poszczególnych klasach (klasy I-VI).

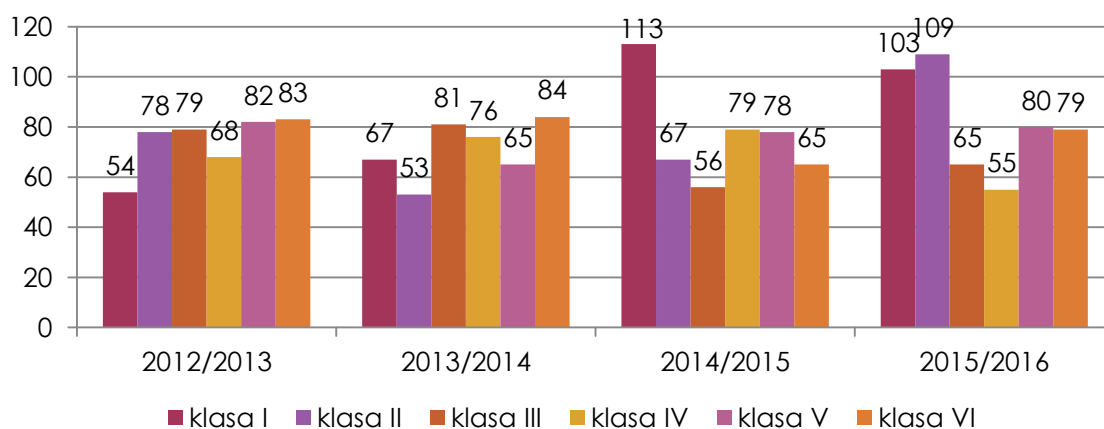
TABELA 20 LICZBA UCZNIÓW W KLASACH I-VI WE WSZYSTKICH SZKOŁACH PODSTAWOWYCH W LATACH 2012-2016

Rok szkolny	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Suma
2012/2013	54	78	79	68	82	83	444
2013/2014	67	53	81	76	65	84	426
2014/2015	113	67	56	79	78	65	458
2015/2016	103	109	65	55	80	79	491

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE INFORMACJI O REALIZACJI ZADAŃ OŚWIATOWYCH W GMINIE BODZANÓW ZA LATA 2012-2016

Na przestrzeni lat objętych analizą liczba ta wahała się- w roku szkolnym 2013/2014 liczba uczniów spadła o 4% względem roku poprzedniego, po czym wzrastała w latach następnych, aby w ostatnim analizowanym roku osiągając najwyższą wartość, równą 491. Największa odnotowana liczba uczniów przypadła na pierwszą klasę w roku szkolnym 2014/2015, co wpływ miało na porównywalnie wysoką liczbę uczniów w drugiej klasie w roku następnym. Niska liczba uczniów przypadła zaś na pierwszą klasę w roku 2012/2013, co w związku z promocją do następnej klasy konsekwencje miało na mały odsetek uczniów w postępujących po sobie klasach w latach następnych.

WYKRES 26 LICZBA UCZNIÓW W KLASACH I-VI W LATACH 2012-2016

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE INFORMACJI O REALIZACJI ZADAŃ OŚWIATOWYCH W GMINIE BODZANÓW ZA LATA 2012-2016

W roku szkolnym 2015/2016 liczba uczniów publicznych szkół podstawowych stanowiła ponad połowę (51,52%) łącznej liczby uczniów wszystkich placówek oświaty na terenie Gminy Bodzanów. Wśród uczniów na tym szczeblu edukacji w roku 2016 więcej było dziewczynek (54,42%), niż chłopców (45,58%)- płeć żeńska stanowiła większy odsetek uczniów od roku 2013- do roku 2013 więcej było chłopców. Warto jednakże zaznaczyć, że w roku 2016 pośród uczniów pierwszych klas większość stanowili chłopcy, co może świadczyć o odmiennym trendzie dotyczącym struktury płci w przyszłości.

Umiejętności zdobyte na podstawowym etapie kształcenia weryfikowane są przede wszystkim poprzez sprawdzian szóstoklasisty. Zgodnie z informacjami zamieszczonymi na stronie Centralnej Komisji Edukacyjnej, sprawdzian w klasie szóstej szkoły podstawowej obejmuje wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach ogólnych i szczegółowych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w odniesieniu do trzech kluczowych przedmiotów nauczanych na dwóch pierwszych etapach edukacyjnych, tj. języka polskiego, matematyki i języka obcego nowożytnego. Sprawdzian składa się z dwóch części: część pierwsza – obejmuje zadania z języka polskiego i z matematyki, część druga – obejmuje zadania z języka obcego nowożytnego²².

Sprawdzian został przeprowadzony dnia 5 kwietnia 2016 r. Jak wynika z danych Urzędu Gminy Bodzanów, najlepsze wyniki uzyskane zostały przez uczniów Niepublicznej Szkoły Podstawowej Nowe Kanigowo (ze średnią punktów za pierwszą część wynoszącą 67%), oraz Szkoły Podstawowej w Cieślach, z wynikiem 66,1%. Niższe wyniki uzyskane zostały w szkole w Nowym Miszewie (62,1%) oraz w Bodzanowie (61,7%). Na szkołę w Cieślach oraz w Bodzanowie przypadają najwyższe wyniki z części dotyczącej języka polskiego (odpowiednio 73,9% oraz 73%), Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Nowym Kanigowie cechuje się zaś zdecydowanie wyższym od pozostałych jednostek wynikiem z części matematycznej. Warto zwrócić uwagę na fakt, że wyniki uzyskane przez każdą ze szkół Gminy Bodzanów (ze średnią równą 62,4%) przewyższają średnią wyników uzyskanych w powiecie płońskim (58,5%). w roku 2014/2015 w przypadku każdego testowanego przedmiotu na terenie gminy osiągnięto niższy wynik, niż średnia dla

²² <https://www.cke.edu.pl/spawdzian/podstrona-sprawdzianu/> , dostęp: 4.08.2017

powiatu plockiego, zaś w roku 2015/2016 wyniki te wyższe były w każdej z kategorii. Szczegółowe dane zawarte są w tabeli poniżej.

TABELA 21 PORÓWNANIE WYNIKÓW SPRAWDZIANU SZÓSTOKLASISTY W LATACH SZKOLNYCH 2014-2016 [%]

Arkusz standardowy	Szkoła Bodzanów		Szkoła Nowe Miszewo		Szkoła Cieśle		Gmina		Powiat		Niepubliczna Szkoła Podstawowa Nowe Kanigowo	
	2014/2015	2015/2016	2014/2015	2015/2016	2014/2015	2015/2016	2014/2015	2015/2016	2014/2015	2015/2016	2014/2015	2015/2016
Język polski	69	73	70,7	68,6	77,2	73,9	70,2	72	71	68,1	-	56,7
matematyka	55,5	49,9	61,9	55	66,7	57,8	58,1	52,2	58	48,3	-	76,7
Razem cz. I	62,4	61,7	66,4	62,1	71,2	66,1	64,2	62,4	65	58,5	-	67
Język angielski	63	60,6	79,5	62,6	80,3	73,3	68,4	62,7	72	62,4	-	43,7

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE INFORMACJI O REALIZACJI ZADAŃ OŚWIATOWYCH W GMINIE BODZANÓW ZA LATA 2012-2016

Nadrzędnym zadaniem każdej ze szkół jest zapewnienie możliwości wszechstronnego rozwoju osobowości uczniów. Oprócz zajęć obowiązkowych, zarówno w szkołach podstawowych jak gimnazjalnych, organizowane są liczne zajęcia dodatkowe o różnorodnym charakterze i tematyce²³. Wymienić można m.in. koła związane z nauczaniem przedmiotami, koła językowe, muzyczne, wokalne (w tym chóry), teatralne, taneczne, koła zainteresowań, ortograficzne, zajęcia rekreacyjno-sportowe, gimnastykę korekcyjną, kółka czytelnicze, plastyczne, fotograficzne, zajęcia świetlicowe, ekologiczne, wolontariat, harcerstwo, logopedia, zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia przygotowujące do egzaminów i inne. w celu podwyższenia poziomu nauczania organizowane są również dni tematyczne, obchody, święta, konkursy, prelekcje, szkolenia.

Gmina Bodzanów oferuje także bezpłatny dojazd do szkoły i do domu uczniom mieszkającym w oddaleniu od placówek oświatowych, umożliwiając swobodny dostęp do szkół dzieciom rodziców pracujących bądź nieposiadających samochodu. Na czas transportu uczniom zapewniona jest także opieka. Warunkiem jest miejsce zamieszkiwania oddalone od szkoły, do której uczęszcza uczeń- ponad 3 km dla uczniów

²³ Informacja o realizacji zadań oświatowych w Gminie Bodzanów za rok 2015/2016.

klas I-IV szkół podstawowych, oraz ponad 4 km w przypadku pozostałych uczniów (klas V-VI oraz gimnazjum).

Szkolnictwo gimnazjalne

Na terenie Gminy Bodzanów znajdują się dwie szkoły gimnazjalne z łączną liczbą 13 oddziałów, w których uczy się 240 uczniów. Szkołami tymi są:

- ❖ Publiczne Gimnazjum im. Polskiej Organizacji Zbrojnej w Bodzanowie,
- ❖ Publiczne Gimnazjum w Nowym Miszewie.

Zmiany w liczbie uczniów w poszczególnych placówkach na przestrzeni objętych analizą lat zawarte są w poniższej tabeli.

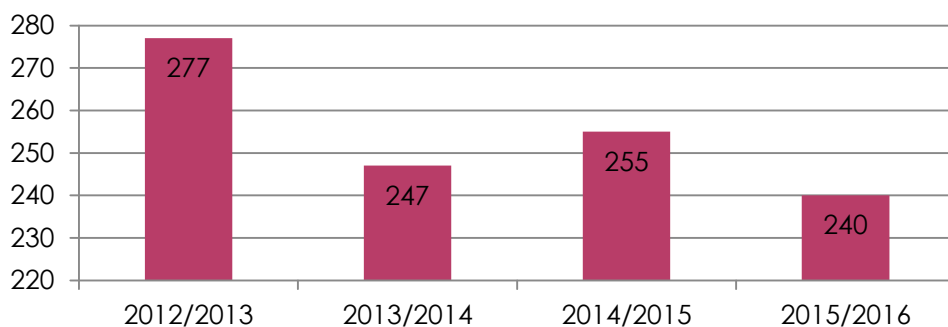
TABELA 22 LICZBA UCZNIÓW POSZCZEGÓLNYCH SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH W LATACH 2012-2016

Rok szkolny	Gimnazjum w Bodzanowie		Gimnazjum w Nowym Miszewie		Łączna liczba uczniów w danym roku szkolnym
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	
2012/2013	8	153	8	124	277
2013/2014	8	140	7	107	247
2014/2015	8	147	6	108	255
2015/2016	8	141	5	99	240

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE INFORMACJI O REALIZACJI ZADAŃ OŚWIATOWYCH W GMINIE BODZANÓW ZA LATA 2012-2016

W latach 2012-2016 liczba uczniów szkół gimnazjalnych wahała się, choć zaobserwować można spadek względem roku 2012/2013- w ostatnim analizowanym roku szkolnym liczba uczniów kształtowała się na poziomie 240, co stanowi ponad trzynastoprocentowy spadek. Nieznaczny wzrost zaobserwowano w roku szkolnym 2014/2015. Zauważyć można rokroczny spadek w liczbie oddziałów dostępnych w Gimnazjum w Nowym Miszewie.

WYKRES 27 LICZBA UCZNIÓW GIMNAZJUM

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE INFORMACJI O REALIZACJI ZADAŃ OŚWIATOWYCH W GMINIE BODZANÓW ZA LATA 2012-2016

Pośród uczniów szkół gimnazjalnych każdego analizowanego roku większość stanowili mężczyźni- największa dysproporcja płci zaobserwowana była w roku 2012/2013, kiedy w szkołach gimnazjalnych uczyło się o 45 chłopców więcej, niż dziewcząt. Jak wynika z danych, tendencja ta znacznie się pogłębi z uwagi na fakt, że w każdym analizowanym roku w pierwszej klasie gimnazjum było zdecydowanie więcej chłopców (w 2012 roku dziewcząt było o ponad 40% mniej), co oznacza utrzymanie dysproporcji wraz z promocją kolejnych roczników do klasy następnej.

Egzaminem sprawdzającym wiedzę oraz umiejętności uczniów na tym etapie kształcenia jest egzamin gimnazjalny, przeprowadzany w trzeciej klasie gimnazjum. Obejmuje on wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego, składając się z trzech części: humanistycznej z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie oraz z zakresu języka polskiego, matematyczno-przyrodniczej z zakresu przedmiotów przyrodniczych i z zakresu matematyki, oraz z języka obcego nowożytnego²⁴. Jak wynika z danych Urzędu Gminy, przedstawionych w tabeli poniżej, w każdym analizowanym roku oraz w każdej z części egzaminu Gimnazjum w Nowym Miszewie osiągało wyższe wyniki, niż Gimnazjum w Bodzanowie, jednocześnie często przekraczając średnią dla powiatu płockiego. w 2016 roku średnia Gminy Bodzanów przewyższała średnią z egzaminów przeprowadzonych na terenie powiatu płockiego w części humanistycznej- historia, WOS, oraz matematyczno-przyrodniczej. Niższe wyniki uzyskano zaś z egzaminu z języka polskiego oraz z języków obcych nowożytnych.

²⁴ Źródło: <https://www.cke.edu.pl/egzamin-gimnazjalny/o-egzaminie/>, dostęp: 9.08.2017

TABELA 23 WYNIKI EGZAMINU GIMNAZJALNEGO W LATACH 2012-2016 [%]

Arkusz	Gimnazjum Bodzanów				Gimnazjum Nowe Miszewo				Gmina				Powiat			
	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
<u>Język polski</u>	55,1	55,9	56,3	61,3	62,0	63,6	64,9	65,9	58,3	59,6	59,5	63,2	58,6	55,4	58,4	68,2
<u>Historia, WOS</u>	55,6	53,0	56,9	53,5	53,4	54,9	64,7	55,3	54,6	53,9	59,8	54,2	54,6	64,4	60,3	52,5
<u>Matematyka</u>	42,5	37,8	43,3	43,6	49,6	50,0	51,9	51,7	45,8	43,7	46,5	46,9	44,8	41,1	43,6	44,6
<u>Biologia, Geografia, Fizyka, Chemia²⁵</u>	56,7	44,4	43,9	46,8	60,0	54,7	50,0	50,8	58,2	49,3	46,2	48,5	56,5	49,9	46	48,1
Język angielski poziom <u>podstawowy</u>	55,1	48,3	50,9	47,2	62,5	55,6	56,6	62,4	59,0	52,0	53,5	53,9	54,4	56,7	55,8	54,6
Język angielski poziom <u>rozszerzony</u>	35,8	25,5	29,9	25	44,6	31,9	32,9	33,4	40,5	28,7	31,2	28,7	34,0	32,3	34,4	33,4

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE INFORMACJI O REALIZACJI ZADAŃ OŚWIATOWYCH W GMINIE BODZANÓW ZA LATA 2012-2016 ORAZ RAPORTÓW OKE W WARSZAWIE

²⁵ Do roku szkolnego 2014/2015 egzamin z przyrody w części matematyczno-przyrodniczej

4.4.2 KULTURA I SPORT

Kultura

Działalnością kulturalną na obszarze Gminy zajmuje się przede wszystkim Gminne Centrum Kultury i Sportu w Bodzanowie, zlokalizowane pod adresem ul. Ks. J. Poniatowskiego 1, 09-470 Bodzanów. Jak wynika z danych Urzędu Gminy, celem placówki jest prowadzenie działalności kulturalnej i sportowej polegającej w szczególności na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury, sztuki i sportu. GCKiS posiada swą stronę internetową, zgodnie z którą instytucja ta określona została jako „miejsce spotkań, organizator imprez kulturalnych i sportowych dla wszystkich mieszkańców Gminy Bodzanów”²⁶. Portal ten jest na bieżąco aktualizowany informacjami oraz programem realizowanych wydarzeń, zapewniając mieszkańcom gminy łatwy i powszechny dostęp do informacji w tym zakresie. Poza zajęciami podczas których możliwe jest podjęcie aktywności fizycznej²⁷, instytucja ta każdego dnia organizuje stałe różnorodne zajęcia dla dzieci i młodzieży, w tym:

- poniedziałek: zajęcia plastyczne (w godzinach 15:00-16:00), gry, quizy i zabawy (16:00-18:00);
- wtorek: nauka języka angielskiego (15:00-16:00), gry, quizy i zabawy (16:00-17:00), zajęcia muzyczne (17:00-18:00);
- środa: zajęcia kulinarne (15:00-16:00), gry, quizy i zabawy (16:00-18:00);
- czwartek: zajęcia plastyczne (15:00-16:00), gry, quizy i zabawy (16:00-18:00), zajęcia muzyczne (17:00-18:00);
- piątek: gry, quizy i zabawy (15:00-17:00).

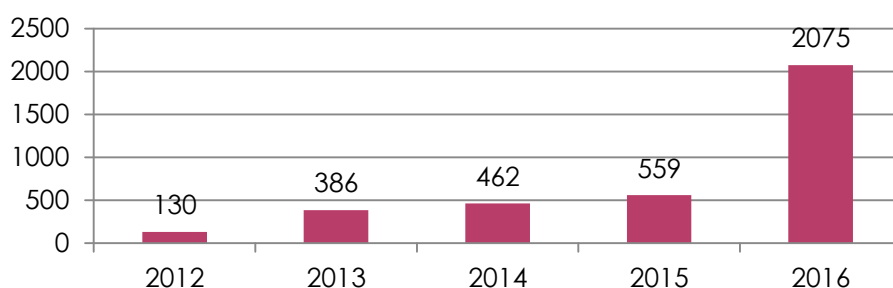
Mieszkańcom gminy udostępniona została również pracownia komputerowa, otwarta w godzinach pracy Gminnego Centrum Kultury i Sportu, tj. w godzinach 10-18. Uruchomiono również Koło Młodego Fotografą, będące warsztatami fotograficznymi dla dzieci w wieku 6-13 lat. Dla dzieci prowadzone są także zajęcia w trakcie letnich wakacji oraz ferii zimowych. Gminne Centrum Sportu i Kultury jest organizatorem różnorodnych wystaw, spotkań tematycznych, prelekcji, wykładów, konkursów i innych.

²⁶ Źródło: <http://ckisbo.webd.pl/>, dostęp: 27.07.2017

²⁷ Działalność Gminnego Centrum Kultury i Sportu w kontekście zajęć sportowych opisana została w podrozdziale dotyczącym infrastruktury sportowej.

Dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego zawierają informacje dotyczące działalności Gminnego Centrum Sportu i Kultury w Bodzanowie. Jak wynika z danych, w 2016 roku zorganizowano 28 imprez, notując tym samym znaczny rokroczny wzrost organizowanych wydarzeń. Względem roku 2012, liczba ta wzrosła ponad trzykrotnie. Podobnie sytuacja przedstawia się w kontekście uczestników wspomnianych wydarzeń, gdzie każdego roku odnotowano znaczący wzrost. w 2016 roku liczba uczestników równa była 2 075. Szczegółowe dane na przestrzeni lat 2012-2016 przedstawione zostały na poniższym wykresie.

WYKRES 28 LICZBA UCZESTNIKÓW WYDARZEŃ ORGANIZOWANYCH PRZEZ GMINNE CENTRUM SPORTU I KULTURY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

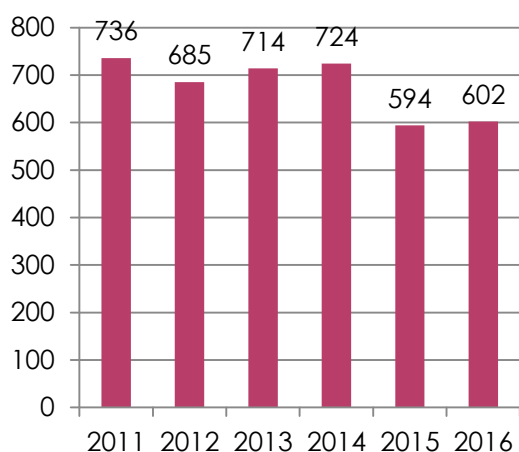
Dane wskazują na istnienie 9 kół (klubów), których łączna liczba uczestników wyniosła 102 osoby w roku 2016, oraz 5 grup artystycznych z łączną liczbą uczestników równą 50, przy czym liczba ta stale rosła każdego roku. Pośród grup artystycznych wyróżnić można jedną grupę muzyczno-instrumentalną, jedną grupę wokально-chóralną, oraz trzy taneczne. Największa liczba uczestników przypada na grupy taneczne (35), następnie na grupy wokalne i chóry (11), cztery osoby zaś korzystają z grupy muzyczno-instrumentalnej.

Pośród 28 wydarzeń zorganizowanych przez instytucję były to: 3 wystawy, 4 koncerty, 6 prelekcji, spotkań i wykładów, 8 konkursów, 1 pokaz teatralny, oraz 5 warsztatów, jak również jedno wydarzenie zdefiniowane jako „inne”. Łączna liczba uczestników tych wydarzeń w 2016 roku równa była 2 075, przy czym największa ich liczba (700) przypadła na organizowane koncerty. Odnotowano 500 uczestników konkursów, w prelekcjach uczestniczyło 300 osób, tyle samo w wystawach, 160 osób wzięło udział w warsztatach, 90 w pokazie teatralnym, a 25 osób przypadło na wydarzenie inne, niż wymienione powyżej.

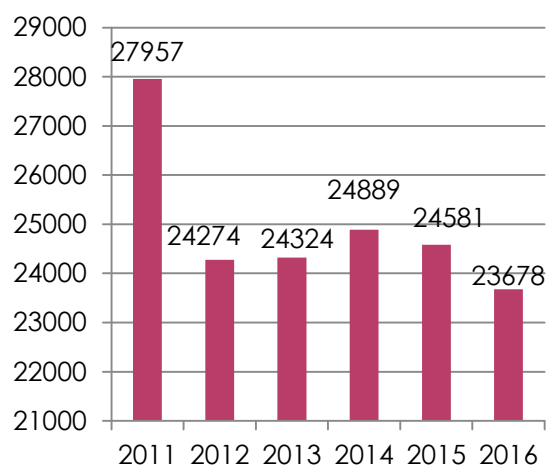
Istotnym elementem infrastruktury kultury jest Gminna Biblioteka Publiczna w Bodzanowie, zlokalizowana przy ulicy Miodowej 17, oraz jej filia zlokalizowana w Miszewie Murowanym. Jak wynika z dokumentów wewnętrznych Urzędu Gminy, przedmiotem działalności tejże instytucji kultury jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa, upowszechnianie wiedzy i rozwój kultury. Gminna Biblioteka Publiczna otwarta jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 8 do 16, oraz w pierwszą sobotę miesiąca w godzinach 8-12, filia zaś funkcjonuje wyłącznie w dni powszednie w godzinach pracy Gminnej Biblioteki Publicznej. Biblioteka dysponuje wypożyczalnią książek dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych z bogatym księgozbiorem; placówka w Bodzanowie oferuje katalog on-line. w bibliotece znajduje się 7 komputerów z dostępem do Internetu, z czego 4 komputery są nieodpłatnie udostępnione korzystającym z placówki. We wrześniu 2017 z możliwości tej skorzystały 44 osoby.

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, zarówno liczebność zasobów dostępnego księgozbioru, jak również liczba użytkowników Gminnej Biblioteki Publicznej w Bodzanowie oraz filii w Miszewie Murowanym w 2016 roku były niższe niż wartości w latach poprzednich. w ostatnim analizowanym roku do bibliotek uczęszczały 602 osoby, w porównaniu do 736 osób w roku 2011. w roku 2016 księgozbiór liczył 23 678 pozycji, przy czym w roku 2011 dostępnych było 27 957 wolumenów. Dokładne dane przedstawione zostały na poniższych wykresach.

WYKRES 29 CZYTELNICZY W CIĄGU ROKU

WYKRES 30 DOSTĘPNY KSIĘGOZBIÓR

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Warto jednakże zaznaczyć, że najnowsze dostępne dane za wrzesień 2017 wskazują

poprawę sytuacji- dostępny księgozbiór liczył 23 957 woluminów, wypożyczono o 791 książek więcej niż w roku 2016, liczba czytelników zwiększyła się o 297 osób, zaś z czytelni skorzystało o 34 mieszkańców więcej.

Niezależnie od Gminnej Biblioteki Publicznej, w placówkach edukacyjnych działają również biblioteki przeznaczone dla uczniów tych placówek.

Organizacja imprez masowych, w tym wydarzeń sportowych i kulturalnych, niezbędna jest aby odpowiedzieć na potrzeby mieszkańców gminy w tym zakresie. Wydarzenia tego rodzaju wzmacniają więzi społeczne, poczucie przynależności, pozwalają na integrację mieszkańców oraz wpływają pozytywnie na zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego z uwagi na nieodpłatność uczestnictwa w większości wydarzeń na terenie gminy i ich powszechny charakter. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Bodzanów, w 2017 roku odbyły się 62 wydarzenia na terenie całej gminy, co stanowi porównywalną wartość z niewielkim wzrostem względem roku poprzedniego, kiedy wg tych samych źródeł odbyło się 59 wydarzeń. Jak wynika z danych, na przestrzeni dwóch lat względnie podobnie prezentowało się natężenie organizowanych imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych ze względu na miesiące, w których się odbywają. w pierwszym i drugim kwartale roku 2017 odbyło się więcej imprez, niż w dwóch pierwszych kwartałach roku poprzedniego. Odwrotna sytuacja prezentuje się w kontekście ostatniego kwartału roku, gdzie w 2017 roku odbyło się mniej imprez, niż w roku 2016. w przypadku obu analizowanych lat największa liczba wydarzeń przypada na czerwiec (odpowiednio 10 i 9) oraz maj (8 imprez każdego roku). w przypadku obu lat zdecydowanie najmniej wydarzeń organizowanych jest w lipcu, gdzie na przestrzeni dwóch lat odbyło się tylko jedno wydarzenie, w 2016 roku. w przypadku roku 2017 również niska liczba wydarzeń zaplanowana została na październik- tylko jedno wydarzenie, w porównaniu do 5 imprez w roku poprzednim. Szczegółowe dane zaprezentowane są w tabeli poniżej.

TABELA 24 LICZBA ORGANIZOWANYCH W GMINIE WYDARZEŃ W PODZIALE NA MIESIĄCE

Miesiąc	Liczba wydarzeń	
	2016	2017
Styczeń	3	3
Luty	5	8

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

Marzec	7	7
Kwiecień	4	7
Maj	8	8
Czerwiec	10	9
Lipiec	1	0
Sierpień	2	5
Wrzesień	7	5
Październik	5	1
Listopad	4	4
Grudzień	3	5
Ogółem	59	62

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Jak wynika z danych (kalendarium imprez za rok 2016 i 2017), Gmina Bodzanów była organizatorem bądź współorganizatorem 23 wydarzeń w roku 2016 oraz 11 imprez w roku 2017. Lista wszystkich wydarzeń organizowanych na terenie Gminy Bodzanów w latach 2016 oraz 2017 przedstawiona jest w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

TABELA 25 KALENDARZ IMPREZ GMINY BODZANÓW NA LATA 2016 I 2017

Miesiąc	Rok	
	2016	2017
Styczeń	○ Choinka szkolna ○ Dzień Babci i Dziadka ○ Bal karnawałowy połączony z XXIV finałem WOŚP	○ Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy ○ Dzień Babci i Dzień Dziadka ○ Bal Karnawałowy połączony z XXV finałem WOŚP
Luty	○ Otwarty turniej tenisa stołowego ○ Dzień Myśli Braterskiej-uroczystości środowiska harcerskiego ○ Spotkanie „Dzień z Anną Jantar”	○ Międzypokoleniowy Turniej Tenisa Stołowego ○ Konkurs plastyczny na najładniejszą kartkę walentynkową ○ Dzień Bezpiecznego Internetu ○ Choinka Noworoczna

	○ Wieczór Staropolski (Płocka Kapela Podwórkowa) ○ Walentynki	○ Spotkanie z dziennikarką radiową p. Renatą Kraszewską- wykład połączony z warsztatami w godz. 10.00-13.00 ○ Spotkanie z poetką p. Anną Włochowską ○ Teatr „Maska” z Krakowa- przedstawienie „Wyobraźnia czeka ukryta w bibliotekach” godz.10.00-12.00 ○ Dzień Myśli Braterskiej
Marzec	○ Szkolne Targi Edukacyjne ○ Dzień Kobiet ○ Dzień otwarty szkoły ○ IV Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Bodzanów ○ Przywitanie Wiosny ○ Święto Wiosny- witamy wiosnę na wesoło ○ Wielkanoc	○ Szkolne Targi Edukacji ○ „Warto przeczytać” konkurs na prezentację książki ○ Międzyszkolny konkurs mitologiczny dla uczniów klas 5-6 ○ Narodowy Dzień Żołnierzy Wyklętych ○ Dzień wiosny (montaż słowno-muzyczny i wiosenny korowód) ○ V Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Bodzanów ○ Pokaz mody ekologicznej, przedstawienie teatralne pn. „Zaczarowany las”
Kwiecień	○ Turniej Sportowy klas I-III „W małym ciele wielki duch” i XI Festiwal Piosenki Różnorodnej	○ Dzień Krwiodawstwa w Gminie Bodzanów ○ Spotkanie z pisarką Barbarą Kosmowską ○ Konkurs Ruchu Drogowego ○ „Pięknie być człowiekiem” konkurs recytatorski

	○ II Literacki Konkurs Międzyszkolny „Spotkanie z autorem”- twórczość Anny Onichimowskiej ○ Gminne biegi przełajowe ○ Dzień Ziemi i Dzień Książki	○ Światowy Dzień Wiedzy na Temat Autyzmu i Tolerancji ○ Konkurs „Spotkanie z autorem” ○ Międzygminne biegi przełajowe
Maj	○ Święto Konstytucji 3 Maja ○ Dzień Matki i Dzień Ojca ○ Festyn Rodzinny ○ Piknik Rodzinny w Pełowie z okazji Dnia Matki i Dnia Dziecka ○ Konkurs plastyczny pt. Murale o tematyce historycznej” ○ III mini olimpiada przedszkolna ○ „Cała Polska czyta dzieciom” ○ IV Powiatowy konkurs plastyczno-fotograficzny	○ Dzień Bibliotekarza ○ Dzień Projektów ○ Dzień Flagi ○ Święta majowe- Konstytucja 3 Maja ○ V Turniej o Puchar Wójta Gminy Bodzanów ○ V Powiatowy Konkurs Plastyczno-Fotograficzny ○ Festiwal Piosenki Polskiej ○ Festyn Rodzinny
Czerwiec	○ Jarmark Norbertański ○ Turniej Miast i Gmin ○ Konkurs plastyczny „piękna twoja gmina cała” ○ Piknik Rodzinny ○ Dzień Dziecka- święto Sportu szkolnego ○ Dzień Dziecka ○ Piknik Rodzinny ○ „Cała Polska Czyta Dzieciom” ○ „Dzień Rodziny” ○ Uroczyste zakończenie roku szkolnego	○ Cała Polska czyta dzieciom ○ Spotkanie z autorem Ks. Grzegorzem Kaczorowskim ○ Piknik rodzinny połączony z mini olimpiadą sportową ○ Noc Bibliotek ○ Jarmark Norbertański i Dzień Dziecka, Dzień Krwiodawstwa w Gminie Bodzanów, Przekazanie sztandaru PSL ○ Piknik Rodzinny

		- Spotkanie z ilustratorem bajek i książek dla dorosłych oraz rysunków do „Dużego Formatu”, Warsztaty dla dzieci i młodzieży- wyjazd do Płocka - Piknik Rodzinny z okazji Dnia Matki i Dnia Dziecka - Uroczyste zakończenie roku szkolnego
Lipiec	Zawody sportowo-pożarnicze	
Sierpień	- Dni Bodzanowa, 40-lecie LKS Huragan Bodzanów, „Zabawa nad stawem” - Święto Wniebowzięcia Matki Bożej, Święto Wojska Polskiego, rocznica zwycięskiej bitwy warszawskiej- Cudu nad Wisłą: uroczysta msza święta, apel pod Pomnikiem Niepodległości, II Bodzanowski Bieg o Puchar Wójta Bodzanów	- Dni Bodzanowa, Zawody sportowo-pożarnicze - Piknik Rodzinny, Dożynki Gminne - Dni Wisły- Rajd rowerowy- z biegiem Wisły, Nadwiślańskie Wesele, Wniebowzięcie Najświętszej Marii Panny, Święto Wojska Polskiego - Turniej Miast i Gmin, II Bieg Krasnala, III Bieg Bodzanowski - Turniej piłkarski dzikich drużyn
Wrzesień	- Uroczyste obchody rocznicy wybuchu II Wojny Światowej - Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego - Dzień Patrona Szkoły- rocznica pomordowania mieszkańców Bodzanowa w czasie II wojny światowej - Turniej piłkarski dzikich drużyn	- Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego - Dni Wisły- Teatr na wodzie - V Międzygminny Turniej Piłki Nożnej - Dzień Patrona - Narodowe czytanie

	○ Turniej Samorządowy Piłki Nożnej o puchar Starosty ○ IV Międzygminny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Bodzanów ○ Sprzątanie Świata	
Październik	○ Dzień Seniora ○ „XI Harcerski Rajd Mołtawa 2016” ○ Pierwsza rocznica powstania Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego SOKÓŁ w Bodzanowie ○ Dzień Nauczyciela ○ „Ślubowanie i klasy”	○ Dzień Edukacji Narodowej
Listopad	○ „Pasowanie przedszkolaka” ○ Uroczyste obchody Narodowego Święta Niepodległości-uroczystości o zasięgu Gminnym ○ Zabawy Andrzejkowe w placówkach oświatowych ○ Zabawa Andrzejkowa	○ Wieczornica z okazji Narodowego Święta Niepodległości ○ Obchody Narodowego Święta Niepodległości ○ Dzień Biblioterapii- czytanie bajek terapeutycznych w szkołach („O ojcu, synu i ośle) ○ Dzień Seniora
Grudzień	○ Dzień Wolontariusza ○ Mikołajki ○ Jasełka Bożonarodzeniowe, kiermasze świąteczne, kolędowanie.	○ Dzień Krwiodawstwa w Gminie Bodzanów ○ Jasełka ○ Dzień Wolontariusza ○ Kiermasz Bożonarodzeniowy, Koncerty kolęd i pastorałek ○ Spotkanie świąteczne z czytelnikami, sympatykami i pracownikami Biblioteki.

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY BODZANÓW.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy, największymi i cieszącymi się największą popularnością imprezami o charakterze kulturalno-społecznym były trzy doroczne

wydarzenia:

- Jarmark Norbertański, impreza o charakterze kulturalno-historycznym. Jarmark odbywa się cyklicznie od 2005 roku, a jego trzynasta edycja odbyła się 4 czerwca 2017 roku. Wydarzenie to nawiązuje swym charakterem do historii Bodzanowa i obchodzonych od średniowiecza w czasie Zielonych Świątek targów/jarmarków na tym terenie. Pośród atrakcji mających na celu integrację społeczności oraz działalność na rzecz kultury regionu wymienić należy koncerty zarówno popularnych artystów, jak i regionalnych zespołów folkowych, tańce jarmarczne, prezentowanie historii regionu, zapewnienie możliwości wystawienia swych produktów lokalnym przedsiębiorcom i artystom, kultywowanie produktów tradycyjnych i regionalnych, a także zajęcia dla dzieci. w trakcie wydarzenia tego organizowane są również imprezy towarzyszące, mieszkańcom zapewniono też możliwość krwiodawstwa w ambulansie Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa.

RYСУNEK 12 XIII JARMARK NORBERTAŃSKI- 4.06.2017

ŹRÓDŁO: [HTTPS://E-WYSZOGROD.PL/ZDJECIE/803887](https://e-wyszogrod.pl/zdjecie/803887), STRONA URZĘDU GMINY BODZANÓW. DOSTĘP: 28.07.2017

- Dni Bodzanowa. Impreza organizowana cyklicznie w sierpniu każdego roku, trwająca od dwóch do trzech dni. Podczas wydarzenia organizowane są występy dzieci i młodzieży z terenu Gminy Bodzanów, występy gwiazd muzyki, atrakcje dla dzieci, oraz prezentowane są stoiska lokalnych wystawców jak również

przeprowadzane nieodpłatne badania lekarskie, między innymi mammografia. w 2017 roku imprezie towarzyszą wydarzenia takie, jak Piknik Rodzinny w Bodzanowie, Rajd Rowerowy w Kępie Polskiej, Zawody sportowo-pożarnicze połączone z piknikiem rodzinnym w Nowym Miszewie, Turniej Miast i Gmin, obchody święta Wojska Polskiego oraz Wniebowzięcia NMP.

RYСУNEK 13 PLAKAT PROMUJĄCY WYDARZENIE DNI BODZANOWA

ŹRÓDŁO: STRONA URZĘDU GMINY BODZANÓW. DOSTĘP: 28.07.2017

- Turniej Miast i Gmin. Impreza o charakterze sportowym, organizowana w czasie Dni Bodzanowa. Turniej stanowi zawody dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych (m.in. biegi przełajowe, rywalizacja zespołowa, piłka nożna.). w 2017 roku odbywa się Bieg Bodzanowski oraz Bieg Krasnali dla dzieci w wieku 4-6 lat.

RYСУNEK 14 IMPREZY SPORTOWE ORGANIZOWANE W TRAKCIE DNI BODZANOWA

ŹRÓDŁO: [HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/458837254301559/PHOTOS/PCB.741408456044436/741408376044444/?TYPE=3&THEATER](https://www.facebook.com/458837254301559/PHOTOS/PCB.741408456044436/741408376044444/?TYPE=3&THEATER), DOSTĘP: 28.07.2017

Sport

Tak jak w przypadku infrastruktury kultury, w kontekście sportu i kultury fizycznej najistotniejszą instytucją jest Gminne Centrum Kultury i Sportu w Bodzanowie. Instytucja ta jest organizatorem stałych zajęć sportowych, podczas których mieszkańcy gminy rozwijać mogą swe umiejętności oraz podejmować aktywność fizyczną. Zajęciami sportowymi, organizowanymi przez GCKiS są:

- Unihokej (wtorki oraz czwartki w godzinach 11:00-13:00);
- Cheerleaderki (piątki od 17:00 do 18:00);
- Zumba (piątek od 18:00 do 19:00);
- Tenis stołowy (codziennie od 15:30 do 18:00).

Oprócz powyższego, mieszkańcom gminy w godzinach otwarcia Gminnego Centrum udostępniane są siłownia oraz sala do ćwiczeń i sztuk walki.

Poza realizacją zadań związanych z aktywnością fizyczną w szkołach, na terenie Gminy Bodzanów zrzeszone są kluby sportowe, pełniące istotną rolę w podnoszeniu aktywności społecznej mieszkańców. Głównym ich celem jest propagowanie wśród dzieci i młodzieży szkolnej aktywności ruchowej dla zachowania zdrowia fizycznego i psychicznego oraz ukształtowania nawyku uprawiania sportu i rekreacji, jak również aktywizacja mieszkańców gminy. Na terenie gminy w roku 2016 znajdowały się następujące kluby sportowe:

- Huragan Bodzanów;
- LKS „Relax” Nowe Miszewo;
- Ludowy Klub Sportowy „Wisła”.

Na przestrzeni lat 2010-2016 zauważono obniżanie się wskaźników w kontekście zasobów infrastruktury sportowej. Spadek ten dotyczył zarówno liczby klubów sportowych jak i organizowanych sekcji sportowych. w 2010 roku na terenie gminy funkcjonowało 5 klubów sportowych, których liczba spadła do 2 w roku 2016, odnotowując tym samym sześćdziesięcioprocentowy spadek na przestrzeni lat. Czterdziestosedmioprocentowy spadek nastąpił w liczbie sekcji sportowych- na początku analizowanego okresu dla mieszkańców gminy dostępnych było 196 sekcji, w 2016 roku zaś o 92 sekcje mniej. Spadek na przestrzeni lat odnotowano również

w liczbie instruktorów prowadzących zajęcia sportowe oraz innych osób prowadzących tego rodzaju zajęcia- w 2016 roku liczba ta równa była zero. Warto jednakże zauważyć wzrost odnotowany w liczbie członków klubów i ćwiczących osób- choć w obu przypadkach wartości te są niższe, niż w roku 2010, wzrost nastąpił względem lat poprzednich. w przypadku liczby członków klubów nastąpił wzrost o 60 osób w roku 2016 względem roku 2014, pomimo rocznego spadku w liczbie samych klubów. Wzrost w liczbie ćwiczących osób nastąpił zaś wyłącznie w liczbie ćwiczących mężczyzn- w roku 2016 było ich 143, tj. ponad dwukrotnie więcej niż w roku 2014, oraz o 13 osób więcej niż w pierwszym roku objętym analizą. Liczba ćwiczących na terenie gminy kobiet znacząco obniżała się zaś każdego roku, w 2016 roku odnotowując spadek o 73% względem roku 2010. Świadczy to o niedostatku oferty sportowej dostosowanej do potrzeb oraz zainteresowań kobiet, jak również o potrzebie modernizacji istniejących zasobów infrastruktury sportowej w celu odpowiedzenia na potrzeby mieszkańców gminy i zapewnienia możliwości podejmowania aktywności sportowej.

TABELA 26 INFRASTRUKTURA SPORTOWA W LATACH 2010-2016

	2010	2012	2014	2016
Liczba klubów sportowych	5	4	3	2
Liczba członków klubów	221	208	125	185
Liczba osób ćwiczących	211	154	125	165
➤ w tym mężczyźni	130	121	71	143
➤ w tym kobiety	81	33	54	22
Sekcje sportowe	196	104	125	104
Trenerzy	0	1	1	3
Instruktorzy sportowi	1	4	3	1
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	7	5	1	0

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Wnioski:

1. Na terenie gminy działa Gminne Centrum Kultury i Sportu, odpowiadające na potrzeby mieszkańców w kontekście kultury, aktywności fizycznej oraz rekreacji.
2. Rokroczny wzrost liczby organizowanych wydarzeń.
3. Największa liczba uczestników imprez przypada na organizowane koncerty.
4. Zmniejszające się zasoby Gminnej Biblioteki Publicznej oraz malejąca liczba użytkowników biblioteki.

5. Największa oraz najniższa liczba organizowanych imprez przypada na okres wakacyjny- na przestrzeni dwóch lat w czerwcu odbyło się 19 imprez, w lipcu zaś 1.
6. Spadek funkcjonujących klubów sportowych oraz sekcji sportowych, jak również w liczbie instruktorów prowadzących zajęcia sportowe oraz innych osób prowadzących tego rodzaju zajęcia.
7. Wzrost w liczbie mężczyzn podejmujących aktywność fizyczną przy bardzo niskiej, stale malejącej liczbie ćwiczących kobiet.
8. Oferta sportowa niedostatecznie dostosowana do potrzeb oraz zainteresowań kobiet, potrzeba modernizacji istniejących zasobów infrastruktury sportowej.

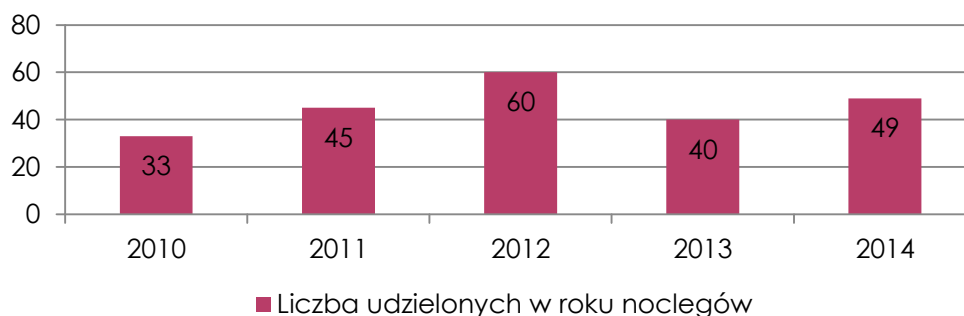
4.4.4 TURYSTYKA

Infrastruktura turystyczna na terenie Gminy Bodzanów nie jest rozwinięta, choć gmina posiada znaczny potencjał rozwoju ruchu turystycznego. Wskazują na to m.in. lokalizacja w pobliżu większych ośrodków miejskich, walory krajobrazowe i przyrodnicze- występowanie rezerwatów, obszaru chronionego krajobrazu, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, obszarów Natura 2000, oraz pomników przyrody, szlaki turystyczne, możliwość uprawiania sportów wodnych, zachowane dziedzictwo kulturowe, obiekty zabytkowe, stanowiska archeologiczne. Szczególny potencjał rozwoju bazy turystyczno-rekreacyjnej stanowić może zagospodarowanie zespołów podworskich zlokalizowanych na terenie gminy.

Baza noclegowa na terenie gminy nie jest rozwinięta. Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują na istnienie tylko jednego całorocznego turystycznego obiektu noclegowego, oferującego 20 miejsc na miesiąc. Liczba dostępnych miejsc pozostała niezmienna od roku 2010, kiedy liczba ta była dwukrotnie mniejsza, wynosząc 10. Liczba udzielonych w ciągu roku noclegów ulegała wahaniom. Agregacja danych GUS pozwala na analizę sytuacji jedynie do roku 2014. Najwyższa liczba udzielonych turystom noclegów na terenie gminy przypadła na rok 2012, kiedy 60 osób skorzystało z bazy noclegowej. Druga najwyższa wartość odnotowana została w ostatnim analizowanym roku (49 noclegów), największy spadek wartości przypadł zaś na 2013 rok, kiedy na terenie gminy nocowało o 20 osób mniej względem roku poprzedniego. Dane zaprezentowane zostały na wykresie poniżej.

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

WYKRES 31 LICZBA UDZIELONYCH NOCLEGÓW NA TERENIE GMINY BODZANÓW W CIĄGU ROKU KALENDARZOWEGO

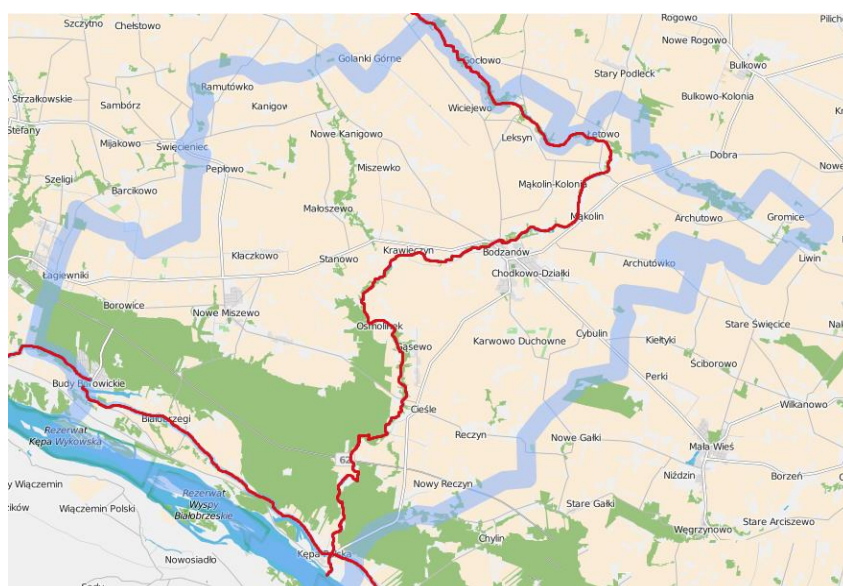

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS

Jak wynika z danych statystycznych, obiekt noclegowy na terenie Gminy Bodzanów posiada zaplecze sportowo-rekreacyjne, w tym boisko do siatkówki bądź koszykówki, oraz boisko do piłki nożnej, jak również zaplecze konferencyjne, tj. jedną salę konferencyjną z dostępnymi 40 miejscami, w obiekcie tym jest również nagłośnienie, dostęp do komputera oraz Internetu bezprzewodowego (Wi-Fi).

Przez teren Gminy Bodzanów przebiegają dwa piesze szlaki turystyczne, przedstawione na poniższej mapie [rysunek 15]. Niebieski kolor wyznacza granice gminy, czerwonym zaś zaznaczono szlaki przebiegające przez jej teren²⁸.

RYСУNEK 15 SZLAKI TURYSTYCZNE NA TERENIE GMINY BODZANÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE [HTTP://WWW.TURYSTYKAWGMINIE.PL/BODZANOW](http://www.turystykawgminie.pl/bodzanow)

²⁸ <http://www.turystykawgminie.pl/bodzanow>, dostęp: 3.08.2017

Turystyka w regionie promowana jest przez projekt sfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego. Projekt „Szlakiem Mazowieckich Skarbów” („SMS”) to efekt współpracy pomiędzy trzema sąsiadującymi ze sobą lokalnymi grupami działania z regionu płockiego i sierpeckiego: Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Razem dla Rozwoju” z Wyszogrodu, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo” z siedzibą w Mochowie oraz Lokalną Grupą Działania Stowarzyszeniem Rozwoju Ziemi Płockiej z Bielska²⁹. Portal Internetowy projektu, Szlakiem Mazowieckich Skarbów, wyróżnia następujące obiekty o szczególnych walorach i potencjale turystycznym na terenie Gminy Bodzanów³⁰:

❖ Białobrzegi - Dąb szypułkowy „Chrobry”

Dąb szypułkowy „Chrobry” liczy około 400 lat i związany jest z historią gminy- nazwa drzewa związana jest z wydarzeniem jakim był odpoczynek pod dębem Bolesława Chrobrego i Ottona III podczas polowania. Pod drzewem zwyczajowo odbywały się spotkania starszyny, śluby, przysięgi oraz narady. z dębem „Chrobry” związana jest również lokalna legenda.

❖ Bodzanów - Kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny

Kościół jest ulokowany przy rynku, na brzegu skarpy. Budynek jest murowany z cegły w wątku gotyckim i wedyjskim, z użyciem kamieni polnych, kół młyńskich i kul kamiennych, otynkowany, salowy, zamknięty trójbocznie bez wydzielonego prezbiterium. Wyposażenie kościoła jest barokowe, manierystyczne. Cmentarz przykościelny użytkowany był do 1796 roku. w obrębie otoczonego murem cmentarza znajdują się współczesne pomniki, dwie kamienne kropielnice z XVI w., krzyż misyjny.

²⁹ Źródło: http://cdr112.e-kei.pl/leader/images/2015/woj_mazowieckie.pdf, dostęp: 11.08.2017

³⁰ Wszystkie informacje dotyczące atrakcji turystycznych oraz fotografie pochodzą ze strony internetowej projektu Szlakiem Mazowieckich Skarbów: <http://mazowieckieskarby.pl>, dostęp: 11.08.2017

❖ Borowice – dwór z XX w.

Dwór zbudowany został w 1918 roku dla rodziny Turskich. Po II Wojnie Światowej we dworku mieściła się szkoła podstawowa. Dwór wykazuje cechy późnego klasycyzmu i neorenesansu- zbudowany na planie wydłużonego prostokąta, murowany z cegły na kamiennej podmurówce, parterowy. Bryła wyróżnia się trzema ryzalitami, dwoma skrajnymi nieznacznie wyższymi oraz środkowym piętrowym przykrytym trójkątną ścianą szczytową i dwuspadowym dachem. Ryzalit środkowy poprzedzony jest dwukondygnacyjnym portykiem o porządku tokańskim spiętym po bokach dwoma filarami. Całość przykryta dachem dwuspadowym z wysuniętymi okapami. Założony w połowie XIX wieku park krajobrazowy z zachowanym starodrzewem przechodzi w las.

❖ Felicjanów - Klasztor Mariawicki i Dwór

Dwór wybudowany w połowie XIX wieku, a przebudowany w 1910 r., reprezentuje styl eklektyczny. Od 1935 roku stanowi siedzibę władz Kościoła Katolickiego Mariawitów.

❖ Kępa Polska - Kościół filialny p.w. Św. Klemensa

Kościół murowany wybudowany w 1785 roku, stanowiący serce miejscowości. Wybudowany z cegły, otynkowany, zwrócony frontem ku południowemu zachodowi na planie prostokąta, z prezbiterium wydzielonym we wnętrzu, zakrystią i skarbczykiem, ponad którym znajdują się otwarte łże. Nad wejściem w profilowanym obramieniu znalazła się tablica pamiątkowa. Wyposażenie kościoła jest neobarokowe, zaś nagrobki Nakwaskich klasycystyczne. Obok kościoła stoją drewniana dzwonnica wystawiona w roku 1897, o konstrukcji szkieletowej, czworoboczna, kryta dachem namiotowym oraz drewniana kaplica.

❖ Łętowo - Kościół parafialny pw. Jana Chrzciciela

Kościół drewniany z 1764 roku, w późniejszych latach przebudowany przez dodanie kamiennej podmurówki i dzwonnicy.

Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela jest orientowany, drewniany, konstrukcji zrębowej, oszalowany, złożony z prostokątnej nawy i prosto zamkniętego prezbiterium.

Kaplice są prostokątne, od zachodu znajduje

się wieża na rzucie kwadratu. Dachy dwuspadowe, kryte blachą, na wieży hełm namiotowy z kulą i krzyżem, nad prezbiterium ośmioboczna wieżyczka z cebulastym hełmem krytym blachą. Wyposażenie kościoła jest barokowe i późniejsze.

❖ Pepłowo - dwór

Dworek w Pepłowie zbudowany został w XIX wieku w charakterze willi szwajcarskiej. Jest on murowany z cegły, otynkowany, na podmurówce z granitu, z narożami boniowanymi, parterowy, na planie kwadratu, siedmioosiowy. Od frontu znajduje się ryzalit poprzedzony gankiem o czterech kolumnach i tarasem na piętrze, osłonięty dachem, dach czterospadowy.

❖ Pepłowo - Kościół Mariawicki

Kościół jest budowlą reprezentującą styl neoklasycyzmu.

Obiekt murowany z cegły pełnej ceramicznej, nieotynkowany. Założony na rzucie prostokąta z kaplicami przylegającymi od wschodu i zachodu do prezbiterium. Na osi fasady znajduje się wieża z dzwonnica zwieńczona hełmem pokrytym blachą ocynkowaną. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte są półkoliście, w kaplicach zamknięte łukiem odcinkowym. Dekoracja elewacji

sprowadza się do opilastrowania naroży budynku, gzymsu oraz fryzu kroksztynowego oraz umieszczenia na elewacji frontowej wieży dwóch okręgów.

❖ Gąsewo – młyn

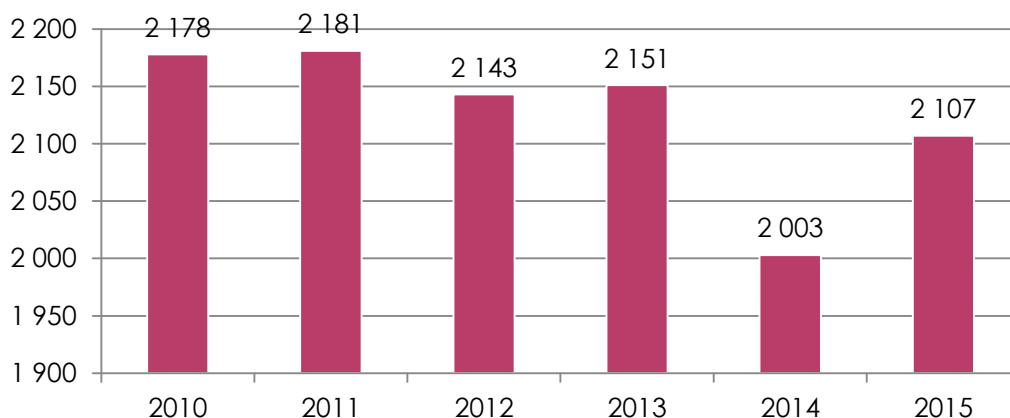
Na początku XXI w. w miejsce drewnianego młyna z XV wieku wybudowano murowany, zainstalowano nowoczesną turbinę i mielniki oraz wybudowano zaporę piętrzącą wodę. Po drugiej wojnie światowej młyn niszczał i dopiero po zmianie właściciela został odbudowany przy współpracy pracowni konserwacji zabytków. w lipcu 1999 r. z inicjatywy Stowarzyszenia "Twoja Gmina" otwarto tu Galerię "We Młynie", prezentującą dzieła sztuki i rodzimą twórczość ludową.

4.4.5 OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Bodzanów realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS). Zadania placówki regulowane są przez Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2004 nr 64 poz. 593). Celem GOPS-u jest świadczenie pomocy społecznej osobom i rodzinom, które nie są w stanie samodzielnie pokonać trudnej sytuacji życiowej. Jednym z kluczowych zadań GOPS-u jest praca społeczna, która polega na usamodzielnianiu jednostek wykluczonych społecznie. Jest to szereg działań, których realizacja przyczynia się do likwidowania problemów mieszkańców oraz stwarzania możliwości do ich rozwoju i samorealizacji. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera osoby i rodziny również za pomocą wypłacania świadczeń społecznych. w 2015 roku kwota przyznana rodzinom korzystającym z pomocy społecznej wynosiła łącznie 2 107 tys. zł. Od 2010 roku wypłacana kwota zmniejszyła się o 71 tys. zł, tj. 3,25%.

WYKRES 32 KWOTY PRYZYKNANE RODZINOM KORZYSTAJĄCYM Z POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE BODZANÓW W LATACH 2010-2015 (TYS. ZŁ)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

GOPS dodatkowo pełni funkcję integrującą lokalną społeczność. Wokół działalności ośrodka wdrażane są programy integrujące lokalną społeczność oraz prospołeczne inicjatywy mieszkańców. Do zadań placówki należy również diagnoza przyczyn powstawania negatywnych zjawisk społecznych oraz systematyczna rozbudowa i przystosowywanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców. GOPS zarządzany jest przez dyrektora, którego na stanowisko powołuje Wójt Gminy Bodzanów. Dyrektor organizuje pracę ośrodka, ustala obowiązki pracowników, nadzoruje wykonywaną przez nich pracę. Reprezentuje również GOPS w kontaktach na zewnątrz oraz ponosi pełną odpowiedzialność za sposób funkcjonowania placówki.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzanowie prowadzi programy skierowane do dzieci i młodzieży szkolnej. w ramach pomocy społecznej realizowane są działania w zakresie: wypłacania socjalnych stypendiów szkolnych, dożywiania oraz wdrażania programu „Wyprawka Szkolna”. w roku szkolnym 2015/2016 łączna kwota środków przeznaczonych na stypendia wynosiła 174 529,61 zł. w analizowanym okresie GOPS przeznaczył łączną kwotę 155 691 zł na politykę dożywiania 196 uczniów. w ramach programu „Wyprawka Szkolna”, placówka przeznaczyła 8 419,41 zł na zakup podręczników. Beneficjentami wsparcia zostało 35 uczniów.

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzanowie w zakresie pomocy społecznej wspomagana jest aktywnością organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowaniem dwóch instytucji: Domu Pomocy Społecznej "Nad Jarem" w Nowym

Miszewie oraz Dziennego Domu Pobytu „Senior – WIGOR” w Stanowie. Przy GOPS-ie funkcjonuje również Centrum Wolontariatu, które prowadzi aktywną działalność na rzecz lokalnej społeczności.

Dom „Nad Jarem” pełni rolę koedukacyjnej placówki, zamieszkiwanej przez osoby dorosłe, niepełnosprawne intelektualnie oraz chore psychicznie. W skład ośrodka wchodzi 4 budynki otoczone parkiem ze stawami i terenami rekreacyjnymi. W placówce zatrudnieni są wykwalifikowani specjaliści: terapeuci, pedagodzy, rehabilitanci, pracownicy socjalni oraz personel opiekuńczo-medyczny. Ośrodek wyposażony jest w kuchnię, pralnię, ogród oraz gospodarstwo rolne. Mieszkańcy placówki mają możliwość skorzystania ze: świetlicy, sal telewizyjnych; pracowni terapeutycznych; gabinetów rehabilitacyjnych; siłowni; kaplicy; gabinetów fryzjersko – kosmetycznych; dwóch kawiarenek oraz pokoi gościnnych dla rodzin odwiedzających.

Kadra opiekuńcza w Domu „Nad Jarem” prowadzi zajęcia w zakresie fizykoterapii, kinezyterapii, hydroterapii, laseroterapii, masażu leczniczego, treningu zmysłów, muzykoterapii, hipoterapii, siłowni.

Przy Domu Pomocy Społecznej „Nad Jarem” funkcjonuje Stowarzyszenie Rozwoju Polskiej Wsi „Razem Lepiej”, których statutowym założeniem jest wspieranie działalności ośrodka.

Gmina Bodzanów efektywnie realizuje również politykę senioralną. Dzienny Dom Pobytu „Senior – WIGOR” w Stanowie został oddany do użytku w styczniu 2016 roku. Gmina Budzynów zaadaptowała budynek komunalny w miejscowości Stanowo w ramach realizacji Rządowego Programu Wieloletniego „Senior – WIGOR” na lata 2015 – 2020. Kwota dofinansowania projektu utworzenia domu pobytu seniora wynosiła 252 800,00 zł. Celem powyższej inwestycji było podniesienie jakości życia nieaktywnych zawodowo osób starszych³¹. Na pełne wyposażenie domu pobytu seniora władze gmin przeznaczyły łącznie 393 883,53 zł. Koszt robót budowlanych wyniósł łącznie 312 834,75 zł, natomiast wydatki na zakup mebli, wyposażenia i funkcjonowania ośrodka 81 048,78 zł. W skład placówki wchodzi:

- ❖ 1 pomieszczenie ogólnodostępne pełniące funkcję jadalni i sali spotkań,

³¹ <http://bodzanowpl.nazwa.pl/2015/10/Inwestycje/senior%20wigor.pdf>

- ❖ aneks kuchenny,
- ❖ 1 pomieszczenie klubowe wyposażone w biblioteczkę, prasę, sprzęt RTV oraz Internet,
- ❖ plac z ogrodem,
- ❖ gabinet pielęgniarstwa,
- ❖ 1 salka do utrzymania aktywności fizycznej,
- ❖ 1 pokój do wypoczynku,
- ❖ 1 pomieszczenie przeznaczone do prowadzenia terapii indywidualnych,
- ❖ osobne łazienki dla kobiet i mężczyzn,
- ❖ izba pełniąca funkcję szatni dla personelu,
- ❖ miejsce na sanitaria.

Gmina w planach ma rozszerzenie działalności na rzecz poprawy sytuacji i aktywizacji seniorów oraz podejmowanie nowych działań przyczyniających się do realizacji tego celu.

W roku szkolnym 2015/2016 placówki edukacyjne aktywnie włączyły się w działania prospołeczne. Poniżej zostały zaprezentowane akcje charytatywne, w których uczestniczyli pracownicy i uczniowie placówek oświaty z terenu gminy Bodzanów:

- ❖ „Góra Grosza”,
- ❖ „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”,
- ❖ „Nakrętka na wagę zdrowia” – „Fundacja PortalFm – Pomagamy dzieciom”,
- ❖ „Pomóżmy dzieciom w Nepalu wrócić do szkoły”,
- ❖ „Pomóżmy zwierzątkom przetrwać zimę” – inicjatywa Samorządu Szkolnego Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Miszewie,
- ❖ „Teatralne Mikołajki”,
- ❖ zbiórka książek i zabawek dla dzieci przebywających w plockich szpitalach,
- ❖ "Podziel się posiłkiem”,
- ❖ "Świąteczna zbiórka żywności”.

W ramach infrastruktury ochrony zdrowia na obszarze gminy Bodzanów zlokalizowane są trzy ośrodki zdrowia oferujące ambulatoryjne usługi medyczne. Usytuowane są w miejscowościach: Miszewo Murowane, Chodkowo Działki oraz Bodzanów³².

Miszewo Murowane - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, ul. Południowa 11b

Strukturę Zakładu Opieki Zdrowotnej tworzą poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, poradnia pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, zespół długoterminowej opieki domowej, hospicjum domowe, poradnia endokrynologiczna, gabinet diagnostyczno-zabiegowy oraz punkt szczepień.

Chodkowo Działki - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ALFA - MED" S.c., ul. Miodowa 17

Ośrodek specjalizuje się w medycynie rodzinnej oraz pediatrii. Świadczy usługi w zakresie: badań laboratoryjnych, szczepień, EKG spoczynkowego, USG oraz poboru próbek, na jego strukturę składają się gabinet lekarza POZ, gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej, pracownia diagnostyki laboratoryjnej, gabinet medycyny szkolnej, gabinet zabiegowy oraz punkt szczepień.

Bodzanów - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ZDROWIE-BJT Spółka z o.o. Filia nr 1, ul. Bankowa 14

Na Zakład składa się gabinet lekarza POZ, gabinet lekarza rodzinnego, gabinet pediatryczny, pracownia diagnostyki laboratoryjnej, gabinet pielęgniarki środowiskowej rodzinnej, gabinet zabiegowy, oraz punkt szczepień.

Na terenie gminy Bodzanów funkcjonują ponadto 2 apteki oraz 1 punkt apteczny:

- ❖ Apteka Avena4 – apteka ogólnodostępna w miejscowości Chodkowo,
- ❖ Apteka ogólnodostępna w miejscowości Bodzanów,
- ❖ Jerzy Bujnowski – punkt apteczny w miejscowości Nowe Miszewo.

W 2016 roku na 1 aptekę w gminie przypadało 4 132 mieszkańców. Liczba osób przypadających na 1 aptekę była w gminie Bodzanów była większa, niż w województwie

³² Dane pochodzą z Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą, <http://rpwdl.csioz.gov.pl/Registry/DownloadRegistries>, dostęp: 22.08.2017

mazowieckim oraz mniejsza, niż w powiecie plockim. Dostępność do punktów aptecznych jest w gminie wystarczająca. Punkty zlokalizowane są wokół dwóch głównych „ośrodków” gminy, w wyniku czego mieszkańcy posiadają relatywnie łatwy dostęp do leków.

TABELA 27 LUDNOŚĆ PRZYPADAJĄCA NA 1 APTEKĘ W LATACH 2010-2016 (OS./1 APTEKĘ)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Woj. mazowieckie	3 547	3 536	3 345	3 226	3 140	3 078	3 018
Powiat plocki	5 508	5 811	6 161	5 552	5 557	5 047	5 851
Gmina Bodzanów	4 215	4 213	4 212	4 208	4 181	4 160	4 132

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

4.4.6 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Główną instytucją dbającą o bezpieczeństwo społeczności całego rejonu jest Policja- za bezpieczeństwo publiczne w regionie Gminy Bodzanów odpowiada Komenda Miejska Policji w Płocku. w obrębie powiatu plockiego funkcjonuje 11 jednostek pomocniczych Komendy Policji, tj. 2 Komisariaty Policji- w Płocku i Gąbinie, oraz 9 Posterunków Policji- w Bodzanowie przy ulicy Głowackiego 13, oraz w Drobinie, Bielsku, Starej Białej, Wyszogrodzie, Brudzeniu Dużym, Łącku, Nowym Duninowie i Radzanowie. Posterunki Policji stworzone są w celu realizowania zadań na terenach gmin miejsko-wiejskich i wiejskich, gdzie nie funkcjonują siedziby komisariatów. Dzięki ich funkcjonowaniu mieszkańcy mają możliwość sygnalizowania oraz zgłaszania o zdarzeniach i sytuacjach, które mogą zagrażać bezpieczeństwu ludzi i mienia. Posterunki zapewniają także szybszą reakcję policji. Warto zaznaczyć, że to społeczność lokalna i przedstawiciele samorządu lokalnego wpływają na tworzenie posterunków policji, poprzez zgłaszanie potrzeb ich utworzenia pod warunkami interesu społecznego, znacznego stopnia zagrożenia przestępczością oraz odległością od siedziby komisariatu. Komisariat natomiast to wyższa jednostka, która zajmuje się realizowaniem zadań służby prewencyjnej Policji oraz współdziała z samorządem terytorialnym.

Na bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Bodzanów wpływają również jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, mające swą siedzibę w Bodzanowie, Białobrzegach, Gromicach, Kanigowie, Kępie Polskiej, Mąkolinie, Niesłuchowie, Reczynie i Wiciejewie.

4.5 MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE GMINY³³

Zdolności inwestycyjne gminy uwarunkowane są poprzez strukturę dochodów i wydatków budżetu. Opracowano budżet na 2017 rok, który zakładał dochody w wysokości 33 545 030,35 zł (z czego 9%, tj. 3 097 864,00 zł, stanowiły dochody majątkowe), przy wydatkach wynoszących 38 367 500,94 zł, co stanowi o wyniku budżetu równym -4 822 470,59 zł.

Szczegółowy plan dochodów budżetowych na 2017 rok zakładał następujące źródła dochodów:

TABELA 28 ZAKŁADANE ŹRÓDŁA DOCHODÓW W GMINIE NA ROK 2017 (KWOTY W ZŁ)

Dochody bieżące					Dochody majątkowe	
Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	Podatki i opłaty	Z subwencji ogólnej	Z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	Ze sprzedaży majątku	Z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje
4 464 239	10 000	4 859 301	10 440 140	9 767 986,35	10 000	3 087 864

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE BIULETYNU INFORMACJI PUBLICZNEJ URZĘDU GMINY

W roku 2016 (stan na dzień 31.12.2016) dochody wykonano w kwocie równej 31 224 332,88 zł (101,08% planu wynoszącego 30 890 340,00 zł), wydatki zaś w kwocie 31 066 507,03 zł (93,73% planu kształtującego się na poziomie 33 144 634,00 zł).

Jak wynika z danych, w 2016 roku największe źródło dochodu stanowiły różne rozliczenia (33% sumy dochodów) oraz pomoc społeczna (27%). Efektywność poszczególnych źródeł dochodów przedstawia się następująco:

❖ Dochody bieżące:

- Rolnictwo i łowiectwo: 588 402,43 zł
- Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę: 581 112,85 zł

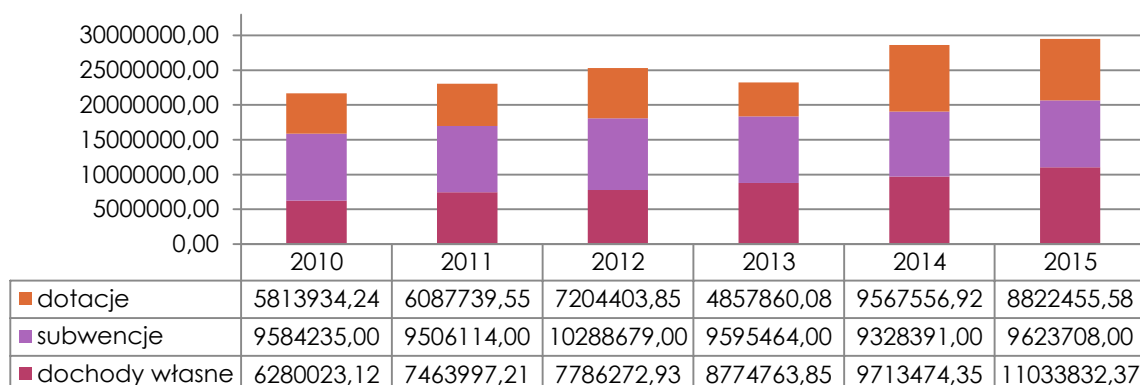
³³ Źródłem informacji dotyczących budżetu gminy jest Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Gminy Bodzanów: <http://bodzanow.bipgmina.pl/wiadomosci/56/lista/1>, dostęp: 16.08.2017

- Handel: 1 165,07 zł
- Gospodarka mieszkaniowa: 70 630,66 zł
- Administracja publiczna: 126 317,88 zł
- Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa: 8 521,58 zł
- Obrona narodowa: 382,53 zł
- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa: 13 054,00 zł
- Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem: 8 320 190,69 zł
- Różne rozliczenia: 10 204 179,81 zł
- Oświata i wychowanie: 1 475 232,85 zł
- Pomoc społeczna: 8 370 968,66 zł
- Edukacyjna opieka wychowawcza: 74 714,18 zł
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska: 1 028 790,71 zł
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego: 9 624,99 zł
- Kultura fizyczna: 5 690,34 zł
- ❖ Dochody majątkowe:
 - Rolnictwo i łowiectwo: 38 680,00 zł
 - Przetwórstwo przemysłowe: 1 945,30 zł
 - Gospodarka mieszkaniowa: 86, 865,40 zł
 - Administracja publiczna: 8 537,06 zł
 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa: 40 752,00 zł
 - Oświata i wychowanie: 158 573,89 zł
 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska: 10 000 zł.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego dla okresu przed rokiem 2016 wskazują, iż na przestrzeni lat objętych analizą (2010-2015) wielkość dochodów w Gminie Bodzanów rokrocznie wzrastała, przy czym wyjątek stanowił rok 2013 kiedy odnotowano wartość niższą, niż w roku poprzedzającym. w roku 2016 dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje cechowały się względnie wyrównanym udziałem, przy czym największy udział w dochodzie ogółem miały dochody własne (37%), następnie subwencja ogólna (32%) oraz dotacje (31%). Na poniższym rysunku przedstawiony został szczegółowy

podział dochodów w gminie.

WYKRES 33 DOCHODY BUDŻETU GMINY BODZANÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

W roku 2016 najwyższe wydatki ponoszone były w związku z realizacją zadań oświaty i wychowania (36% sumy wydatków) oraz pomocy społecznej (30%). Wydatki gminy wg kategorii przedstawione zostały poniżej.

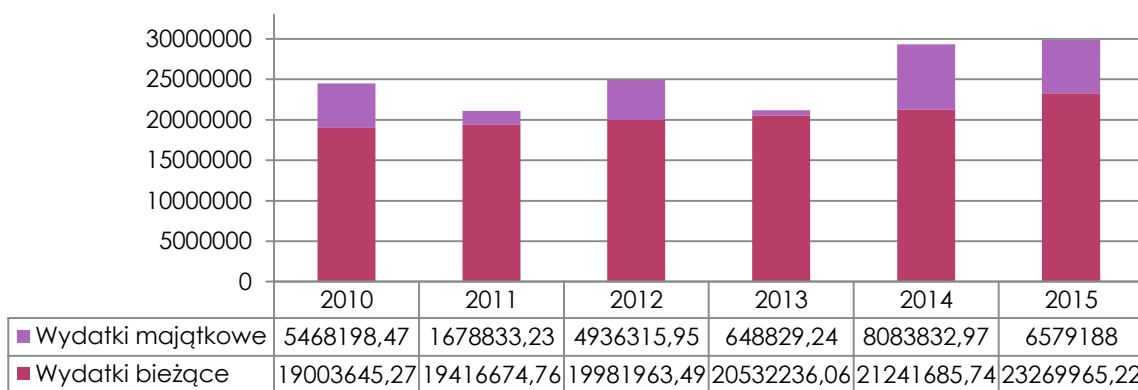
❖ Wydatki

- Rolnictwo i łowiectwo: 1 039 896,14 zł
- Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę: 546 668,82 zł
- Handel: 24 989,03 zł
- Transport i łączność: 1 681 846,23 zł
- Gospodarka mieszkaniowa: 116 049,78 zł
- Administracja publiczna: 3 575 940,63
- Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa: 218 239,06 zł
- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa: 218 239,06 zł
- Obsługa ruchu publicznego: 119 020,50 zł
- Różne rozliczenia: 17 903,00 zł
- Oświata i wychowanie: 11 299 310,80 zł
- Ochrona zdrowia: 97 015,61 zł
- Pomoc społeczna: 9 231 819,99 zł
- Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej: 5 000 zł
- Edukacyjna opieka wychowawcza: 197 520,09 zł

- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska: 2 199 621,61 zł
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego: 569 638,81 zł
- Kultura fizyczna: 84 661,79 zł.

W 2016 roku zdecydowanie większą część wydatków stanowiły wydatki bieżące (93%, przy 7% wydatków majątkowych). Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych, podobna sytuacja odnotowywana była na przestrzeni analizowanych lat. Najmniejszy udział wydatków majątkowych w sumie wydatków gminy przypadł na rok 2013 (3%), największy zaś na rok 2014 (27%). Łączna kwota wydatków do roku 2012 ulegała wahaniom, stale wzrastając od roku 2013.

WYKRES 34 WYDATKI BUDŻETU GMINY BODZANÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH BDL/GUS.

Portal samorządowy wspolnota.org opublikował ranking dochodów JST w 2016 roku³⁴, publikując dochody przypadające na jednego mieszkańca poszczególnych jednostek terytorialnych. Pod względem miejsc zajmowanych w rankingu, większość gmin wiejskich powiatu płockiego osiągnęła względnie niskie rezultaty- wyjątek stanowi sąsiadująca z Gminą Bodzanów Gmina Słupno, znajdująca się w czołówce wszystkich wiejskich gmin w kraju. w 2016 roku dochód w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosił w omawianej gminie 2678,02 zł, plasując Gminę Bodzanów na 758 miejscu pośród gmin wiejskich w kraju, a na 5 w powiecie. Jest to znacząca poprawa względem roku poprzedniego, kiedy gmina zajmowała miejsce 830, a zarazem najlepszy wynik osiągnięty na przestrzeni objętych analizą lat. Pomimo wysokiego miejsca w rankingu na tle gmin wiejskich powiatu płockiego, dochód per capita w Gminie Bodzanów jest

³⁴ Źródło: http://www.wspolnota.org.pl/fileadmin/user_upload/Ranking/Ranking_-_Zamoznosc_samorzadow_2016_r_OK.pdf, dostęp: 17.08.2017

o 43,02 zł wyższy od najniższego odnotowanego w 2016 roku dochodu (Gmina Słubice), a o 2165,68 zł niższy od najwyższej kwoty.

TABELA 29 POZYCJA GMIN WIEJSKICH POWIATU PŁOCKIEGO W RANKINGU DOCHODÓW JST W 2016 ROKU

Gmina	Dochód per capita (zł)	Miejsce w rankin gu 2011	Miejsce w rankin gu 2012	Miejsce w rankin gu 2013	Miejsce w rankin gu 2014	Miejsce w rankin gu 2014	Miejsce w rankin gu 2016
Słupno	4843,7	24	29	29	28	23	28
Stara Biała	3403,42	114	167	177	191	122	134
Łąck	2801,85	165	291	335	348	346	501
Nowy Duninów	2711,88	648	969	1137	1082	606	674
Bodzanów	2678,02	898	985	1188	1136	830	758
Staroźreby	2672,06	532	271	554	751	751	769
Bulkowo	2661,2	682	431	658	909	961	789
Bielsk	2654,62	989	768	861	984	938	802
Radzanowo	2651,86	1361	1351	1229	1365	1021	805
Mała Wieś	2651,03	590	998	986	1064	1116	808
Brudzeń Duży	2635	1039	1241	1205	1387	1162	844
Słubice	2628,62	540	690	619	718	763	857

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE RANKINGU DOCHODÓW JST W 2016 ROKU

Wnioski:

1. Na przestrzeni lat 2010-2016 wielkość dochodów w Gminie Bodzanów wzrastała, w 2016 roku największe źródło dochodu stanowiły różne rozliczenia (33% sumy dochodów) oraz pomoc społeczna (27%).
2. Kwota wydatków do roku 2016 ulegała wahaniom, stale wzrastając od roku 2013. w roku 2016 najwyższe wydatki ponoszone były w związku z realizacją zadań oświaty i wychowania (36% sumy wydatków) oraz pomocy społecznej (30%).
3. Zadłużenie gminy w 2016 roku wyniosło 4 858 262,41 zł, prognozowany jest wzrost zadłużenia do roku 2020.
4. Dochody gminy na jednego mieszkańca w roku 2016 wynosiły 2678,02 zł, stawiając Gminę Bodzanów na 758 miejscu w rankingu zamożności gmin wiejskich w kraju.

4.6 JAKOŚĆ RZĄDZENIA I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Zdolność Gminy do skutecznego rządzenia stanowi wyzwanie dla samorządów lokalnych. Na poziomie lokalnym to jakość oraz zaangażowanie kapitału społecznego są przejawem odpowiedniego rządzenia. Kapitał społeczny oceniany jest najczęściej w kategoriach aktywności obywatelskiej (frekwencji w wyborach i udziału organizacji społecznych), liczby aktywnych organizacji pozarządowych, zaangażowania mieszkańców w życie społeczno-kulturalne oraz poziomu występowania patologii społecznych.

Czynny udział społeczeństwa Gminy Bodzanów koncentruje się głównie wokół działalności stowarzyszeń, fundacji, kół oraz innych związków. Ich celem jest przede wszystkim ochrona dorobku kultury, dbanie o rozwój gminy oraz organizacja życia społecznego. Poza omówionymi wcześniej instytucjami kultury, tj. Gminnym Centrum Sportu i Kultury oraz Gminną Biblioteką Publiczną wraz z filią w Miszewie Murowanym [podrozdział „Infrastruktura kultury i sportu”], na terenie Gminy Bodzanów funkcjonują również inne stowarzyszenia i związki międzygminne, których lista przedstawiona została poniżej³⁵:

- ❖ Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Nowym Kanigowie; 09-470 Bodzanów
- ❖ Huragan Bodzanów; ul. Wyszogrodzka 23, 09-470 Bodzanów
- ❖ LKS „Relax” Nowe Miszewo; ul. Szkolna 2, 09-470 Bodzanów
- ❖ Ludowy Klub Sportowy „Wisła”; Kępa Polska 42, 09-470 Bodzanów
- ❖ Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Polskiej Wsi „Razem Lepiej”; Nowe Miszewo, ul. Pałacowa 2, 09 - 470 Bodzanów
- ❖ Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Nowe Kanigowo "Nasza Szkoła"; 09-470 Bodzanów
- ❖ Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Gniazdo”; ul. Bankowa 7, 09-470 Bodzanów
- ❖ Stowarzyszenie „Twoja Gmina” w Bodzanowie; ul. Nadrzeczna 1, 09-470 Bodzanów
- ❖ Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego „Solaris”; ul. Bankowa 1, 09-470 Bodzanów
- ❖ Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne SOKÓŁ w Bodzanowie; Chodkowo ul. Bankowa 7, 09-470 Bodzanów

³⁵ Na podstawie http://bodzanowpl.nazwa.pl/installator/wordpress/?page_id=383, dostęp: 28.09.2017

❖ Ochotnicze Straże Pożarne

- OSP w Bodzanowie, ul. Głowackiego 22, 09-470 Bodzanów;
- OSP w Niesłuchowie, Niesłuchowo 21, 09-470 Bodzanów;
- OSP w Kanigowie, Kanigowo 23, 09-470 Bodzanów;
- OSP w Reczynie, Reczyn 11, 09-470 Bodzanów;
- OSP w Mąkolinie, Mąkolin 37, 09-470 Bodzanów;
- OSP w Gromicach, Gromice 11A, 09-470 Bodzanów;
- OSP w Wiciejewie, Wiciejewo 19, 09-470 Bodzanów;
- OSP w Kępie Polskiej, Kępa Polska 42, 09-470 Bodzanów;
- OSP w Białobrzegach, Białobrzegi, ul. Klonowa 6, 09-470 Bodzanów

❖ Polski Związek Wędkarski, Okręg Płocko-Włocławski, Koło Nr 103 w Bodzanowie; 09-470 Bodzanów

❖ Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów-Koło Nr 1 w Bodzanowie, 09-470 Bodzanów

❖ Polski Związek Emerytów i Rencistów – Koło Nr 6 w Nowym Miszewie.

W 2016 roku przeprowadzony został ranking aktywności społecznej samorządów³⁶, przygotowany przez pismo samorządowe "Wspólnota". Ranking ten na celu miał wyłonienie gmin oraz miast cechujących się największą aktywnością społeczną. Twórcy, zestawiając ze sobą miasta i gminy, wzięli pod uwagę cztery wymiary tej aktywności. Pierwszą z nich była aktywność obywatelska mierzona frekwencją w wyborach. Drugą – liczba zarejestrowanych fundacji i stowarzyszeń przypadających na 1 tys. mieszkańców. Trzecim wziętym pod uwagę aspektem było wsparcie udzielane przez administrację samorządową organizacjom społecznym w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców (średnia z lat 2014–2015). Ostatni komponent objął wymiar oddolnych inicjatyw społecznych, przy czym pod uwagę wzięto liczbę zbiórek publicznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców.

Pod względem miejsc zajmowanych w rankingu, większość gmin wiejskich powiatu płockiego osiągnęła względnie niskie rezultaty. Zdecydowanie najlepszą sytuacją charakteryzują się gminy Słupno, Łąck, Bodzanów oraz Słubice, plasujące się w pierwszej połowie rankingu. Gmina Bodzanów w czterech sferach oceniona została na

³⁶ Społeczna gmina. Ranking aktywności społecznej w samorządach. Źródło: http://www.wspolnota.org.pl/fileadmin/user_upload/Ranking_-_Aktywnosc_spooleczna.pdf, dostęp: 11.08.2017

28 na 100 możliwych do osiągnięcia punktów, przy czym najmniejszą liczbę punktów gmina osiągnęła w kwestii wsparcia organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców oraz liczby zbiórek publicznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Warto jednakże zauważyć, że sytuacja ta odzwierciedla trend obserwowany w skali kraju, a na tle wszystkich gmin wiejskich w powiecie Gmina Bodzanów plasuje się na trzeciej pozycji w tym aspekcie. Zdecydowanie wyżej na jej terenie oceniona została frekwencja w wyborach samorządowych w roku 2014 i w parlamentarnych i prezydenckich w 2015 roku oraz liczba fundacji i stowarzyszeń według stanu na koniec 2015 r. w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w gminie. Szczegółowe dane poszczególnych jednostek przedstawione zostały w poniższej tabeli.

TABELA 30 POZYCJA GMIN WIEJSKICH POWIATU PŁOCKIEGO W RANKINGU AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ W 2016 ROKU

Gmina	Miejsce w rankingu	Wymiar I (w pkt.)	Wymiar II (w pkt.)	Wymiar III (w pkt.)	Wymiar IV (w pkt.)	Suma
Słupno	140	25	7	1	2	35
Łąck	415	18	11	1	0	30
Bodzanów	588	16	8	1	3	28
Słubice	588	15	17	2	10	44
Bielsk	760	18	7	1	0	26
Nowy Duninów	760	17	3	1	5	26
Radzanowo	760	20	5	1	0	26
Mała Wieś	851	14	8	1	2	25
Stara Biała	1053	18	4	1	0	23
Bulkowo	1132	17	5	0	0	22
Brudzeń Duży	1215	14	6	1	0	21
Staroźreby	1335	14	4	1	0	19

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE RANKINGU AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ W SAMORZĄDACH

Jednym z najważniejszych wskaźników aktywności społeczeństwa jest frekwencja społeczna w wyborach. w skali kraju utrzymuje się ona na niskim poziomie, a trend ten zauważalny jest również na terenie Gminy Bodzanów. Frekwencja w poszczególnych wyborach jest zazwyczaj niższa niż średnia krajowa, co oznacza stosunkowo niewielkie zaangażowanie mieszkańców w sprawy obywatelskie. Jedynie w przypadku wyborów samorządowych zaangażowanie mieszkańców gminy przekroczyło ogólnokrajową

frekwencję. Dane zamieszczone na stronie Państwowej Komisji Wyborczej³⁷ prezentują się następująco:

- Wybory parlamentarne 25.10.2015 r. – 32,83% mieszkańców oddało swój głos w wyborach (frekwencja ogólnopolska 38,97%). Na 6592 uprawnionych do głosowania osób wydano 2164 kart. Pośród lokali wyborczych na terenie gminy największą frekwencją odznaczyła się jednostka Zespół Placówek Oświatowych Nowe Miszewo (1 000 uprawnionych).
- Wybory prezydenckie 10-24.05.2015 r. – frekwencja wyniosła 50,56% przy ogólnopolskiej frekwencji wynoszącej 55,34%. Na 6 703 uprawnionych do głosowania mieszkańców wydano łącznie 3 389 kart do głosowania.
- Wybory samorządowe 16-30.11.2014 r. – 56,78% mieszkańców oddało swój głos, przy frekwencji w skali kraju równej 47,21%. Lokalem wyborczym cechującym się najwyższą frekwencją na terenie Gminy Bodzanów był Dom Pomocy Społecznej w Nowym Miszewie (67,46%).

Wnioski:

- 1.** Relatywnie niska liczba funkcjonujących na terenie gminy organizacji pozarządowych.
- 2.** Odnotowano względnie niski poziom wsparcia organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców oraz niską liczbę zbiorów publicznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, choć sytuacja ta nie odbiega od sytuacji zdiagnozowanej na terenie pozostałych gmin wiejskich powiatu płockiego.
- 3.** Frekwencja w wyborach parlamentarnych i prezydenckich w 2015 roku niższa niż średnia krajowa.
- 4.** Wysoka frekwencja mieszkańców gminy podczas wyborów samorządowych w 2014 roku.

³⁷ http://samorząd2014.pkw.gov.pl/357_rady_woj/0/141902,
<http://parlament2015.pkw.gov.pl/Frekwencja/141902>, dostęp: 11.08.2017

5. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW GMINY BODZANÓW

Przeprowadzona diagnoza społeczno-gospodarcza, analiza dokumentów strategicznych Gminy Bodzanów oraz konsultacje społeczne z mieszkańcami pozwoliły określić obszary negatywnie wpływające na rozwój gminy w czterech poddanych analizie sferach: sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, oraz środowiskowej. Zdefiniowanie głównych problemów i najistotniejszych obszarów wymagających restrukturyzacji i szczególnego wsparcia niezbędne jest w celu prawidłowego wyznaczenia kierunków działań zapewniających rozwój gminy i wpływających na poprawę jakości życia na tym obszarze.

Głównymi problemami zidentyfikowanymi w kontekście sfery społecznej są:

- Stale malejąca liczebność populacji (wyludnianie się gminy).
- Zagrożenie wykluczeniem społecznym.
- Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców.
- Konieczność wzmożenia wysiłków dążących do integracji i aktywizacji mieszkańców gminy.
- Niski poziom aktywności mieszkańców.
- Niskie zaangażowanie mieszkańców w życie gminy, warunkujące konieczność budowania wizerunku przyjaznego i otwartego urzędu i wspierania inicjatyw realizowanych na rzecz mieszkańców gminy.
- Opuszczanie terenu gminy przez osoby młode (w celu podjęcia edukacji, w celach zarobkowych, z powodu bardziej sprzyjających warunków do spędzania wolnego czasu i bogatej oferty kulturalnej w ośrodkach miejskich).
- Brak miejsc sprzyjających integracji mieszkańców gminy.
- Konieczność nawiązania współpracy z gminnymi i powiatowymi instytucjami w celu wsparcia integracji i aktywizacji lokalnej.
- Względnie niska liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.

Problemami sfery gospodarczej są:

- Niska aktywność ekonomiczna mieszkańców- konieczność stymulowania powstawania nowych podmiotów gospodarczych i wsparcia potencjalnych przedsiębiorców.

- Zahamowany rozwój przemysłu lekkiego i niski zakres tworzenia nowych obszarów rozwojowych.
- Niska promocja możliwości inwestycyjnych na terenie gminy.
- Potrzeba zwiększania konkurencyjności gminy w zakresie przedsiębiorczości poprzez stosowanie nowych rozwiązań i wspieranie nowoczesnego rolnictwa.
- Konieczność wsparcia inicjatyw dążących do podniesienia kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy w celu dopasowania ich do potrzeb lokalnego rynku pracy.
- Niewystarczający zakres informacji dotyczących możliwości zakładania własnego przedsiębiorstwa.
- Potrzeba zainicjowania doradztwa dla przedsiębiorców w zakresie dostępności terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą
- Konieczność nakładów finansowych w zakresie zwiększenia kompetencji mieszkańców gminy (finansowanie i współfinansowanie staży i praktyk we współpracy z przedsiębiorcami i instytucjami).
- Potrzeba monitorowania rynku pracy i usprawnienia systemu informacji w tym zakresie.
- Niewystarczający zakres własnych kanałów dystrybucji produktów rolnych w większych ośrodkach urbanistycznych.

Zidentyfikowane problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej dotyczą:

- Brak zagospodarowanej przestrzeni publicznej cechującej się wysoką estetyką i ładem przestrzennym, z której korzystać mogliby mieszkańcy. Przykładem są niezagospodarowane parki.
- Braki w zakresie małej architektury.
- Zły stan i braki w wyposażeniu infrastruktury publicznej, takiej jak świetlice.
- Budynki w zasobie gminnym wymagają termomodernizacji.
- Braki w infrastrukturze sportu, konieczność budowy m.in. boisk sportowych oraz hali widowiskowo-sportowej, gdzie odbywać mogłyby się również wydarzenia integrujące i aktywizujące społeczność, a także promujące Gminę Bodzanów.
- Znaczące braki w zakresie infrastruktury funkcjonalno-turystycznej.
- Niezagospodarowane zasoby wodne na terenie gminy w zakresie infrastruktury turystycznej.

- Braki w zakresie usług turystycznych na terenie gminy.
- Potrzeba budowy i modernizacji ciągów pieszych oraz ścieżek rowerowych.
- Nierozwinięta baza noclegowa.
- Zbyt niskie nakłady finansowe na promocję turystyczną gminy.
- Konieczność wsparcia finansowego udzielanego lokalnym stowarzyszeniom, podmiotom, osobom prywatnym i grupom niezależnym funkcjonującym w sferze kultury w celu rozszerzenia ich działalności i wpłynięcia na zwiększenie promocji gminy w regionie.
- Drogi na terenie gminy wymagające remontu i modernizacji.
- Niski poziom dostępności komunikacyjnej, potrzeba rozszerzenia połączeń komunikacyjnych i budowy infrastruktury transportowej.
- Brak układu gazu sieciowego na terenie gminy.

W sferze środowiskowej problemy stanowią:

- Względnie niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców.
- Konieczność popularyzacji proekologicznych technologii pośród przedsiębiorców i rolników, wspieranie rolnictwa ekologicznego.
- Konieczność modernizacji stacji uzdatniania wody na terenie gminy.
- Braki w zakresie kanalizacji sanitarnej.
- Konieczność rozbudowy gminnej oczyszczalni ścieków.
- Rokroczny wzrost kosztów ponoszonych przez gminę w związku ze świadczeniem usług w zakresie odbioru odpadów komunalnych.

6. OBSZARY WZROSTU ORAZ OBSZARY WYMAGAJĄCE RESTRUKTURYZACJI I REWITALIZACJI

TABELA 31 ANALIZA POTENCJAŁU JAKOŚCI ŻYCIA W GMINIE BODZANÓW- WSKAŹNIKI³⁸

Wskaźnik		Jednostka miary	2000	2016	Stan
Społeczeństwo	Populacja gminy	osoba	8 495	8 264	Pogorszenie stanu
	Liczba kobiet	osoba	4 258	4 115	Pogorszenie stanu
	Liczba mężczyzn	osoba	4 237	4195	Pogorszenie stanu
	Gęstość zaludnienia	osoba/km ²	62	61	Pogorszenie stanu
	Współczynnik feminizacji	kobiety/ 100 mężczyzn	100	101	Poprawa stanu
	Urodzenia żywe na 1 000 ludności	osoba	10,3	8,81	Pogorszenie stanu
	Zgony na 1 000 ludności	osoba	12,5	11,23	Pogorszenie stanu
	Przyrost naturalny	osoba	-18	-20	Pogorszenie stanu
	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	%	25,8	17,2	Pogorszenie stanu
	Ludność w wieku produkcyjnym	%	56,2	62,5	Pogorszenie stanu

³⁸ Źródło danych: Dane BDL/GUS

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

	Ludność w wieku poprodukcyjnym	%	18,0	20,3	Pogorszenie stanu
	Saldo migracji	osoba	2,8	-28	Pogorszenie stanu
<i>Rynek pracy</i>	Bezrobocie rejestrowane	osoba	963 ³⁹	387	Poprawa stanu
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	19,7 ⁴⁰	7,5	Poprawa stanu
	Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 10 000 ludności	liczba	774,8	954,7	Poprawa stanu
<i>Przestrzeń</i>	Udział użytków rolnych w powierzchni ogółem	%	74,03	76,08	Poprawa stanu
	Udział lasów w powierzchni ogółem	%	16,45	17,20	Poprawa stanu
<i>Infrastruktura społeczna</i>	Mieszkańcy placówek stacjonarnej opieki społecznej	osoba	182 ⁴¹	192	Pogorszenie stanu
	Turystyczne obiekty noclegowe	liczba	0	1	Poprawa stanu
	Miejsca noclegowe	liczba	0	20	Poprawa stanu
	Noclegi udzielone w roku	liczba	0	49	Poprawa stanu
	Liczba jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej	liczba	8	9	Poprawa stanu

³⁹ Dane za rok 2003

⁴⁰ Dane za rok 2003

⁴¹ Dane za rok 2003

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

	Organizacje pozarządowe	liczba	4	13	Poprawa stanu
Infrastruktura techniczna	Struktura edukacji	osoba	661	430	Pogorszenie stanu
	Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów		247	242	
	Długość dróg publicznych	km	11,7	11,7	Stan bez zmiany
	Drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe		- 85,76	82 85,7	
	Sieć wodociągowa	km	166,8	217,7	Poprawa stanu
	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w ludności ogółem	%	76,2 ⁴²	82,1	Poprawa stanu
	Sieć kanalizacyjna	km	0,0	19,5	Poprawa stanu
Jakość rządzenia	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w ludności ogółem	%	0,0	18,9	Poprawa stanu
	Dochód budżetu gminy ogółem	tys. zł	8 859,2	31 224 332,88	Poprawa stanu
	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	%	33,3	37	Poprawa stanu
	Wydatki budżetu gminy	tys. zł	9 510,4	31 066 507,03	Poprawa stanu
	Dochód gminy na jednego mieszkańca	tys. zł	1042,00	2678,02	Poprawa stanu

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE STRATEGII ROZWOJU GMINY BODZANÓW DO 2017 ROKU I DANYCH BDL/GUS .

⁴² Dane za rok 2002

7. ANALIZA SWOT

Celem analizy SWOT (strengths- weaknesses- opportunities- threats) jest identyfikacja i analiza czynników w kontekście ustalonego celu oraz wskazanie najlepszych rozwiązań, wytyczenie kierunków działania przy jednoczesnym wykorzystaniu szans i mocnych stron, a także minimalizacji zagrożeń i słabych stron analizowanego podmiotu. Przystępując do analizy SWOT należy wskazać czynniki, które mogą wpływać na funkcjonowanie omawianej gminy. Następnie należy posegregować je w cztery grupy, tj.:

- grupa 1: mocne strony (strengths, „S”),
- grupa 2: słabe strony (weaknesses, „W”),
- grupa 3: szanse (opportunities, „O”),
- grupa 4: zagrożenia (threats, „T”).

Do opracowania analizy SWOT zostały wykorzystane informacje zgromadzone w niniejszym raporcie przy zastosowaniu pozostałych technik badawczych, analiza wszystkich aktualnych dokumentów strategicznych gminy (a także Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów do roku 2017 w relacji do wniosków płynących z obecnej diagnozy) oraz przeprowadzone konsultacje społeczne.

SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
<u>Sfera przestrzeni i środowiska</u> • Położenie w pobliżu ośrodków urbanistycznych, • Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe terenu warunkowane regionalizacją fizycznogeograficzną, • Występowanie różnorodnych form ochrony przyrody, wpływających na atrakcyjność krajobrazu, • Wdrożenie i realizacja w pełnym zakresie obowiązków dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi, • Dobry stan wód podziemnych w gminie, • Odnotowany wzrost aktywności ekologicznej mieszkańców. <u>Sfera społeczna</u> • Stale wzrastające przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, • Poszerzanie oferty kulturalnej, • Wzrost zainteresowania mieszkańców organizowanymi wydarzeniami kulturalnymi i sportowo-rekreacyjnymi, • Dobrze działający samorząd terytorialny, • Zadowalający poziom szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego; • Duże zaangażowanie samorządu w rozwój gminy;	<u>Sfera przestrzeni i środowiska</u> • Względnie niska świadomość ekologiczna mieszkańców, • Rokroczny wzrost kosztów ponoszonych przez gminę w związku ze świadczeniem usług w zakresie odbioru odpadów komunalnych, • Niski stopień wykorzystania zasobów wód podziemnych. <u>Sfera społeczna</u> • Stale zmniejszająca się liczba ludności od roku 2012, gwałtowny spadek liczby ludności od roku 2015, • Niższy od średniej wojewódzkiej wskaźnik feminizacji, • Ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego na przestrzeni lat, • Brak szkół ponadgimnazjalnych na terenie gminy, • Zachodzący proces starzenia się społeczeństwa, • Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców, • Zdecydowanie większy odsetek osób pracujących znalazło zatrudnienie poza terenem gminy, niż odsetek mieszkańców pozostałych gmin, podejmujących zatrudnienie na terenie Gminy Bodzanów,

• Realizowanie polityki senioralnej i plany rozszerzenia działalności w tym zakresie. <u>Sfera gospodarcza</u> • Korzystny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, • Relatywnie dobre warunki glebowe pod względem przydatności rolniczej, • Znaczny odsetek użytków rolnych w powierzchni gminy (76,08%), warunkując rolniczy charakter obszaru, • Wysoki odsetek gospodarstw rolnych, prowadzących działalność rolniczą, • Wysoka jakość produkcji ziemniaczanej, • Występujące zasoby kruszyw materialnych o znaczeniu lokalnym, • Rokroczny wzrost poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, • Korzystna struktura gospodarki- 97% stanowi sektor prywatny, • Wzrost dochodów gminy w latach 2011-2016, • Wolne tereny inwestycyjne dla mieszkalnictwa, przemysłu i rekreacji. <u>Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna</u> • Zachowane zasoby dziedzictwa kulturowego, • Wysoka aktywność planistyczna	• Niskie zaangażowanie mieszkańców w życie gminy, niski poziom integracji społecznej. <u>Sfera gospodarcza</u> • Walory środowiska przyrodniczego wykorzystywane w niewielkim stopniu, • Brak zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego, brak bazy turystycznej na terenie gminy, • Nierozwinięta sfera przetwórstwa, • Brak większych przedsiębiorstw, ograniczając możliwości rozwoju, • Do roku 2020 prognozowany jest dalszy wzrost zadłużenia, • Niska aktywność ekonomiczna mieszkańców. <u>Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna</u> • Nieznaczny odsetek powierzchni gminy stanowi grunty zabudowane i zurbanizowane (3,05%), • Stan budynków użyteczności publicznej wymaga przeprowadzenia remontu, w tym termomodernizacji, • Gmina Bodzanów nie posiada własnej zorganizowanej komunikacji zbiorowej oraz infrastruktury kolejowej, • Brak układu gazu sieciowego, • Niekorzystny wpływ zaległości dotyczących wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną na rozwój gospodarczy gminy,
---	--

gminy, • Zwiększanie zasobów mieszkaniowych gminy, • Stały rozwój infrastruktury technicznej: CO, wodociągi, dostęp do łazienki i ustępu spłukiwanego, • rezerwa mocy energetycznej.	• Brak obiektów sportowych na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
<u>Sfera przestrzeni i środowiska</u> • Możliwości zwiększenia efektywności selektywnej zbiórki odpadów, • Podjęte przez gminę działania mające na celu obniżenie niskiej emisji, • Umiarkowany klimat • Możliwość korzystania z zewnętrznych środków krajowych i UE na inwestycje ograniczające niską emisję, • Atrakcyjność inwestycyjna województwa mazowieckiego, • Możliwości wykorzystania rzeki Wisły do celów transportu i turystyki. <u>Sfera społeczna</u> • Prognozowany wzrost populacji obszarów wiejskich powiatu plockiego do 2020 roku, • W związku z obserwowanym w skali kraju odpływem ludności miejskiej na tereny wiejskie, możliwość zwiększenia liczby ludności napływowej po zwiększeniu atrakcyjności gminy.	<u>Sfera przestrzeni i środowiska</u> • Popularność stosowania szkodliwych paliw grzewczych w indywidualnych gospodarstwach domowych, • Ponoszone koszty wynikające z konieczności podtrzymywania działalności edukacyjnej z zakresu gospodarki odpadami spowodowaną niską świadomością ekologiczną społeczności, • Względnie niski poziom czystości rzeki Wisły przebiegającej przez teren gminy. <u>Sfera społeczna</u> • wyjazd osób młodych i wykształconych poza teren gminy, • zachodzący w skali kraju proces starzenia się społeczeństwa.

<u>Sfera gospodarcza</u> • Potencjał wynikający z rolnictwa wpływa na możliwość dalszego rozwijania funkcji rolniczej regionu, • Możliwość rozwoju funkcji turystycznej warunkowana przez zasoby przyrodniczo-krajobrazowe, • Możliwość rozwoju funkcji gospodarczej związana z położeniem Gminy Bodzanów, • Przebieg szlaków turystycznych na terenie gminy. <u>Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna</u> • Podejmowane są inwestycje i działania mające na celu poprawę dostępności komunikacyjnej gminy, • Planowane realizacje termomodernizacji i polepszenia stanu technicznego budynków, • Wysoki wskaźnik gęstości dróg publicznych na obszarze gminy.	<u>Sfera gospodarcza</u> • Większe zasoby bazy turystycznej w innych gminach powiatu plockiego, • Odpływ młodej, wykształconej ludności w celach zarobkowych. <u>Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna</u> • Konieczność zachowania walorów środowiska przyrodniczego wynikająca z występowania prawnie chronionych form ochrony przyrody, • Zaległości dotyczące wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną mają niekorzystny wpływ na rozwój gospodarczy gminy.
--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej oraz dokumentów strategicznych gminy

8. ROZWÓJ STRATEGICZNY W LATACH 2017-2027

8.1 WIZJA I MISJA GMINY BODZANÓW

Mieszkańcy Gminy Bodzanów oczekują działań, które przyczynią się do polepszenia jakości życia na terenie gminy. z tego powodu jednym z najważniejszych celów Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027 jest dopasowanie przedsięwzięć z zakresu społeczno-gospodarczo-przestrzennego w taki sposób, aby mieszkańcy w pozytywny sposób odczuwali skutki ich realizacji.

Wizja stanowi jeden z podstawowych elementów determinujących kierunek rozwoju na danym obszarze. Podstawę sformułowania wizji rozwoju Gminy Bodzanów stanowiły przede wszystkim konsultacje społeczne oraz przeprowadzona diagnoza i analiza sytuacji społeczno- gospodarczej. Wyznaczone cele rozwoju oraz kierunki działań prowadzić powinny do osiągnięcia założonego stanu gminy, uznanego przez lokalną społeczność za pożądany oraz atrakcyjny.

Proponowana wizja rozwoju gminy brzmi następująco:

- Gmina Bodzanów obszarem przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, wyróżniającym się bogatą ofertą kulturalną i turystyczną, wysoką jakością rolnictwa i możliwościami inwestycyjnymi, stosującym nowoczesne rozwiązania ekologiczne.
- Gmina obszarem zachęcającym do osiedlania się poprzez dobry stan infrastruktury technicznej, rozwiniętą komunikację z większymi ośrodkami miejskimi, wysokie standardy życia, oraz rozwijający się sektor gospodarczy.
- Gmina Bodzanów przyjazną przestrzenią życia, miejscem pracy oraz aktywnego wypoczynku. Mieszkańcy gminy cechujący się wysokim poziomem aktywności społecznej i ekonomicznej.

Misja to ogólny kierunek dalszego rozwoju gminy w planowanym horyzoncie czasowym. Podczas jej formułowania należy określić ideę oraz ogólny kierunek rozwoju. Istotne jest wskazanie tych obszarów, które są wiodące w gospodarce gminy i stanowią jej podstawę gospodarczą i społeczną. Stanowi ona deklarowany sposób osiągnięcia stanu docelowego - wyrażonego w wizji rozwoju gminy. Misja umożliwia skoncentrowanie się na osiągnięciu konkretnego celu poprzez realizację poszczególnych działań.

Tworząc wizję gminy starano się określić jakie cechy powinny ją w przyszłości charakteryzować. Misja rozwoju Gminy Bodzanów brzmi następująco:

Misją Gminy Bodzanów jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój gospodarczy i turystyczny, poprawę stanu infrastruktury, zrównoważony proekologiczny rozwój oraz wsparcie dla rolnictwa i nowych inwestorów.

8.2 CELE STRATEGICZNE ORAZ OPERACYJNE

Cele strategiczne zostały oparte na zawartej powyżej misji gminy, a ich zrealizowanie pozwoli na spełnienie założonej wizji rozwoju Gminy Bodzanów. Istotne jest, aby obrane cele były skonkretyzowane, mierzalne, osiągalne, realistyczne oraz określone w czasie. Biorąc pod uwagę propozycje mieszkańców oraz pracowników administracji publicznej, cele strategiczne przedstawiają się następująco:

TABELA 32 PRIORYTETY, CELE STRATEGICZNE I CELE OPERACYJNE

Cele strategiczne i kierunki działania			
Jakość życia mieszkańców	Przedsiębiorczość	Turystyka i rekreacja	Infrastruktura techniczna
Cel strategiczny 1 Podniesienie standardu jakości życia	Cel strategiczny 2 Wzrost poziomu przedsiębiorczości	Cel strategiczny 3 Rozwój turystyki i rekreacji	Cel strategiczny 4 Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej
Cel operacyjny 1 Poprawa stanu przestrzeni publicznej	Cel operacyjny 1 Podniesienie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców i aktywizacja zawodowa	Cel operacyjny 1 Rozwój kultury fizycznej poprzez kształtowanie terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych	Cel operacyjny 1 Poprawa dostępności komunikacyjnej i poziomu bezpieczeństwa
Cel operacyjny 2 Integracja społeczności lokalnej	Cel operacyjny 2 Obniżenie poziomu bezrobocia	Cel operacyjny 2 Rozbudowa infrastruktury turystycznej	Cel operacyjny 2 Rozwój infrastruktury technicznej i poprawa jakości powietrza
Cel operacyjny 3 Aktywizacja społeczności lokalnej	Cel operacyjny 3 Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki lokalnej	Cel operacyjny 3 Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy	Cel operacyjny 3 Poprawa zaopatrzenia w wodę i gospodarowania wodociągami
Cel operacyjny 4 Poprawa warunków życia na terenie gminy przy wykorzystaniu istniejących zasobów			Cel operacyjny 4 Stosowanie nowoczesnych rozwiązań w gospodarce odpadami

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

8.3 ZADANIA W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH CELÓW STRATEGICZNYCH ORAZ OPERACYJNYCH

Uzupełnieniem zdefiniowanych celów strategicznych i operacyjnych są wyszczególnione poniżej zadania przewidziane do realizacji w ramach wdrożenia każdego z wyżej wymienionych celów. Zadania bezpośrednio nawiązują do istoty celów, którym są przyporządkowane. W celu umożliwienia ewaluacji wdrażania założeń Strategii, każdemu celowi operacyjnemu przypisane zostały proponowane wskaźniki realizacji, nawiązujące do zakładanych działań.

TABELA 33 ZADANIA W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH CELÓW OPERACYJNYCH

Priorytet 1: Jakość życia mieszkańców

Cel strategiczny 1: Podniesienie standardu jakości życia	
Cel operacyjny 1	Poprawa stanu przestrzeni publicznej
Zadanie 1	Tworzenie programów i planów mających na celu zachęcenie mieszkańców gminy do pozostania na jej terenie
Zadanie 2	Zagospodarowanie parku w centrum miejscowości Chodkowo
Zadanie 3	Zagospodarowanie parku w centrum miejscowości Nowe Miszewo
Zadanie 4	Modernizacja i renowacja kluczowych elementów przestrzeni publicznej
Zadanie 5	Poprawa dostępności oraz estetyki przestrzeni publicznych
Zadanie 6	Tworzenie nowych miejsc spotkań, w tym małej architektury, dla rodzin z dziećmi
Zadanie 7	Rewitalizacja zieleni na terenie Gminy Bodzanów
Zadanie 8	Zabiegi pielęgnacyjne starego drzewostanu na terenie Gminy Bodzanów

Przykładowe wskaźniki:

- Liczba ludności gminy
- Liczba zmodernizowanych elementów przestrzeni publicznej
- Wielkość terenów przestrzeni publicznej poddanych modernizacji
- Liczba inwestycji z zakresu rewitalizacji publicznej
- Środki przeznaczone na działania rewitalizacyjne

Cel strategiczny 1: Podniesienie standardu jakości życia	
Cel operacyjny 2	Integracja społeczności lokalnej
Zadanie 1	Przebudowa świetlicy wiejskiej w m. Kępa Polska
Zadanie 2	Wsparcie inicjatyw realizowanych na rzecz mieszkańców gminy
Zadanie 3	Zmniejszanie poziomu wykluczenia społecznego poprzez integrację osób zagrożonych tym zjawiskiem i społeczności lokalnej
Zadanie 4	Organizowanie akcji w celu pomocy osobom potrzebującym
Zadanie 5	Tworzenie miejsc spotkań dla dzieci, młodzieży, rodzin i seniorów
Zadanie 6	Integracja lokalnej społeczności poprzez organizowane wydarzenia gminne
Zadanie 7	Promocja czytelnictwa poprzez organizowane akcje i konkursy czytelnicze
Zadanie 8	Zapoznanie się z potrzebami mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej i dostosowanie jej do ich potrzeb
Zadanie 9	Rozszerzenie oraz dopasowanie oferty rekreacyjno-sportowej do potrzeb mieszkańców
Zadanie 10	Wzmacnianie wizerunku Urzędu Gminy przyjaznego lokalnej społeczności, organizacja spotkań informacyjnych dla mieszkańców gminy

Przykładowe wskaźniki:

- Liczba zmodernizowanych obiektów
- Liczba wspartych inicjatyw na rzecz mieszkańców
- Liczba inicjatyw z zakresu aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

- Liczba zorganizowanych akcji, wydarzeń i konkursów
- Liczba ludności korzystającej z oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej
- Liczba inicjatyw w zakresie budowania wizerunku otwartego dla mieszkańców Urzędu

Cel strategiczny 1: Podniesienie standardu jakości życia	
Cel operacyjny 3	Aktywizacja społeczności lokalnej
Zadanie 1	Wprowadzanie i umacnianie procesu konsultacji społecznych w celu włączenia społeczności lokalnej w procesy rewitalizacyjne na terenie całej gminy
Zadanie 2	Aktywizacja mieszkańców gminy poprzez włączenie w działania na rzecz realizacji ustaleń strategicznych
Zadanie 3	Promowanie równości szans i aktywnego uczestnictwa lokalnej społeczności
Zadanie 4	Wypracowanie inicjatyw na rzecz aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców
Zadanie 5	Rozszerzenie działalności i rozbudowa infrastruktury na rzecz seniorów
Zadanie 6	Nawiązanie współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w celu tworzenia programów aktywizujących osoby bezrobotne
Zadanie 7	Organizacja punktów dostępu do darmowego Internetu oraz podstawowych kursów informatycznych dla seniorów
Zadanie 8	Inicjowanie powstawania organizacji pozarządowych
Zadanie 9	Stworzenie atrakcyjnej oferty oświatowej, zagospodarowania czasu wolnego i pracy dla młodzieży
Zadanie 10	Wyrównywanie szans edukacyjnych i poprawa kształcenia dzieci i młodzieży szkolnej (w tym dzieci z rodzin ubogich) poprzez realizację programów, organizację wydarzeń wspierających ten cel, oraz wdrażanie działań w sferze społecznej i infrastrukturalnej
Zadanie 11	Powołanie do życia nowego ośrodka ponadgimnazjalnego, poprawa stanu infrastruktury istniejących placówek edukacyjnych

Zadanie 12	Stałe podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców
Zadanie 13	Promocja racjonalnego gospodarowania wodą i właściwej gospodarki odpadami
Zadanie 14	Inicjowanie współpracy z organizacjami ekologicznymi

Przykładowe wskaźniki:

- Liczba zrealizowanych inicjatyw na rzecz osób zagrożonych i wykluczonych społecznie
- Liczba opracowanych programów aktywizujących osoby bezrobotne
- Liczba punktów z dostępem do darmowego Internetu
- Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy
- Liczba członków organizacji pozarządowych

Cel strategiczny 1: Podniesienie standardu jakości życia	
Cel operacyjny 4	Poprawa warunków życia na terenie gminy przy wykorzystaniu istniejących zasobów
Zadanie 1	Adaptacja i termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na mieszkania
Zadanie 2	Adaptacja i termomodernizacja budynków, w tym byłego budynku gminnej spółdzielni, na mieszkania komunalne
Zadanie 3	Adaptacja pomieszczeń młyna, budynków użyteczności publicznej na cele kulturalne, społeczne i gospodarcze

Przykładowe wskaźniki:

- Liczba nowych lokali mieszkalnych powstałych przy wykorzystaniu istniejącego zasobu gminy
- Liczba nowych lokali komunalnych powstałych przy wykorzystaniu istniejącego zasobu gminy

Priorytet 2: Przedsiębiorczość

Cel strategiczny 2: Wzrost poziomu przedsiębiorczości	
Cel operacyjny 1	Podniesienie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców
Zadanie 1	Wsparcie inicjatyw dążących do podniesienia kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy w celu dopasowania ich do potrzeb lokalnego rynku pracy
Zadanie 2	Wsparcie udzielane wszelkim inicjatywom na rzecz stymulowania procesu powstawania nowych podmiotów gospodarczych na terenie gminy
Zadanie 3	Organizowanie szkoleń i spotkań informacyjnych w zakresie możliwości zakładania własnego przedsiębiorstwa
Zadanie 4	Finansowanie praktyk i staży
Zadanie 5	Zachęcanie lokalnego sektora gospodarki do organizowania praktyk oraz staży
Zadanie 6	Doradztwo dla przedsiębiorców w zakresie dostępności terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą
Zadanie 7	Organizowanie konkursów na innowacyjne projekty biznesowe
Zadanie 8	Promowanie przedsiębiorczości wśród uczniów i osób młodych

Przykładowe wskaźniki:

- Liczba sfinansowanych praktyk i staży
- Liczba inicjatyw promujących przedsiębiorczość wśród młodych mieszkańców gminy
- Liczba konkursów związanych z przedsiębiorczością
- Liczba zorganizowanych szkoleń w zakresie powstawania nowych przedsiębiorstw
- Liczba pracodawców, którym udzielono wsparcia w szkoleniu pracowników
- Środki przeznaczone na finansowanie staży i praktyk
- Liczba uczestników szkoleń z zakresu zakładania i prowadzenia własnej firmy

Cel strategiczny 2: Wzrost poziomu przedsiębiorczości	
Cel operacyjny 2	Obniżenie poziomu bezrobocia
Zadanie 1	Doradztwo zawodowe i spotkania informacyjne dla osób bezrobotnych
Zadanie 2	Monitoring lokalnego rynku pracy oraz sytuacji osób bezrobotnych
Zadanie 3	Nawiązanie współpracy z największymi gminnymi przedsiębiorstwami w celu organizacji staży dla osób bezrobotnych
Zadanie 4	Nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie informowania mieszkańców o usługach urzędu oraz o dostępnych ofertach pracy
Zadanie 5	Popularyzacja działalności Powiatowego Urzędu Pracy wśród mieszkańców gminy

Przykładowe wskaźniki:

- Liczba zorganizowanych spotkań dla osób bezrobotnych
- Liczba bezrobotnych mieszkańców gminy
- Liczba osób bezrobotnych objętych doradztwem zawodowym
- Liczba osób bezrobotnych objętych programem stażowym
- Liczba lokalnych pracodawców współpracujących z Urzędem Pracy
- Liczba uczestników spotkań informacyjnych dla lokalnej społeczności

Cel strategiczny 2: Wzrost poziomu przedsiębiorczości	
Cel operacyjny 3	Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki lokalnej
Zadanie 1	Tworzenie warunków do rozwoju lekkiego przemysłu
Zadanie 2	Tworzenie nowych obszarów rozwojowych
Zadanie 3	Rozwój e-usług i rozszerzenie działalności w tym zakresie

Zadanie 4	Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod inwestycje
Zadanie 5	Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego na terenie gminy
Zadanie 6	Nawiązanie współpracy z organizacjami i instytucjami w regionie w celu poszerzenia oferty inwestycyjnej na terenie gminy
Zadanie 7	Przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących możliwości inwestycyjnych gminy i warunków do prowadzenia działalności gospodarczej
Zadanie 8	Promowanie wśród przedsiębiorców działań na rzecz ochrony środowiska i zdrowia
Zadanie 9	Wspieranie modernizacji i rozwoju gospodarstw rolnych
Zadanie 10	Stworzenie własnych kanałów dystrybucji produktów rolnych w większych ośrodkach urbanistycznych
Zadanie 11	Wdrożenie cyklu szkoleń dotyczących produkcji zdrowej żywności

Przykładowe wskaźniki:

- Powierzchnia uzbrojonych terenów pod inwestycje
- Liczba małych i średnich przedsiębiorstw działających na terenie gminy
- Liczba organizacji i instytucji, z którymi nawiązano współpracę w zakresie przedsiębiorczości
- Liczba wdrożonych programów na rzecz ekologii i innowacyjnego rolnictwa
- Liczba przedsiębiorców zainteresowanych ofertą inwestycyjną gminy
- Liczba obszarów przeznaczonych pod inwestycje
- Liczba uzbrojonych terenów pod inwestycje
- Liczba świadczonych e-usług

Priorytet 3: Turystyka i rekreacja

Cel strategiczny 3: Rozwój turystyki i rekreacji	
Cel operacyjny 1	Rozwój kultury fizycznej poprzez kształtowanie terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych
Zadanie 1	Przebudowa boiska sportowego przy ZPO w Bodzanowie (projekt oraz wykonanie)
Zadanie 2	Budowa hali widowiskowo-sportowej i łącznika w m. Chodkowo-Działki w ramach zadania inwestycyjnego: Budowa kompleksu sportowo-oświatowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą i zagospodarowaniem terenu - etap II
Zadanie 3	Budowa innych publicznych i ogólnodostępnych obiektów o funkcji sportowo-rekreacyjnej
Zadanie 4	Wsparcie udzielane prywatnym inicjatywom na rzecz budowy ogólnodostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych

Przykładowe wskaźniki:

- Liczba wybudowanych obiektów sportowych na terenie gminy
- Liczba zmodernizowanych obiektów o funkcji sportowo-rekreacyjnej
- Liczba wspartych inicjatyw z zakresu rozwoju kultury fizycznej

Cel strategiczny 3: Rozwój turystyki i rekreacji	
Cel operacyjny 2	Rozbudowa infrastruktury turystycznej
Zadanie 1	Budowa infrastruktury funkcjonalno-turystycznej
Zadanie 2	Budowa infrastruktury pełniacej m.in. funkcję rekreacyjną, w tym obiektów sportowych i targowiska
Zadanie 3	Zagospodarowanie zasobów wodnych na terenie gminy w celach rozszerzenia infrastruktury turystycznej
Zadanie 4	Utworzenie centrów usług turystycznych nad Wisłą

Zadanie 5	Podniesienie atrakcyjności turystycznej i warunków do wypoczynku na terenie gminy poprzez budowę i modernizację ciągów pieszych i ścieżek rowerowych
Zadanie 6	Wyznaczenie nowych szlaków turystycznych na terenie gminy
Zadanie 7	Oznakowanie miejsc i obszarów atrakcyjnych w zakresie turystyki, rekreacji i kultury
Zadanie 8	Podjęcie działań dążących do rozwoju bazy noclegowej na terenie gminy
Zadanie 9	Wsparcie wszelkich inicjatyw na rzecz powstania gospodarstw agroturystycznych oraz punktów i zakładów usługowych, handlowych oraz gastronomicznych

Przykładowe wskaźniki:

- Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury funkcjonalno-turystycznej
- Długość zmodernizowanych ciągów pieszych i rowerowych [km]
- Długość szlaków turystycznych na terenie gminy [km]
- Liczba udzielonych noclegów w obiektach turystycznych
- Liczba dostępnych miejsc bazy noclegowej na terenie gminy
- Liczba przedsiębiorstw obsługujących ruch turystyczny
- Liczba gospodarstw agroturystycznych w gminie

Cel strategiczny 3: Rozwój turystyki i rekreacji	
Cel operacyjny 3	Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy
Zadanie 1	Promocja możliwości turystycznych gminy
Zadanie 2	Wykreowanie imprezy masowej o znaczeniu krajowym
Zadanie 3	Przygotowanie oferty turystyki kwalifikowanej (m.in. kajakarstwo, jeździectwo, plenery malarskie)
Zadanie 4	Wykorzystanie potencjału krajobrazowego i przyrodniczego doliny Moławy i Wisły w celach turystycznych

Zadanie 5	Wsparcie inicjatyw podmiotów takich jak Gminne Centrum Kultury i Sportu w Bodzanowie oraz lokalnych stowarzyszeń działających na rzecz rozwoju oferty kultury
Zadanie 6	Wsparcie rozwoju wszelkich nowych form integracji kulturalnej i społecznej
Zadanie 7	Wsparcie udzielane lokalnym stowarzyszeniom i podmiotom funkcjonującym w sferze kultury w celu rozszerzenia ich działalności
Zadanie 8	Organizacja różnorodnych akcji i wydarzeń promujących gminę w regionie,
Zadanie 9	Wsparcie udzielone osobom prywatnym i grupom niezależnym, wpływającym na poprawę wizerunku gminy i wzrost jej atrakcyjności w regionie

Przykładowe wskaźniki:

- Liczba wydanych materiałów promocyjnych
- Liczba turystów odwiedzających gminę
- Liczba inicjatyw z zakresu obsługi turystycznej
- Liczba wspartych inicjatyw lokalnych w zakresie turystyki i kultury
- Liczba wspartych przedsiębiorstw, osób prywatnych, stowarzyszeń i organizacji działających w zakresie kultury lub turystyki
- Środki wydane na rozwój turystyki kwalifikowanej
- Liczba uczestników imprez promujących gminę w regionie

Priorytet 4: Infrastruktura techniczna

Cel strategiczny 4: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej	
Cel operacyjny 1	Poprawa dostępności komunikacyjnej i poziomu bezpieczeństwa
Zadanie 1	Przebudowa dróg osiedla w Bodzanowie przy rzece Mołtawa: ul. Kamińskiego, Wyspiańskiego, Reymonta, Grabowskiego, Czysta, Brzozowa, Szarych Szeregów
Zadanie 2	Budowa i modernizacja chodników na terenie gminy, w tym przy drodze gminnej w m. Nowe Miszewo, ul. Pałacowa
Zadanie 3	Przebudowa dróg powiatowych na terenie gminy Bodzanów

Zadanie 4	Przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Bodzanów
Zadanie 5	Budowa postojów przy istniejących drogach przelotowych
Zadanie 6	Rozszerzenie połączeń komunikacyjnych z okolicznymi gminami i miastami
Zadanie 7	Budowa i modernizacja obiektów inżynierii lądowej na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców gminy
Zadanie 8	Budowa i modernizacja parkingów i miejsc postojowych w celu zwiększenia dostępności do kluczowych obiektów użyteczności publicznej w gminie
Zadanie 9	Wpływ na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez remonty ciągów pieszych i poprawę oświetlenia ulic
Zadanie 10	Przeprowadzanie i promowanie akcji na rzecz wzrostu poziomu bezpieczeństwa
Zadanie 11	Realizacja wewnętrznych układów rowerowych i stworzenie na terenie gminy systemu umożliwiającego efektywny ruch rowerowy

Przykładowe wskaźniki:

- Długość przebudowanych dróg w Bodzanowie [km]
- Długość przebudowanych dróg gminnych [km]
- Długość przebudowanych dróg powiatowych [km]
- Liczba nowych połączeń komunikacyjnych między gminą a okolicznymi gminami i miastami
- Liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów inżynierii lądowej
- Liczba wydzielonych miejsc postojowych na terenie gminy
- Liczba wybudowanych i wyremontowanych ciągów pieszych i dróg rowerowych
- Liczba zrealizowanych akcji na rzecz podniesienia poziomu bezpieczeństwa
- Stan oświetlenia ulicznego

Cel strategiczny 4: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej	
Cel operacyjny 2	Rozwój infrastruktury technicznej i poprawa jakości powietrza
Zadanie 1	Kompleksowa termomodernizacja Domu Pomocy Społecznej „Nad Jarem” w Nowym Miszewie wraz z instalacją OZE w zmodernizowanym energetycznie budynku i instalacją kogeneracji w tym mikrogeneracji na potrzeby własne
Zadanie 2	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i innych budynków znajdujących się w zasobie Gminy Bodzanów
Zadanie 3	Wsparcie inicjatyw podmiotów i instytucji niepublicznych dążących do optymalizacji zużycia energii na cele grzewcze w obiektach budowlanych
Zadanie 4	Wsparcie inicjatyw w zakresie instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii
Zadanie 5	Utrzymywanie wałów ochronnych i koryta Wisły w należytym stanie
Zadanie 6	Racjonalizacja zasobami wód dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody

Przykładowe wskaźniki:

- Środki przeznaczone na termomodernizację budynków użyteczności publicznej
- Liczba budynków użyteczności publicznej po termomodernizacji
- Liczba innych budynków w zasobie gminnym po termomodernizacji
- Liczba wspartych podmiotów dążących do ograniczenia strat ciepła w budynkach
- Liczba zainstalowanych urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii

Cel strategiczny 4: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej	
Cel operacyjny 3	Poprawa zaopatrzenia w wodę i gospodarowania wodociągami
Zadanie 1	Budowa, rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Bodzanów
Zadanie 2	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Reczynie

Zadanie 3	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Leksynie
Zadanie 4	Budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. Długiej i ul. Białobrzeskiej w m. Białobrzegi na odcinku o długości ok. 3,5 km
Zadanie 5	Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Bodzanów
Zadanie 6	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Nowym Miszewie

Przykładowe wskaźniki:

- Środki wydatkowane na modernizację stacji uzdatniania wody
- Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy [km]
- Liczba gospodarstw korzystających z sieci kanalizacyjnej

Cel strategiczny 4: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej	
Cel operacyjny 4	Stosowanie nowoczesnych rozwiązań w gospodarce odpadami
Zadanie 1	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów
Zadanie 2	Wsparcie dla przedsięwzięć w zakresie odzysku i recyklingu odpadów

Przykładowe wskaźniki:

- Liczba wspartych inicjatyw w zakresie recyklingu
- Ilość zebranych odpadów w ramach zbiórki selektywnej [tona]

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE.

8.4 ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO RZĘDU

TABELA 34 ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Nazwa dokumentu	Cele dokumentów spójne z celami Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów
Dokumenty unijne	
Strategia Europa 2020	- Zrównoważony rozwój- wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu- gospodarka charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną;
Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020	- Zapewnienie równego dostępu do infrastruktury i wiedzy; - Zrównoważony rozwój, rozsądne zarządzanie oraz ochrona środowiska naturalnego;
Dokumenty krajowe	
Strategia Rozwoju Kraju do roku 2020	- Cel I.3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela; - Cel II.2 Wzrost wydajności gospodarki; - Cel II.3 Zwiększenie innowacyjności gospodarki; - Cel II.4 Rozwój kapitału ludzkiego; - Cel II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko; - Cel III.1 Integracja społeczna; - Cel III.2 Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych;
Strategia Bezpieczeństwa Energetycznego i Środowiska. Perspektywa do 2020	- gospodarowanie wodami dla ochrony przed suszą, powodzią i deficytem wody; - lepsze wykorzystanie zasobów energii; - wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii; - racjonalne gospodarowanie odpadami; - Wspieranie nowych technologii energetycznych i środowiskowych; - Promowanie zachowań ekologicznych;
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020	- Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich; - Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej; - Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego; - Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 roku	- Promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków do rozprzestrzeniania się czynników rozwoju oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego; - Poprawa dostępności przestrzeni publicznej, rozwijanie infrastruktury transportowej; - Wspieranie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych; - Zachowanie ładu przestrzennego;
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR)	- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności obszaru; - Budowanie spójności terytorialnej, zapobieganie marginalizacji obszarów problemowych; - Tworzenie warunków dla skutecznej i efektywnej realizacji działań rozwojowych;
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	- Wzrost zatrudnienia; - Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym; - Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli;
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	- Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji; - Poprawa mechanizmu partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne; - Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy; - Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego;
Polityka Transportowa Państwa	- Poprawa warunków życia i usuwania barier rozwojowych gospodarki; - Wspieranie konkurencyjności gospodarki; - Poprawa bezpieczeństwa;
Dokumenty regionalne	
Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014 - 2020	- Wzmacnianie konkurencyjności sektora małych i średnich przedsiębiorstw; - Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej; - Promowanie zrównoważonego transportu; - Promowanie wysokiej jakości zatrudnienia; - Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją; - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie;

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku	- Wzrost konkurencyjności regionu; - Poprawa dostępności terytorialnej oraz kształtowanie ładu przestrzennego; - Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki; - Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia;
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego	- Ochrona dziedzictwa kulturowego, krajobrazu i kształtowanie ładu przestrzennego; - Wzmacnianie wielofunkcyjności struktur przestrzennych; - Wzrost bezpieczeństwa; - innowacyjna gospodarka; - Wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych dla celów turystyczno-rekreacyjnych;
Strategia Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2014-2020	- Wspieranie pozarolniczych funkcji obszarów wiejskich; - Wspieranie przedsiębiorczości; - Przeciwdziałanie bezrobociu; - Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej; - Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej; - Poprawa dostępności i jakości usług publicznych; - Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego (w tym poprzez wspieranie kultury); - Wspieranie działań na rzecz wzmacniania tożsamości lokalnej; - Edukacja ekologiczna i kształtowanie prośrodowiskowych postaw.

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE.

8.5 STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu został przedłożony do zaopiniowania Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Decyzją obu organów było odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów.

9. SYSTEM WDRAŻANIA I FINANSOWANIA STRATEGII ROZWOJU

9.1 KLUCZOWE INSTYTUCJE I PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W PROCES WDRAŻANIA STRATEGII

System wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów zapewnia komplementarność z polityką rozwoju na poziomie powiatu, województwa oraz kraju. w trakcie realizacji celów przewidzianych w Strategii współpracować ze sobą będą na zasadzie partnerstwa podmioty administracji publicznej, działające w ramach struktury Urzędu Gminy w Bodzanowie. Warunkiem efektywnej realizacji założeń Strategii jest współuczestnictwo lokalnej społeczności, przedsiębiorców, instytucji oraz organizacji pozarządowych, funkcjonujących na terenie gminy. z uwagi na powyższe, rekomendowanym działaniem jest udostępnienie dokumentu Strategii Rozwoju za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy, jak również organizowanie spotkań informacyjnych i informowanie mieszkańców za pomocą komunikatów na stronach internetowych o działaniach realizowanych w ramach Strategii Rozwoju.

Koordynatorem oraz podmiotem odpowiedzialnym za realizację, wdrażanie i osiągnięcie zamierzonych celów Strategii jest Urząd Gminy w Bodzanowie, w imieniu którego działa Wójt. Poszczególne cele i zadania w ramach realizacji Strategii koordynować będą odpowiednie referaty Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne Gminy. Instytucją wspomagającą Urząd Gminy w procesie wdrażania Strategii Rozwoju będzie również Rada Gminy Bodzanów.

9.2 GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Poniżej przedstawiono listę potencjalnych źródeł finansowania przedsięwzięć związanych z realizacją priorytetów, celów i kierunków działań. z uwagi na często obserwowaną zmienność kryteriów i zasad dofinansowania instytucji finansujących rekomenduje się systematyczny monitoring w zakresie możliwości i zasad dofinansowywania zadań.

Potencjalne źródła dofinansowania stanowią:

- ❖ Zewnętrzne środki publiczne;
- ❖ Środki jednostek samorządu terytorialnego;
- ❖ Środki jednostek organizacyjnych JST;
- ❖ Środki z sektora prywatnego (np. partnerstwa publiczno– prywatne);
- ❖ Środki pochodzące z funduszy europejskich w ramach poszczególnych programów operacyjnych oraz programów krajowych, w tym m.in.:

➤ RPO WM 2014 – 2020

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 możliwe jest dofinansowanie projektów wspieranych z EFRR (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego)- tak zwanych projektów twardych- oraz projektów wspieranych z EFS (Europejskiego Funduszu Społecznego)- projektów miękkich, dotyczących inwestycji w zasoby ludzkie. Dotychczas projekty miękkie nie wchodziły w skład RPO WM i dofinansowywane były z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Udział EFS w mazowieckim programie operacyjnym wynosi obecnie 26%.

Wzmacnianie innowacyjności, konkurencyjności i przedsiębiorczości Mazowsza- na rynek i rozwój przedsiębiorczości przeznaczone zostanie aż 23% budżetu programu, czyli 491,5 mln euro. Zdecydowany nacisk położony zostanie na urynkowanie prac badawczo- rozwojowych (B+R), większe zaangażowanie przedsiębiorstw w działania B+R i zastosowanie innowacyjnych rozwiązań w firmach.

Inteligentne specjalizacje, czyli rozwijanie mocnych stron regionu- promowane będą projekty wspierające tzw. inteligentne specjalizacje regionu, czyli obszary o największym potencjale rozwojowym. Na Mazowszu wyróżniono cztery inteligentne specjalizacje: wysoką jakość życia, bezpieczną żywność, inteligentne systemy zarządzania i nowoczesne usługi dla biznesu. Wybrane dla regionu mazowieckiego inteligentne specjalizacje wynikają z Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Mazowieckiego do 2030 roku (RIS)⁴³.

⁴³ Źródło: <https://www.funduszedlamazowsza.eu/o-programie/poznaj-zasady-dzialania-programu/>, dostęp: 28.09.2017

➤ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020)

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich⁴⁴.

➤ Program Operacyjny RYBY 2014 – 2020

Celem głównym programu jest promowanie rybołówstwa zrównoważonego środowiskowo, zasobooszczędnego, innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy oraz wspieranie akwakultury i wspieranie obrotu i przetwarzania⁴⁵.

➤ Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014 – 2020

Program krajowy będzie wspierał prowadzenie badań naukowych, rozwój nowych, innowacyjnych technologii oraz działania na rzecz podnoszenia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw. Jego głównym celem będzie pobudzenie innowacyjności polskiej gospodarki, poprzez zwiększenie nakładów prywatnych na B+R oraz kreowanie popytu przedsiębiorstw na innowacje i prace badawczo-rozwojowe⁴⁶.

➤ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne. Środki unijne z programu przeznaczone zostaną również w ograniczonym stopniu na inwestycje w obszary ochrony zdrowia i dziedzictwa kulturowego⁴⁷.

➤ Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (tzw. fundusze norweskie i fundusze EOG)

⁴⁴ Źródło: <http://www.minrol.gov.pl/pol/Wsparcie-rolnictwa/Program-Rozwoju-Obszarow-Wiejskich-2014-2020>, dostęp: 28.09.2017

⁴⁵ Źródło: <https://www.mazovia.pl/u-e/unia-europejska/po-ryby-20142020/aktualnosci/>, dostęp: 28.09.2017

⁴⁶ Źródło: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/program-inteligentny-rozwoj-dokument/>, dostęp: 28.09.2017

⁴⁷ Źródło: <https://www.pois.gov.pl/strony/o-programie/dokumenty/program-operacyjny-infrastruktura-i-srodowisko-2014-2020/>, dostęp: 28.09.2017

To forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej, która przyznawana jest przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE. Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE + Islandia, Liechtenstein, Norwegia)⁴⁸.

➤ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

To krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne⁴⁹.

➤ Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER)

Program pozwalający na zwiększenie działań w zakresie zatrudnienia i edukacji. Głównym celem projektów realizowanych ze środków PO WER w obszarze edukacji szkolnej jest rozwijanie potencjału osób oraz instytucji poprzez realizację działań polegających na ponadnarodowej mobilności⁵⁰.

➤ Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2018

Dofinansowanie na działania związane z wydarzeniami artystycznymi, promocją literatury, edukacją oraz dziedzictwem kulturowym.

➤ Kreatywna Europa

Unijny program zaplanowany na lata 2014-2020, oferujący finansowe wsparcie dla sektorów kultury, audiowizualnego i kreatywnego.⁵¹

➤ Europa dla Obywateli

Program Unii Europejskiej wspierający organizacje pozarządowe i samorządy, a także inne organizacje i instytucje nienastawione na zysk, działające w obszarze społeczeństwa obywatelskiego, kultury i edukacji, w realizacji projektów związanych

⁴⁸ Źródło: <https://www.eog.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-funduszach/poznaj-zasady-dzialania-funduszy/informacje-podstawowe/>, dostęp: 28.09.2017

⁴⁹ Źródło: <http://nfosigw.gov.pl/o-nfosigw/>, dostęp: 28.09.2017

⁵⁰ Źródło: <http://power.frse.org.pl/>, dostęp: 28.09.2017

⁵¹ Źródło: <http://kreatywna-europa.eu/>, dostęp: 28.09.2017

z tematyką obywatelstwa europejskiego, inicjatyw lokalnych, zaangażowania społecznego i demokratycznego oraz pamięci europejskiej⁵².

➤ Fundusz Wymiany Kulturalnej

Program utrzymywany w celu aktywnego wspierania współpracy w obszarze kultury pomiędzy Polską a trzema Państwami-Darczyńcami: Norwegią, Islandią i Liechtensteinem. Fundusz będzie wspierał działania z zakresu sztuk wizualnych, muzyki i literatury, zarządzania kulturą oraz projektów dotyczących dokumentacji, promocji i ochrony dziedzictwa kulturowego⁵³.

➤ Program Krajowy Polska Cyfrowa

Program kierowany jest do obszarów nieposiadających dostępu do Internetu szerokopasmowego. Obejmuje również przedsięwzięcia, dzięki którym zwiększa się pula usług publicznych dostępnych drogą elektroniczną. Dodatkowo wspiera projekty zachęcające ludzi do korzystania z Internetu i zwiększające ich cyfrowe kompetencje. o dofinansowanie na tego typu działania będą mogły ubiegać się głównie organizacje pozarządowe w partnerstwie z samorządami⁵⁴.

➤ Program Krajowy Pomoc Techniczna

Program ma na celu wsparcie dla realizacji projektów w zakresie obsługi, edukacji oraz informacji i promocji⁵⁵.

➤ Program Krajowy Europejska Współpraca Terytorialna

Program wspiera działania skierowane dla programów transgranicznych (Polska-Słowacja, Czechy-Polska, Polska-Saksonia, Brandenburgia-Polska, Meklemburgia-Pomorze Przednie-Brandenburgia-Polska, Południowy Bałtyk, Litwa-Polska), programów transnarodowych (Region Morza Bałtyckiego, Europa Środkowa), programu międzyregionalnego (Interreg Europa) oraz programów Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (Polska-Białoruś-Ukraina, Polska-Rosja)⁵⁶

⁵² Źródło: <https://europadlaobywateli.pl/o-programie/>, dostęp: 28.09.2017

⁵³ Źródło: <http://fwk.mkidn.gov.pl/>, dostęp: 28.09.2017

⁵⁴ Źródło: <https://www.polskacyfrowa.gov.pl/strony/o-programie/>, dostęp: 28.09.2017

⁵⁵ Źródło: <https://www.popt.gov.pl/>, dostęp: 28.09.2017

⁵⁶ Źródło: <https://www.ewt.gov.pl/strony/o-programach/przeczytaj-o-programach/>, dostęp: 28.09.2017

10. SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU

Koordynatorem oraz podmiotem odpowiedzialnym za realizację, wdrażanie i osiąganie przewidzianych celów Strategii Rozwoju jest Urząd Gminy w Bodzanowie, w imieniu którego działa Wójt. Poszczególne cele i zadania w ramach realizacji Strategii koordynowane będą również przez odpowiednie referaty Urzędu Gminy oraz jednostki organizacyjne Gminy.

Niezbędnym elementem weryfikacji osiągniętych rezultatów jest monitorowanie etapu realizacji działań założonych w Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027, umożliwiając tym samym rzetelną ocenę stopnia realizacji dokumentu polegającą na weryfikacji założeń i ich modyfikacji w przypadku niesatysfakcjonujących działań. Dzięki temu uwzględnione będą mogły zostać parametry oraz czynniki, przewidzenie których nie było możliwe na etapie tworzenia dokumentu.

Podstawowym etapem monitoringu są wskaźniki określone w ramach każdego celu strategicznego [podrozdział 8.3 niniejszej Strategii]. Za monitoring realizacji dokumentu odpowiadają również przedstawiciele Urzędu Gminy w Bodzanowie. Przykładem możliwości gromadzenia danych są ankiety, wskazujące poziom zadowolenia z realizacji założonych w dokumencie przedsięwzięć i zakres ich realizacji. Ankietę wypełnić powinni koordynatorzy poszczególnych zadań, wskazując tym samym na liczbę i rodzaj zadań w trakcie realizacji oraz stopień osiągnięcia założonych efektów.

Przeprowadzone ankiety oraz analiza wskaźnikowa stanowią dane, na podstawie których opracowany winien być roczny raport z realizacji Strategii Rozwoju, sporządzony przez zespół powołany przez Wójta. Raport zawierać powinien:

- ❖ Zestawienie podjętych działań;
- ❖ Określenie stopnia osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych;
- ❖ Analizę wskaźników monitoringu;
- ❖ Identyfikację odchyłeń - ocenę rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami;
- ❖ Analizę przyczyn odchyłeń - poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji;
- ❖ Ewentualne modyfikacje strategii, planowane korekty.

11. EWALUACJA STRATEGII ROZWOJU

Ewaluacja stanowi systematyczne badanie, przeprowadzone przy użyciu zróżnicowanych metod, złożone ze zbierania danych, analizy, oceny oraz informowania o wynikach. Jej celem jest oszacowanie jakości i wartości procesu oraz efektów wdrażania interwencji publicznych.

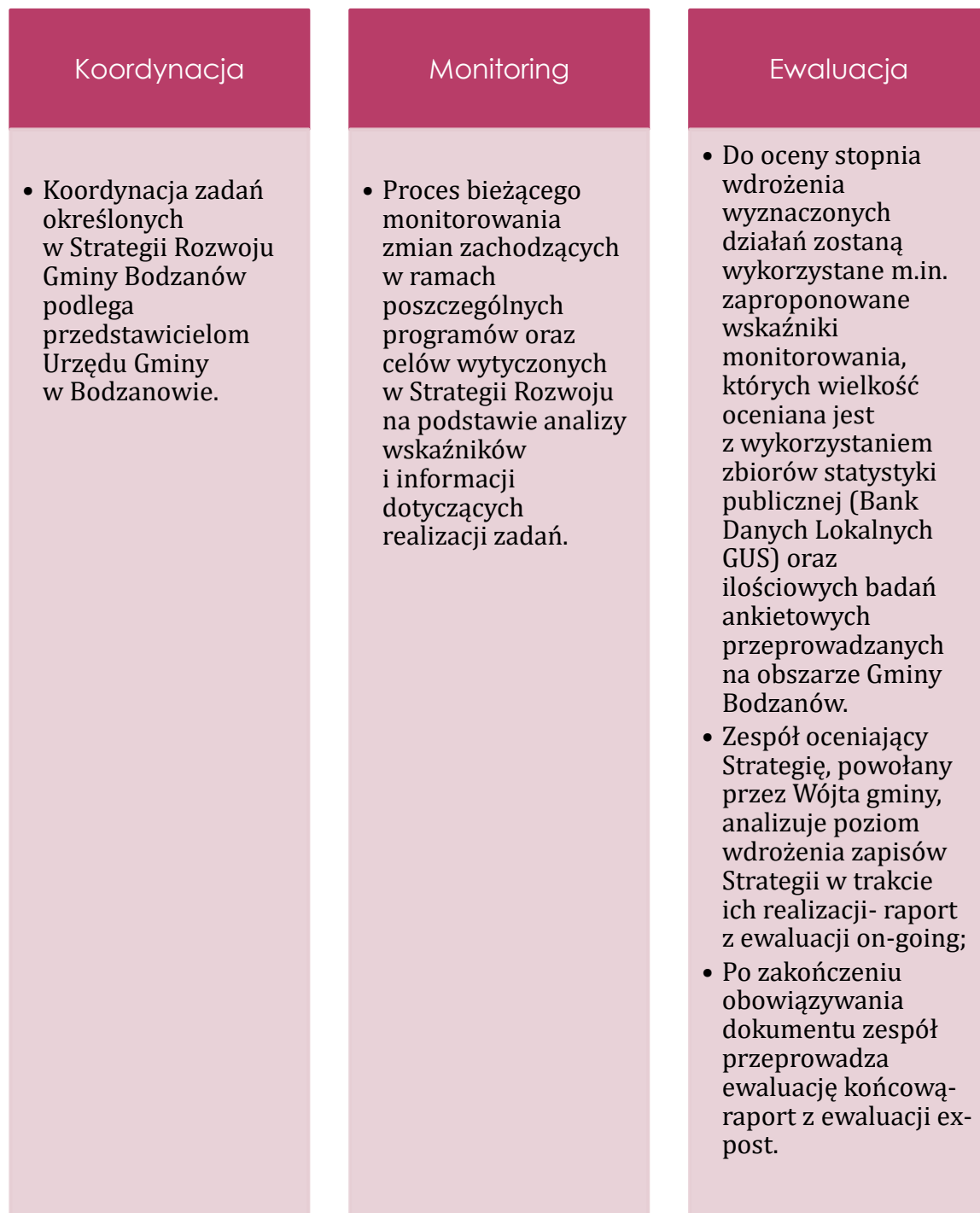
Jedną z form ewaluacji jest raport ewaluacyjny, oceniający wpływ wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów na sferę społeczno-gospodarczą, wyodrębnione wskaźniki, realizację zapisów dokumentu, jak również stopień, w którym rozwiązane zostały zdiagnozowane na obszarze gminy problemy. Wypracowane wnioski stanowią trzon działań, których celem będzie opracowanie działań korygujących, stanowiąc tym samym punkt wyjścia do opracowania nowego dokumentu strategicznego po roku 2027.

Zalecanymi formami raportu ewaluacyjnego są ewaluacja *on-going* oraz ewaluacja *ex-post*.

- ❖ Ewaluacja *on-going* dotyczy bieżących aspektów wdrażanej Strategii, skupiając się na napotykanym barierach, utrudnieniach i błędach, wskazując tym samym możliwości usprawnienia realizowanych działań. Ewaluacja ta ocenia również czy warunki zewnętrzne oddziałujące na wdrażanie dokumentu uległy zmianie, a także porównuje osiągnięte rezultaty z założonymi w dokumencie celami. Połowa okresu obowiązywania dokumentu (rok 2022) jest rekomendowanym czasem przeprowadzenia ewaluacji *on-going*.
- ❖ Ewaluacja *ex-post* przeprowadzona powinna zostać po zakończeniu obowiązywania dokumentu (rok 2028), oceniając wpływ przeprowadzonych interwencji w zakresie realizacji założonych działań na zmianę sytuacji na tym obszarze, oraz oceniając osiągnięte, niezamierzone efekty.

Poszczególne etapy wdrażania i monitorowania przedstawia następujący schemat:

RYSUNEK 17 PODSUMOWANIE ETAPÓW WDRAŻANIA I MONITOROWANIA

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

12. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY NA LATA 2017-2027

Wieloletni Plan Inwestycyjny jest uporządkowanym zbiorem projektów inwestycyjnych, realizację których przewidziano w perspektywie dziesięciu lat. Założone inwestycje zgodne są z określonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi, operacyjnymi oraz kierunkami działań.

Wszelkie inwestycje podejmowane przez samorząd gminy powinny być zgodne z szeregiem założeń, pośród których najistotniejszymi są zasady racjonalności i efektywności, inwestycje te powinny również odzwierciedlać długofalową politykę gminy.

Plan inwestycyjny powinien być aktualizowany zgodnie z potrzebami gminy. Dopuszczalna jest więc możliwość zmiany okresu realizacji przewidzianych inwestycji, określenia nowych zadań do realizacji, zmiany nazewnictwa wykonywanych inwestycji, pozyskania środków z innych niż wymienione źródeł oraz wprowadzenia nowych zadań inwestycyjnych.

Poniżej w formie tabelarycznej przygotowano Wieloletni Plan Inwestycyjny dla Gminy Bodzanów do roku 2027. Tabela zawiera następujące kolumny: nazwa zadania (zadanie do realizacji w latach 2017-2027 na terenie Gminy Bodzanów), jednostki odpowiedzialne (nazwa podmiotu/ów realizującego/ych zadania), daty realizacji (okres przewidziany na realizację zadania), oraz założona kwota ogółem (suma przewidywanych nakładów finansowych na realizację zadania).

TABELA 35 WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY GMINY BODZANÓW

Projekt	Przewidywany termin zakończenia realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Przewidywana kwota	Możliwe do wykorzystania źródła finansowania
Budowa sieci wodociągowej w m. Cieśle i Osmolinek- Poprawa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	2017	Urząd Gminy w Bodzanowie	669 626,19 zł	PROW 2014-2020/ POiŚ 2014-2020/ budżet Gminy
Przebudowa płyty boiska i budowa bieżni na stadionie LKS Huragan-Rozwój kultury fizycznej poprzez kształtowanie terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych	2020	Urząd Gminy w Bodzanowie	60 000,00 zł	RPO WM 2014-2020 / budżet Gminy
Termomodernizacja budynku komunalnego Posterunku Policji w Bodzanowie- Poprawa efektywności energetycznej obiektów publicznych	2017	Urząd Gminy w Bodzanowie	92 000,00 zł	RPO WM 2014-2020/ POiŚ 2014-2020/ budżet Gminy
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie Gmin Związku Gmin Regionu Płockiego: Poprawa efektywności energetycznej	2018	Urząd Gminy w Bodzanowie, Związek Gmin Regionu Płockiego	304 020,00 zł	RPO WM 2014-2020/ POiŚ 2014-2020/ budżet Gminy / budżet gmin partnerskich

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

w obiektach publicznych- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Bodzanowie				
Przebudowa drogi gminnej nr 290220W Stanowo- Osmolinek – Rozwój infrastruktury drogowej i poprawa poziomu bezpieczeństwa	2018	Urząd Gminy w Bodzanowie	560 034,00 zł	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Przebudowa drogi gminnej w m. Karowo Duchowne (dz. 53) – Rozwój infrastruktury drogowej poprawa poziomu bezpieczeństwa	2019	Urząd Gminy w Bodzanowie	37 225,00 zł	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Przebudowa drogi gminnej Cybulin-Kiełtyki – Rozwój infrastruktury drogowej i poprawa poziomu bezpieczeństwa	2017	Urząd Gminy w Bodzanowie	162 230,00 zł	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Przebudowa drogi gminnej Bodzanów- Reczyn na odcinku Chodkowo- Karwowo Duchowne- Rozwój infrastruktury drogowej i poprawa poziomu bezpieczeństwa	2017	Urząd Gminy w Bodzanowie	64 913,00 zł	PROW 2014-2020 / budżet Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

Przebudowa drogi gminnej Wykowo-Białobrzegi i drogi nr 290201W odcinek Białobrzegi- droga krajowa nr 62 – Rozwój infrastruktury drogowej i poprawa poziomu bezpieczeństwa	2019	Urząd Gminy w Bodzanowie	1 326 000,00 zł	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Przebudowa dróg osiedla w Bodzanowie przy rzece Mołtawa: ul. Kamińskiego, Wyspiańskiego, Reymonta, Grabowskiego, Czysta, Brzozowa, Szarych Szeregów- Rozwój infrastruktury drogowej i poprawa poziomu bezpieczeństwa	2017	Urząd Gminy w Bodzanowie	140 489,50 zł	budżet Gminy
Zmiana sposobu użytkowania budynku po Szkole Podstawowej w Łętowie na mieszkania komunalne	do 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	-	RPO WM 2014-2020 / budżet Gminy
Zagospodarowanie parku w centrum miejscowości Chodkowo	do 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	-	budżet Gminy
Zagospodarowanie parku w centrum miejscowości Nowe Miszewo	do 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	-	budżet Gminy
Przebudowa świetlicy wiejskiej w m. Kępa Polska	do 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	-	budżet Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

Przebudowa dróg gminnych na terenie gm. Bodzanów	do 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	-	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Zadanie Budowa chodnika przy drodze gminnej w m. Nowe Miszewo, ul. Pałacowa	do 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	-	budżet Gminy
Inwestycje planowane				
	Przewidywany termin zakończenia realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Możliwe do wykorzystania źródła finansowania	
Kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Bodzanów: Rozbudowa mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Bodzanowie o drugi ciąg technologiczny	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	POiŚ 2014-2020/PROW 2014-2020/ Budżet Gminy	
Kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Bodzanów: Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Bodzanów, Chodkowo, Chodkowo – Działki	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	POiŚ 2014-2020/PROW 2014-2020/ Budżet Gminy	
Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Nowym Miszewie	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	POiŚ 2014-2020/PROW 2014-2020/ Budżet Gminy	

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Długiej i ul. Białobrzeskiej w m. Białobrzeży na odcinku o dł. ok. 3,5km	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	POiŚ 2014-2020/PROW 2014-2020/ Budżet Gminy
Modernizacja stacji uzdatniania wody w Reczynie	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	POiŚ 2014-2020/PROW 2014-2020/ Budżet Gminy
Modernizacja stacji uzdatniania wody w Leksynie	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	POiŚ 2014-2020/PROW 2014-2020/ Budżet Gminy
Przebudowa boiska sportowego przy ZPO w Bodzanowie (projekt oraz wykonanie)	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Zespół Placówek Oświatowych w Bodzanowie	budżet Gminy
Budowa hali widowiskowo-sportowej i łącznika w m. Chodkowo-Działki w ramach zadania inwestycyjnego : Budowa kompleksu sportowo-oświatowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą i zagospodarowaniem terenu - etap II	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	RPO WM 2014-2020 / budżet Gminy
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Bodzanów (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Nowym Miszewie)	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Nowym Miszewie	RPO WM 2014-2020/ POiŚ 2014-2020/ budżet Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

Termomodernizacja budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Cieślach	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Publiczna Szkoła Podstawowa w Cieślach	RPO WM 2014-2020/ POiŚ 2014-2020/ budżet Gminy
Termomodernizacja budynku Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Kanigowie	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kanigowie	RPO WM 2014-2020/ POiŚ 2014-2020/ budżet Gminy
Kompleksowa termomodernizacja Domu Pomocy Społecznej „Nad Jarem” w Nowym Miszewie wraz z instalacją OZE w zmodernizowanym energetycznie budynku i instalacją kogeneracji w tym mikrogeneracji na potrzeby własne	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Dom Pomocy Społecznej „Nad Jarem” w Nowym Miszewie	RPO WM 2014-2020/ POiŚ 2014-2020/ budżet Gminy
Budowa instalacji OZE na terenie gmin partnerskich	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, urzędy gmin partnerskich	RPO WM 2014-2020/ POiŚ 2014-2020/ budżet Gminy/ budżet gmin partnerskich
Zadanie Przebudowa drogi gminnej w m. Reczyn	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Zadanie Przebudowa drogi gminnej w m. Cieśle (dz.339)	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Zadanie Przebudowa drogi gminnej: dr.290219W w m. Stanowo	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	PROW 2014-2020 / budżet Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

Zadanie Przebudowa drogi gminnej w m. Pełowo (dz. 125 i 137)	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Zadanie Przebudowa drogi gminnej nr 290211W w m. Mąkolin Kolonia	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Zadanie Przebudowa drogi gminnej Archutówko (dz. 18, 24, 38, 1)	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Zadanie Przebudowa drogi gminnej nr 290205W Kanigowo-Pełowo	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Przebudowa drogi gminnej na terenie gminy Bodzanów - nr 290207W w m. Miszewko	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie	PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Zadanie Przebudowa drogi powiatowej nr 2957W Krawieczyn-Małoszewo	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Płocku	RPO WM 2014-2020/ PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Przebudowa drogi powiatowej nr 2952W Wilczkowo – Bodzanów – Słupno od km 0+000 do km 24+568 o długości 24,568 km wraz z przebudową dwóch mostów w m. Węgrzynowo i Bodzanów i budową ścieżki rowerowej	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Płocku	RPO WM 2014-2020/ PROW 2014-2020 / budżet Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

Przebudowa drogi powiatowej nr 3059W Ilinek – Kucice – Bulkowo – Bodzanów od km 11+717 do km 14+261 oraz od km 17+303 do km 24+973 wraz z przebudową dwóch obiektów mostowych	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Płocku	RPO WM 2014-2020/ PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Przebudowa drogi powiatowej nr 2956W Bodzanów – Kępa Polska od km 0+769 do km 6+170	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Płocku	RPO WM 2014-2020/ PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Przebudowa drogi powiatowej nr 2948W Dzierżanowo – Gromice – Mąkolin – Rogowo od km 3+260 do km 10+627 wraz z przebudową dwóch obiektów mostowych	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Płocku	RPO WM 2014-2020/ PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Przebudowa drogi powiatowej nr 2947W Leksyn – Mąkolin od km 1+250 do km 2+640	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Płocku	RPO WM 2014-2020/ PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Przebudowa drogi powiatowej nr 6917W Turowo – Bodzanów od km 0+000 do km 3+640 oraz od km 6+225 do km 6+493	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Płocku	RPO WM 2014-2020/ PROW 2014-2020 / budżet Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027

Przebudowa drogi powiatowej nr 2957W Krawieczyn – Małoszewo od km 0+000 do km 1+042	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Płocku	RPO WM 2014-2020/ PROW 2014-2020 / budżet Gminy
Przebudowa drogi powiatowej nr 2944 Radzanowo – Bodzanów od km 11+042 do km 12+042	do roku 2027	Urząd Gminy w Bodzanowie, Zarząd Dróg Powiatowych w Płocku	RPO WM 2014-2020/ PROW 2014-2020 / budżet Gminy

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DOKUMENTÓW I UCHWAŁ URZĘDU GMINY BODZANÓW

13. OPIS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

KONSULTACJE I

Pierwsze spotkanie konsultacyjne na terenie Gminy Bodzanów odbyło się w środę 6 września 2017 roku o godzinie 16:30 w sali konferencyjnej nr 15 Urzędu Gminy w Bodzanowie, znajdującym się pod adresem ul. Bankowa 7.

Mieszkańcy gminy informowani byli o planowanym spotkaniu na siedem dni przed jego odbyciem: Zamawiający zobowiązał się do dystrybucji informacji na terenie gminy- w zwyczajowo przyjętych miejscach w sołectwach gminy oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Bodzanowie rozwieszone zostały zaproszenia w formie plakatów, zaś na stronie internetowej gminy oraz na portalu facebook.com zamieszczony został plakat w wersji elektronicznej. Wśród zaproszonych gości byli: Radni, przedstawiciele biznesu, organizacji pozarządowych, instytucji działających na terenie miasta oraz mieszkańcy gminy. Wykonawca wysłał osobiste zaproszenia drogą email do wszystkich podmiotów i instytucji wskazanych przez Zamawiającego.

W spotkaniu prowadzonym przez moderatora udział wzięło 6 mieszkańców gminy. Zaprezentowano informacje dotyczące Strategii Rozwoju oraz przedstawiono koncepcje opracowywanego dokumentu, następnie uczestnicy przedstawić mogli swoje opinie oraz zadać pytania dotyczące Strategii Rozwoju. Druga część spotkania konsultacyjnego przeprowadzona została w formie warsztatów, gdzie uczestnicy poproszeni zostali o wypełnienie rozdanych im materiałów, które następnie poddane zostały dyskusji.

Uczestnicy spotkania wskazali kierunki działań, które ich zdaniem powinny stanowić priorytetowe kierunki rozwoju gminy, oraz przedstawili informacje, które wykorzystane zostały do opracowania analizy SWOT zawartej w niniejszym dokumencie. Informacje przekazane przez uczestników spotkania konsultacyjnego wpływ miały na opracowanie priorytetów rozwoju, celów strategicznych oraz celów operacyjnych dla Gminy Bodzanów.

Dodatkowo, na wniosek jednego z uczestników spotkania konsultacyjnego, materiały wykorzystane w trakcie konsultacji udostępnione zostały mieszkańcom gminy, którzy

mogli je uzupełnić w dowolnym terminie, zwiększając tym samym partycypację lokalnej społeczności.

Uczestnicy wyrazili również swoje oczekiwania wobec formy przyszłych konsultacji społecznych na terenie gminy.

Podczas spotkania mieszkańcy mogli samodzielnie wypełnić:

- Analizę SWOT;
- Misję oraz wizję Gminy Bodzanów;
- Kierunki działań.

KONSULTACJE II

Drugie spotkanie konsultacyjne w ramach Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027 odbyło się w piątek 6 października 2017 roku o godzinie 10:00 w sali konferencyjnej nr 15 Urzędu Gminy w Bodzanowie, znajdującym się pod adresem ul. Bankowa 7.

W spotkaniu uczestniczyło 30 osób, w tym Wójt Gminy Bodzanów, przedstawiciele samorządu, radni, sołtysi oraz mieszkańcy. Zaproszenia do przedsiębiorców wskazanych przez Urząd Gminy wysłane zostały przez Wykonawcę drogą mailową, Zamawiający rozdystrybuował zaproszenia oraz plakaty informacyjne, w wersji elektronicznej zamieszczone również na stronie Urzędu Gminy Bodzanów oraz na portalach społecznościowych gminy (facebook.pl).

W trakcie spotkania kompleksowo konsultowany był dokument- przedstawiono jego cel oraz zastosowaną metodologię, omówiono części, z jakich składa się Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027, w formie wykresów oraz zbiorów danych przedstawione zostały najważniejsze wyniki przeprowadzonej analizy społeczno-gospodarczo-przestrzennej, porównano wskaźniki dla roku 2000 oraz 2016, zidentyfikowane zostały problemy gminy, zaprezentowano wnioski wynikające z analizy SWOT, zapoznano uczestników spotkania z wypracowaną podczas pierwszych konsultacji społecznych wizją oraz misją gminy, jak również szczegółowo omówiono cele strategiczne oraz operacyjne Strategii Rozwoju, oraz wypracowane kierunki działań. Na zakończenie omówione były aspekty związane z wdrażaniem

i monitorowaniem dokumentu, w tym potencjalne źródła finansowania.

Uczestnicy spotkania mieli możliwość zgłaszania uwag odnośnie prezentowanej treści, jak również zgłaszania swoich opinii oraz proponowania nowych rozwiązań dla Strategii Rozwoju- jedyną propozycją było rozszerzenie Strategii o aspekty dotyczące polityki senioralnej Gminy Bodzanów oraz związane z e-usługami.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027 poddany został konsultacjom społecznym- dokument udostępniony został w wersji papierowej w Urzędzie Gminy Bodzanów oraz w wersji elektronicznej na stronie Urzędu Gminy w Bodzanowie w dniu 21.11.2017r. Interesanci mieli możliwość zgłaszania uwag i sugestii poprzez zamieszczony kwestionariusz, dostarczając wypełniony kwestionariusz na adres Urzędu Gminy Bodzanów bądź drogą elektroniczną na adres gmina@bodzanow.pl, przez ustawowy okres 21 dni. Z możliwości tej skorzystał jeden mieszkaniec, wskazując na potencjał rozwoju gminy wynikający z rozwoju komunikacyjnego w regionie- uwagi te zostały uwzględnione w treści Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027.

RYСУNEK 18 DRUGIE SPOTKANIE KONSULTACYJNE STRATEGII ROZWOJU GMINY BODZANÓW NA LATA 2017-2027 W URZĘDZIE GMINY W BODZANOWIE

ŹRÓDŁO: [HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/458837254301559/PHOTOS/PCB.775876632597618/775864635932151/?TYPE=3&THE](https://www.facebook.com/458837254301559/photos/pcb.775876632597618/775864635932151/?type=3&theater)
ATER

14. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

SPIS TABEL

Tabela 1 Wskaźniki monitoringu Strategii Rozwoju do roku 2017.....	17
Tabela 2 Powierzchnia i populacja Gminy Bodzanów na tle gmin powiatu plockiego	20
Tabela 3 Użytkowanie gruntów w gminie według PSR 2010- ich liczba i powierzchnia.	23
Tabela 4 Powierzchnia lasów Gminy Bodzanów na przestrzeni lat 2011-2015	32
Tabela 5 Pozyskiwanie drewna z lasów gminnych i prywatnych w latach 2010-2016 [m ³]	32
Tabela 6 Obiekty zabytkowe wpisane do rejestrów zabytków w sołectwach Gminy Bodzanów	42
Tabela 7 Obiekty zabytkowe wyszczególnione przez Narodowy Instytut Dziedzictwa Narodowego.	43
Tabela 8 Zestawienie uchwał Rady Gminy Bodzanów, zmieniających kierunki zagospodarowania przestrzennego	45
Tabela 9 Dochody gospodarstw domowych.....	59
Tabela 10 Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych.....	62
Tabela 11 Średnia powierzchnia użytków rolnych.....	70
Tabela 12 Użytkowanie gruntów	71
Tabela 13 Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju.....	72
TABELA 14 POWIERZCHNIA ZASIEWÓW WG RODZAJU GOSPODARSTWA	72
Tabela 15 Pogłowie zwierząt gospodarskich (bydło, trzoda chlewna, konie, drób)	73
Tabela 16 Ciągniki rolnicze	73
Tabela 17 Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007 w latach 2011 i 2016.	76
Tabela 18 wykaz największych przedsiębiorców wg miejsca wykonywania działalności	77
Tabela 19 Liczba oddziałów i wychowanków przedszkoli w latach 2012/2016.....	87
Tabela 20 Liczba uczniów w klasach I-VI we wszystkich szkołach podstawowych w latach 2012-2016.....	88
Tabela 21 Porównanie wyników sprawdzianu szóstoklasisty w latach szkolnych 2014-2016 [%]	90
Tabela 22 Liczba uczniów poszczególnych szkół gimnazjalnych w latach 2012-2016	91

Tabela 23 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2012-2016 [%]	93
Tabela 24 Liczba organizowanych w gminie wydarzeń w podziale na miesiące.....	97
Tabela 25 Kalendarz imprez Gminy Bodzanów na lata 2016 i 2017	98
Tabela 26 Infrastruktura sportowa w latach 2010-2016.....	106
Tabela 27 Ludność przypadająca na 1 aptekę w latach 2010-2016 (os./1 aptekę).....	117
Tabela 28 Zakładane źródła dochodów w gminie na rok 2017 (kwoty w zł)	118
Tabela 29 Pozycja gmin wiejskich powiatu płockiego w rankingu dochodów JST w 2016 roku.....	122
Tabela 30 Pozycja gmin wiejskich powiatu płockiego w rankingu aktywności społecznej w 2016 roku	125
Tabela 31 Analiza potencjału jakości życia w Gminie Bodzanów- wskaźniki	130
Tabela 32 Priorytety, cele strategiczne i cele operacyjne.....	140
Tabela 33 Zadania w ramach poszczególnych celów operacyjnych.....	141
Tabela 34 Zgodność z dokumentami strategicznymi	154
Tabela 35 Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Bodzanów	166

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Zmiana struktury użytkowania gruntów na terenie Gminy Bodzanów w latach 2012-2014.....	24
Wykres 2 Lesistość na terenie Gminy Bodzanów w latach 2010-2016 [%].....	33
Wykres 3 Liczba ludności w Gminie Bodzanów w latach 2011-2016	49
Wykres 4 Liczba i płeć mieszkańców Gminy Bodzanów w latach 2011-2016.....	49
Wykres 5 Gęstość zaludnienia w Gminie Bodzanów	50
Wykres 6 Przyrost naturalny w gminie, powiecie, województwie i kraju.....	51
Wykres 7 Saldo migracji na terenie gminy.....	52
Wykres 8 Piramida wieku mieszkańców Gminy Bodzanów w 2016 r.	55
Wykres 9 Poziom wykształcenia w Gminie Bodzanów	55
Wykres 10 Ludność wg głównego źródła utrzymania w powiecie płockim wg Narodowego Spisu Powszechnego 2011.....	57
Wykres 11 Zasoby mieszkaniowe Gminy Bodzanów na tle powiatu płockiego	60
Wykres 12 Zasoby mieszkaniowe w gminie	61
Wykres 13 Liczba mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne w Gminie	

Bodzanów	61
Wykres 14 Liczba pracujących osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	63
Wykres 15 Pracujący wg płci na terenie Gminy Bodzanów.....	64
Wykres 16 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (w zł) w Gminie Bodzanów ...	65
Wykres 17 Bezrobotni zarejestrowani z terenu Gminy Bodzanów w latach 2011-2016	66
Wykres 18 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Bodzanów w latach 2011-2016.....	66
Wykres 19 Liczba gospodarstw rolnych na terenie gminy wg Powszechnego Spisu Rolnego 2010	69
Wykres 20 Liczba podmiotów gospodarczych	74
Wykres 21 Liczba podmiotów gospodarczych wg klas wielkości	75
Wykres 22 Liczba podmiotów gospodarczych wg grup rodzajów działalności	75
Wykres 23 Infrastruktura kanalizacyjna w Gminie Bodzanów w latach 2010-2015	79
Wykres 24 Infrastruktura wodociągowa w Gminie Bodzanów w latach 2010-2015.....	80
Wykres 25 Odpady komunalne zebrane z terenu Gminy Bodzanów w latach 2010-2015	81
Wykres 26 Liczba uczniów w klasach I-VI w latach 2012-2016.....	88
Wykres 27 Liczba uczniów gimnazjum.....	92
Wykres 28 Liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez Gminne Centrum Sportu i Kultury.....	95
Wykres 29 Czytelnicy w ciągu roku	96
Wykres 30 Dostępny księgozbiór	96
Wykres 31 Liczba udzielonych noclegów na terenie Gminy Bodzanów w ciągu roku kalendarzowego.....	108
Wykres 32 Kwoty przyznane rodzinom korzystającym z pomocy społecznej w Gminie Bodzanów w latach 2010-2015 (tys. zł).....	113
Wykres 33 Dochody budżetu Gminy Bodzanów	120
Wykres 34 Wydatki budżetu Gminy Bodzanów	121

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Zasięg terytorialny Gminy Bodzanów	9
Rysunek 2 Województwo mazowieckie- podział administracyjny	19
Rysunek 3 Sołectwa Gminy Bodzanów	20
Rysunek 4 Strefy klimatyczne w Polsce.....	22
Rysunek 5 Stopień wykorzystania wód podziemnych	29
Rysunek 6 Lasy Państwowe na terenie Gminy Bodzanów	30
Rysunek 7 Położenie nadleśnictwa Płock.....	31
Rysunek 8 Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Bodzanów.....	34
Rysunek 9 Liczba mieszkańców wg grupy ekonomicznej	53
Rysunek 10 Procentowy udział mieszkańców wg grupy.....	53
Rysunek 11 Łączna światłowodowa i radiowa naterenie Gminy Bodzanów w 2016 roku84	
Rysunek 12 XIII Jarmark Norbertański- 4.06.2017	103
Rysunek 13 Plakat promujący wydarzenie Dni Bodzanowa	104
Rysunek 14 Imprezy sportowe organizowane w trakcie Dni Bodzanowa	104
Rysunek 15 Szlaki turystyczne na terenie Gminy Bodzanów	108
Rysunek 16 Analiza SWOT.....	134
Rysunek 17 Podsumowanie etapów wdrażania i monitorowania.....	164
Rysunek 18 Drugie spotkanie konsultacyjne Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów na lata 2017-2027 w Urzędzie Gminy w Bodzanowie.....	177